

**Ustavni sud
Bosne i Hercegovine
Уставни суд
Босне и Херцеговине
1997-2017**

**USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE
УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
1997–2017**

Izdavač:
USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE
Reisa Džemaludina Čauševića 6/III, Sarajevo

Za izdavača:
MIRSAD ČEMAN

Urednik:
MATO TADIĆ

Redakcijski odbor:
MATO TADIĆ
MIODRAG SIMOVIĆ
AZEM KRAJINIĆ
ERMINA DUMANJIĆ
ARIJANA DŽANOVIĆ
AMELA HARBA-BAŠOVIĆ

Lektura i korektura:
JEZIČKI ODJEL USTAVNOG SUDA BiH

Prijelom i dizajn:
USTAVNI SUD BiH

Štampa:
ŠTAMPARIJA FOJNICA d.d., Fojnica

Tiraž:
600

Sadržaj - Садржај

Uvodna riječ urednika	5
Predgovor	7
Сједиште	13
Položaj i nadležnost	15
Ustavni sud Bosne i Hercegovine u periodu od 1. januara 1997. do 31. maja 2002. godine	23
Ustavni sud Bosne i Hercegovine u periodu od 2002. do 2016. godine	30
Period od juna 2002. godine do 31. decembra 2003. godine	30
Period od 1. januara 2004. godine do 31. decembra 2007. godine	34
Period od 1. januara 2008. do 31. decembra 2012. godine	40
Period od 1. januara 2013. godine do 31. decembra 2016. godine	45
Povrede prava iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije - po članovima	53
Predmeti „vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnih naroda”	55
Izdvojena mišljenja	63
Izdvojena mišljenja u predmetima iz nadležnosti po čl. VI/3.a), VI/3.c) i IV/3.f) Ustava BiH	67
Izvršenje odluka	89
Javnost rada	93
Предмети против Босне и Херцеговине пред Европским судом за људска права	97
Међународна сарадња	101
Sudije/sutkinje	111
Predsjednici/ce	117
Generalni sekretari	118
Registrari	118
Секретаријат	119
Publikacije	131

Uvodna riječ urednika

*Mato Tadić
Dopredsjednik
Ustavnoga suda Bosne i Hercegovine*

Prošlo je 20 godina od uspostave i djelovanja Ustavnoga suda Bosne i Hercegovine (Ustavni sud) konstituiranog na temelju Ustava iz 1995. godine (tzv. Daytonski sporazum). To je dovoljno vremena da se sačini jedan meritoran osvrt na rad ove institucije BiH, sagledavajući vrstu i broj predmeta koji su se našli pred ovom institucijom, način rada Ustavnoga suda, značajnije odluke i njihovo djelovanje na pravnu državu, vladavinu prava i općenito društveni i politički život u Bosni i Hercegovini i druge relevantne podatke.

Treba naglasiti da je ovo razdoblje nužno promatrati u više dijelova, odnosno vremenskih razdoblja.

Prema Ustavu Bosne i Hercegovine, mandat prvoimenovanih sudaca 1997. godine je trajao samo pet godina i ti suci (iz prvoga saziva) nisu se mogli kandidirati za ponovni izbor. Na taj način je prekinut kontinuitet sudaca i u 2002/2003. godini su izabrani potpuno novi suci.

Osim toga, 2003. godine je prestao raditi Dom za ljudska prava za BiH koji se bavio individualnim tužbama građana i tužbama pravnih osoba glede zaštite ljudskih prava utvrđenih u Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a što je, prema Ustavu Bosne i Hercegovine, nadležnost i Ustavnoga suda. Dom za ljudska prava je za svoga djelovanja (od ožujka 1996. do 31. prosinca 2003. godine kada je prestao raditi) zaprimio više od 15.000 predmeta, od čega je riješio nešto više od 6.000, a sve preostale predmete je preuzeo i riješio Ustavni sud, prvo putem posebnoga Povjerenstva za ljudska

prava pri Ustavnome sudu, a kasnije samo Ustavni sud. Ovakvim predmetima suci Ustavnoga suda u prvih pet godina nisu se nikako ili su se vrlo malo bavili (što je vidljivo iz statističkih podataka danih u publikaciji).

Nadalje, nakon isteka mandata prvoga saziva Ustavnoga suda (u svibnju 2002. godine) cijelu jednu godinu (do svibnja 2003. godine) Ustavni sud nije radio u smislu zasjedanja i donošenja odluka iako su predmeti uredno zaprimani i na njima su savjetnici i stručni suradnici, na čelu s registrarom, radili. To se dogodilo zato što suci Ustavnoga suda iz Republike Srpske nisu bili izabrani sve do svibnja 2003. godine, pa se Sud, sukladno Pravilima, nije mogao konstituirati.

Od svibnja 2003. godine (kada je konstituiran drugi saziv Ustavnoga suda) nije bilo prekida rada Ustavnoga suda i osiguran je kontinuitet rada Ustavnoga suda i sudaca.

U razdoblju od dvadeset godina dužnost suca Ustavnoga suda obnaša(lo) je ukupno 27 sudaca (devet stranih sudaca), od čega 11 u prvome mandatu, a 16 u drugome. Imajući u vidu da je mandat sudaca Ustavnoga suda do navršenih 70 godina života, onda je to relativno veliki broj, no on je toliki zbog toga što je mandat prvih sudaca bio samo pet godina i svi oni koji su u prvome sazivu obnašali dužnost, bez obzira jesu li bili puni mandat od pet godina ili kraći, nisu mogli nastaviti obnašati dužnost suca.

Ova publikacija daje detaljan uvid u cjelokupni rad ove institucije u ovih 20 godina, počev od ustavnih ovlasti, načina rada, broja primljenih predmeta/vrsta predmeta po godinama, broja donesenih odluka, tj. riješenih predmeta po godinama i ukupno, te sažetke iz nekih važnih odluka donesenih u ovome razdoblju, kao i druge informativne podatke.

Siguran sam da će i ova publikacija pomoći u boljoj spoznaji i općenito približavanju rada Ustavnoga suda svim građanima i institucijama u BiH, a onima koji se bave detaljnijim istraživanjima pojedinih ustavnih pitanja dati povoda za dublju stručnu analizu.

Predgovor

Mirsad Ćeman
Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Historija ustavnog sudovanja u Bosni i Hercegovini datira od sredine XX stoljeća. Godine 1963. u Socijalističkoj federativnoj republici Jugoslaviji (SFRJ), kao i u njezinim federalnim jedinicama-republikama, donošenjem novog saveznog i republičkih ustava us-

postavljeni su ustavni sudovi-savezni i republički. Do 1992. godine, kada je stekla nezavisnost i međunarodnopravni subjektivitet kao 177. članica Organizacije ujedinjenih naroda (OUN), Bosna i Hercegovina je bila jedna od šest republika/federalnih jedinica u sastavu SFRJ. Pošto je prvi Ustavni sud Bosne i Hercegovine počeo efektivno da radi već naredne, 1964. godine, proizlazi da tradicija ustavnog sudovanja u Bosni i Hercegovini traje više od pola stoljeća.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je 2014. godine obilježio 50 godina ustavnog sudovanja u Bosni i Hercegovini. Tim povodom je objavljena monografija „Ustavni sud Bosne i Hercegovine 1964-2014” (paralelno na domaćim jezicima i na engleskom jeziku). U monografiji je, primjereno konceptu takve vrste publikacije, dat i obiman pregled sudske prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kroz sve njegove faze postojanja, djelovanja i razvoja.

Današnji Ustavni sud Bosne i Hercegovine, ustanovljen Ustavom iz 1995. godine (Aneks 4. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, tzv. Dejtonski sporazum), konstituiran je 22. maja 1997. godine.

Ove, 2017. godine navršava se 20 godina postojanja Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (Ustavni sud) u postdejtonskom periodu. To je prilika da se ova institucija prigodno predstavi općoj, ali i akademskoj, odnosno stručnoj javnosti, te drugim organima i institucijama u Bosni i Hercegovini putem

cjelovitijeg prikaza njegovog dosadašnjeg rada, relevantne statistike i sl. Odlučili smo se za prigodnu publikaciju dokumentarističkog i, u nekoj mjeri, izvještajnog tipa iz koje će se svi koje to zanima moći informirati o bitnim aspektima njegove nadležnosti, uloge, rada i djelovanja. Uz druge redovne ili povremene publikacije kao što su bilteni, zbornici radova sa međunarodnih i drugih skupova i konferencija, web-stranica itd., na ovakav način Ustavni sud demonstrira svoju opredijeljenost, ali i obavezu, da ispoštuje načelo javnosti rada kao opći demokratski standard i obavezu propisanu svojim pravilima.

Djelujući kao nezavisni čuvar Ustava Bosne i Hercegovine i kao institucionalni garant zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda ustanovljenih ovim ustavom i instrumentima Aneksa I Ustava, zatim, polazeći od toga da nije dio ni zakonodavne, ni izvršne, niti redovne sudske vlasti (kako je pozicioniran Ustavom Bosne i Hercegovine), Ustavni sud je sve ovo vrijeme djelovao kao posebna, samostalna i neovisna vlast i korektivni faktor za ostala tri segmenta vlasti u Bosni i Hercegovini. Na taj način Ustavni sud, kao jedna od ključnih državnih institucija Bosne i Hercegovine, doprinio je unapređenju demokratije, vladavine prava i afirmaciji pravne države, naročito u prvim godinama nakon svoga konstituiranja, kada je trebalo štititi temelje demokratske države i riješiti jedan broj pitanja koja su na neki način ostala nedorečena u važećem Ustavu Bosne i Hercegovine.

Prolazeći kroz različite periode, počev od organizacionog strukturiranja (u početnoj fazi) do stadija kada je svojim radom obuhvatio sve nadležnosti utvrđene Ustavom i profunkcionirao u punom kapacitetu, Ustavni sud je postao istovremeno respektabilan subjekt zaštite ustavnog poretka u Bosni i Hercegovini, ali i objekt opservacija, očekivanja, kritika, pa i osporavanja.

U sistemu kakav je bosanskohercegovački sa naglašenom asimetričnom raspodjelom nadležnosti između pojedinih nivoa vlasti i unutar sastavnih jedinica države, odnosno entitetâ i bez, po vertikali, optimalno zaokruženog pravosudnog sistema (kako to mnogi smatraju), Ustavni sud je nužno bio u poziciji da osigurava jedinstvo i funkcionalnost sistema u okviru postojećih ustavnih rješenja. Postepeno se etablirao i kao najviši arbitar u rješavanju sporova između Bosne i Hercegovine i njenih entiteta itd., koji su se u svojoj složenosti formalno artikulirali kao ustavnopravna pitanja, odnosi i problemi sa, nerijetko, veoma naglašenim političkim, odnosno općedruštenim konotacijama i karakteristikama. U sporovima takve vrste pred ovo tijelo su se postavljale sve dileme i izazovi sudskog aktivizma, negativnog ili pozitivnog zakonodavca itd. Ustavni sud je, ipak, dinamičnim tumačenjem Ustava Bosne

i Hercegovine, historijskim i/ili sistemskim pristupom i metodom, krećući se, uz neophodnu i naglašenu suzdržanost i oprez, u granicama svojih ustavnih nadležnosti i načela samoograničenja, bitno doprinio ravnopravnosti i konstitutivnosti naroda na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine (barem u formalnom smislu!!), osiguranju suvereniteta, teritorijalnog integriteta i međunarodnog subjektiviteta države, jačanju pravne sigurnosti i vladavine prava kao osnovnih ustavnih principa. To je, pored ostaloga, bilo moguće imajući u vidu i specifičnosti samoga ustavnog teksta.

Naime, činjenica da je Ustav Bosne i Hercegovine, *de facto*, kreiran, pretežno, prema modelu anglosaksonske/američke pravne misli, nomotehlike i iskustva (ne ulazeći ovom prilikom u ostale aspekte i druge specifičnosti), realno je imala i ima značajne konsekvence. To se, prije svega, ogleda u utemeljenosti i mogućnosti ekstenzivnijeg razumijevanja i tumačenja ustavnog teksta i njegovih ključnih instituta, posebno u pitanjima apstraktne ustavne kontrole, rješavanja sporova između pojedinih nivoa vlasti itd. Iako se ne može povući potpuna paralela, višestoljetno iskustvo Vrhovnog suda SAD u interpretaciji Ustava SAD (sedam, manje ili više opširnih, članova i 27 amandmana, kroz više od 200 godina primjene) čini se vrlo interesantnim i sugestivnim. Upravo je Vrhovni sud SAD (koji ima i ulogu ustavnog suda) svojim odlukama Ustavu te složene države i društva (osnovnom tekstu i amandmanima) s vremenom davao ona značenja i udahnjivao mu sadržaje i život koji bi (bez takvog pristupa) složenu organizaciju države činio neefikasnom, a određena temeljna prava i slobode uskraćenim milionima ljudi.

Sve ovo vrijeme pred sličnim izazovima je bio i Ustavni sud, jer je, u veoma složenim odnosima u društvu i državi, podržavajući Ustav, trebalo i treba prepoznavati, afirmirati i braniti stvarni „normativni kapacitet” Ustava Bosne i Hercegovine; ništa više, ali ni manje od toga. To je, jedino, moguće putem neophodne doze ustavnosudskog aktivizma i hrabrosti čiji su rezultat ponekada pod različitim izgovorima osporavane odluke, naročito u pojedinim dijelovima fragmentiranog bh. društva, zavisno od ustavnopravnog pitanja koje je njima tretirano.

Isti slučaj je i kada je riječ o primjeni standarda („slova i duha”) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija). Ključne odredbe ove konvencije kojima su utvrđena, odnosno garantirana ljudska prava i osnovne slobode također su veoma uopćene, ali je i njihov puni smisao, sadržaj i značenje dala višedecenijska praksa Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (Evropski sud), koju Ustavni sud dosljedno slijedi.

Dakle, sudski aktivizam, principijelno i hrabro traganje i stajanje iza normativnog kapaciteta, stvarnih dometa i mogućeg značenja ustavnog teksta su prepoznatljivi u radu Ustavnog suda u ovom periodu, immanentni su nadležnostima, ulozi i misiji Ustavnog suda, kao, uostalom, ustavnog sudstva općenito. To se ponekada zanemaruje (i ne razumije), pa se cjelishodnost, kvalitet ili potreba nekih rješenja za društveno važna pitanja i odnose u Bosni i Hercegovini (a koja se u nekoj formi kao ustavnopravna pitanja nađu pred Ustavnim sudom) miješaju sa standardima, kriterijima i parametrima ustavnosti kao takve. Naime, nešto može biti ustavno, ali zbog drugih razloga, ne mora biti dobro, pa ni prihvatljivo rješenje. Stoga, traganje za dobrim, boljim ili optimalnim rješenjima, uglavnom, ubraja se u domen širokog polja procjene, ovlaštenja i djelovanja javnih vlasti, a ne Ustavnog suda. Ustavni sud je isključivo i jedino dužan „da podržava” Ustav Bosne i Hercegovine (član VI/3)), što čini putem obrazloženih odluka, a ograničen je jedino ustavnom normom, moralom i profesionalizmom svojih članova-sudija.

Otkako je efektivno počeo da radi u oktobru 1997. godine Ustavni sud je u proteklih 20 godina, zaključno sa 31. decembrom 2016. godine, donio 27.813 odluka kojima je riješio 55.589 predmet.

Prvu odluku Sud je donio 16. oktobra te, 1997. godine. Dinamika priliva predmeta varira i kreće se od 16 predmeta u početnoj godini rada do 6.056 predmeta 2010. godine, kada je zabilježen najveći broj primljenih predmeta. Broj riješenih predmeta je, također, varirao - od početnih 13 predmeta, koliko je riješeno 1997. godine, do 7.946 riješenih predmeta 2016. godine.

Kada se ima u vidu da je u periodu od 2004. godine do 2006. godine Ustavni sud pružio izuzetnu podršku Komisiji za ljudska prava, formiranoj pri Ustavnom sudu kao pravnom sljedniku Doma za ljudska prava (Komisija je okončala oko 9.000 neriješenih predmeta Doma za ljudska prava nakon što je prestao mandat ovom tijelu 2003. godine), onda se tek stječe potpuniji uvid u obim predmeta kojim se bavio Ustavni sud.

Ova publikacija sa monografijom „Ustavni sud 1964-2014” predstavlja, moglo bi se reći, organsku cjelinu, pogotovo za period u kojem se preklapaju. Zato ih, zaista, treba paralelno koristiti (dostupne na web-stranici Ustavnog suda). Sa dovoljno monografskih elemenata, karakteristika i sadržaja, iako nije strukturirana kao klasičan izvještaj o radu, njena izvještajno-dokumentaristička dimenzija je ono što će je, uvjeren sam, učiniti posebno zanimljivom i korisnom.

Uz ostale sadržaje, prilog i podaci o institutu „izdvojeno sudijsko mišljenje”, prilog o praksi u predmetima zaštite „vitalnog nacionalnog interesa”, te

predmetima protiv Bosne i Hercegovine pred Evropskim sudom će, sigurno, biti posebno interesantni kako u informativnom smislu, tako i u analitičke svrhe. Prezentirajući relevantnu faktografiju, statistiku i dokumentarnu građu, svjesno smo, zato, osim u neophodnoj mjeri, izostavili bilo kakve kritičke opservacije, analize i ocjene. Taj aspekt je na dispoziciji onima koji se time žele baviti putem akademskog ili stručnog diskursa.

Kao što se može vidjeti na stranicama ove publikacije, sudijsku dužnost do sada je obavljalo, odnosno obavlja ukupno 27 sudija, domaćih i inozemnih. Sve ovo vrijeme, a posebno u početnom periodu, zbog svoga međunarodnog iskustva, značajan doprinos radu Ustavnog suda dale su međunarodne sudije koje, u okviru kvote predviđene Ustavom Bosne i Hercegovine, imenuje predsjednik Evropskog suda.

Ustavni sud, kao i ostale državne institucije, finansira se iz budžeta. U proteklom periodu Sud je putem različitih projekata potpomognut značajnim donatorskim sredstvima iz niza prijateljskih zemalja. Međutim, da bi potpunije izvršio svoju ulogu definiranu Ustavom, Ustavnom sudu je kao instituciji neophodna ne samo finansijska nego i principijelna podrška unutar Bosne i Hercegovine. U oficijelnim kontaktima sa čelnicima ostalih organa javne vlasti u Bosni i Hercegovini (Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština, Vijeće

ministara) postavili smo i objasnili ovakve zahtjeve i očekivanja, pozivajući se na naročit položaj i ulogu koje ima Ustavni sud, načelo neovisnosti, pune finansijske i upravne neovisnosti i samostalnosti itd.

Za Ustavni sud je veoma važno da ima principijelnu podršku ne samo putem osiguranja finansijskih i drugih materijalnih pretpostavki za rad nego, možda prije svega, putem poštivanja i izvršavanja njegovih odluka. U tome kontekstu veoma je važno promovirati i razvijati najširu kulturu poštivanja i provođenja odluka Ustavnog suda, sudskih odluka općenito. To se očekuje (čak je obaveza) od svih, bez obzira na nadležnosti određenog nivoa vlasti, odnosno bez obzira da li se odluka Ustavnog suda direktno odnosi na njih. Jer, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće i moguće ih je, osim prema vrlo strogim kriterijima i standardima za preispitivanje u okviru postupka pred samim Sudom, osporavati pred Evropskim sudom. Korištenje ovih pravnih sredstava su put i način, a ne bilo kakvo i bilo čije nepravno negiranje odluka i osporavanje institucije Ustavnog suda kao takve pod bilo kakvim, pogotovo neprincipijelnim, izgovorima kakvih je, ipak, bilo.

Sve ovo vrijeme Ustavni sud je ostvario značajno prisustvo na međunarodnom planu putem bilateralne, ali i multilateralne saradnje. Ustavni sud je punopravni član Konferencije Evropskih ustavnih sudova i Svjetske konferencije ustavnih sudova. Pored toga, Ustavni sud posebno ima plodnu bilateralnu saradnju sa ustavnim sudovima iz regije i šire.

Na kraju, iako se, dakle, ne radi o klasičnom izvještaju o radu, rukovođeni načelom javnosti rada koje je, na principu samoregulacije, Ustavni sud sâm sebi postavio kao obavezu, ovu publikaciju kao svojevrsan izvještaj o radu planiramo da dostavimo zakonodavnim, izvršnim i sudskim organima na svim nivoima u BiH. Nadamo se da će svima njima, pored informativne uloge, u nekoj mjeri poslužiti i u druge korisne svrhe.

Konačno, i ovom prilikom prezentirana sudska praksa sasvim sigurno pokazuje da je doprinos Ustavnog suda ostvarivanju ljudskih prava u Bosni i Hercegovini veoma značajan. S druge strane, doprinos ujednačavanju sudske prakse redovnih sudova jača pravnu sigurnost građana.

Kao i do sada, Ustavni sud će ustrajati na ostvarivanju svoje uloge u ustavnopravnom sistemu Bosne i Hercegovine i zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, na promociji i podizanju svijesti u društvu o vrijednostima i značaju neotuđivih prava iz Ustava Bosne i Hercegovine, Evropske konvencije sa njenim protokolima, te Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, koje svaki čovjek stječe već samim rođenjem.

Сједиште

Просторије Уставног суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) смјештене су у згради Предсједништва Босне и Херцеговине која се налази у центру Сарајева.

Зграда Предсједништва Босне и Херцеговине је изграђена 1886. године као зграда Земаљске владе, према пројекту архитекте Јосипа Ванцаша. Изграђена је у неоренесансном стилу који је, због своје класичности, универзалности и симболике, био најприкладнији стил за градњу већине репрезентативних објеката тог периода у Аустроугарској монархији. Овај објекат представља типичан примјер неоренесансне палаче са оплатом од квадарске рустике (босажима). Када је саграђен, био је то највећи објекат у Сарајеву, а састојао се од подрума, приземља и два спрата. Првобитни изглед зграде промијењен је 1911. године када је, према пројекту архитекте Карла Паржика, дограђен трећи спрат, на коме су данас смјештене просторије Уставног суда. Основа објекта је правоугаона са димензијама

око 70 x 62,5 м. У склопу објекта, у његовом централном дијелу, налази се унутрашње двориште које има улогу свјетларника. Изворно, димензије унутрашњег дворишта су износиле око 48 x 16 м, а након доградње два анекса на сјеверној страни дворишта његове димензије износе 48 x 9 м.

На сједници одржаној од 27. маја до 2. јуна 2008. године Комисија за очување националних споменика донијела је одлуку којом се историјска грађевина - зграда Предсједништва Босне и Херцеговине (зграда Земаљске владе I) у Сарајеву са покретним наслеђем проглашава националним спомеником Босне и Херцеговине.

Захваљујући средствима која је у протеклом периоду добио од влада Сједињених Америчких Држава, Републике Аустрије, Грчке, Велике Британије, Републике Француске, Краљевине Шпаније, Краљевине Шведске, Савезне Републике Њемачке и Краљевине Норвешке, те од Европске комисије и ИСИТАР-а, Уставни суд је успио да обнови своје просторије, унаприједи свој информациони систем и издавачку дјелатност, те допуни свој књижни фонд.

Položaj i nadležnost

Ustav Bosne i Hercegovine kao Aneks 4. Općega okvirnoga sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, nakon dugih pregovora, dogovoren je i parafiran 21. studenoga 1995. godine u SAD, država Ohio, grad Dayton, a potpisan je u Parizu 14. prosinca 1995. godine i stupio na snagu istoga dana.

Ustav Bosne i Hercegovine poznaje samo pet institucija na razini države: Parlamentarnu skupštinu, Predsjedništvo, Vijeće ministara, Centralnu banku i Ustavni sud Bosne i Hercegovine¹.

Položaj i nadležnosti Ustavnoga suda uređeni su u čl. IV/3.(f) i VI. Ustava Bosne i Hercegovine.

Parafiranje Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Dayton, Ohio, USA, 21. studeni 1995. godine

¹ Izvorni tekst, zapravo, izrijekom poznaje šest institucija. Odredba članka V/3. predviđa Stalni komitet za vojna pitanja koji je u procesu reformi u području obrane doživio svoju transformaciju.

Članak IV - Parlamentarna skupština

Parlamentarna skupština BiH je sastavljena od dvaju domova: Zastupničkoga doma i Doma naroda. Svi zakoni moraju biti usvojeni u oba doma u istovjetnome tekstu. Dom naroda je sastavljen od 15 izaslanika, i to po pet iz sva tri konstitutivna naroda, a odluke se donose većinski ili putem glasovanja po klubovima kada je pokrenuto pitanje vitalnoga nacionalnoga interesa.

Kada se klubovi naroda ne mogu dogovoriti o tomu ima li neko pitanje koje je pokrenuto pred ovim domom karakter vitalnoga nacionalnoga interesa, onda se to pitanje delegira na odlučivanje Ustavnome sudu čija je nadležnost utvrđena u članku IV/3.(f).

IV/3.(e) i (f)

e) Neka se predložena odluka Parlamentarne skupštine može proglasiti štetnom po vitalne interese bošnjačkoga, hrvatskoga ili srpskoga naroda većinom glasova bošnjačkih, odnosno hrvatskih, odnosno srpskih delegata izabranih sukladno stavku 1. točka (a). Za takvu će predloženu odluku u Domu naroda biti potrebna suglasnost većine bošnjačkih, većine hrvatskih i većine srpskih delegata koji su nazočni i koji glasuju.

f) U slučaju protivljenja većine bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata pozivanju na točku (e), predsjedatelj Doma naroda odmah će sazvati Zajedničko povjerenstvo sastavljeno od tri delegata, od kojih su po jednog izabrali bošnjački, hrvatski i srpski delegati, u svrhu rješenja

Ni jedna izmjena ili dopuna ovog Ustava ne može dokinuti ili umanjiti ni jedno od prava i sloboda navedenih u članku II ovog Ustava ili izmijeniti ovaj stavak.

(Članak X/2. Ustava BiH)

Velika sala Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

spornoga pitanja. Ako Povjerenstvo u roku od pet dana ne uspije to pitanje riješiti, predmet će se uputiti Ustavnome sudu koji će ga po žurnom postupku ispitati da vidi ima li postupovnih nepravilnosti.

Sastav, ustrojstvo i nadležnost Ustavnoga suda detaljnije su dani u članku VI. Ustava Bosne i Hercegovine.

Članak VI - Ustavni sud

1. Sastav

Ustavni sud Bosne i Hercegovine ima devet članova.

a) Četiri člana bira Zastupnički dom Federacije, a dva člana Skupština Republike Srpske. Preostala tri člana izabrat će predsjednik Europskog suda za ljudska prava nakon dogovora sa Predsjedništvom.

b) Suci će biti istaknuti pravници visokih moralnih kvaliteta. Svaka osoba s pravom glasa i takovim kvalifikacijama može biti sudac Ustavnoga suda. Suci koje izabere predsjednik Europskoga suda za

ljudska prava ne mogu biti državljani Bosne i Hercegovine ili bilo koje susjedne države.

c) Mandat prvoimenovanih sudaca bit će pet godina, osim ako prije ne daju ostavku ili ne budu s razlogom smijenjeni konsenzusom ostalih sudaca. Prvoimenovani suci nemaju pravo biti ponovno imenovani. Svi kasnije imenovani suci obnašat će svoju dužnost do dobi od 70 godina, ukoliko prije ne podnesu ostavku ili ne budu s razlogom smijenjeni konsenzusom ostalih sudaca.

d) Za imenovanje sudaca nakon pet godina od prvog imenovanja Parlamentarna skupština može zakonom utvrditi drugačiji način izbora trojice sudaca koje bira predsjednik Europskoga suda za ljudska prava.

2. Postupak

a) Većina svih članova Suda čini kvorum.

b) Sud će donijeti svoja pravila o radu većinom glasova svojih članova. Sud će voditi javne rasprave, a svoje odluke će obrazlagati i objavljivati.

3. Nadležnost

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali se ne ograničavajući (se) na to:

- Je li odluka nekog entiteta da uspostavi posebne paralelne odnose sa susjednom državom sukladna ovom Ustavu, uključujući i odredbe koje se tiču suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine.*
- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.*

Spor može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući ili dopredsjedavajući jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta.

b) Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

4. Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine²

Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, koji postoji pod suverenitetom Bosne i Hercegovine i spada pod nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, onako kako te nadležnosti proizlaze iz ovoga Ustava, čiji je teritorij u zajedničkoj svojini (kondominij) entiteta, jedinica je lokalne samouprave s vlastitim institucijama, zakonima i propisima, te s ovlastima i statusom konačno propisanim odlukama Arbitražnog tribunala za spor u vezi s međuentitetskom linijom razgraničenja u oblasti Brčkog. Odnos između Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i institucija Bosne i Hercegovine i entiteta može se dalje urediti zakonom koji donosi Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine nadležan je za odlučivanje o bilo kakvom sporu u vezi sa zaštitom utvrđenog statusa i ovlasti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine koji se može javiti između jednog ili više entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ili između Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, prema ovome Ustavu i odlukama Arbitražnog tribunala.

Svaki takav spor također može pokrenuti većina zastupnika u Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, koja uključuje najmanje jednu petinu izabranih zastupnika iz reda svakog od konstitutivnih naroda.”

5. Odluke

Odluke Ustavnoga suda su konačne i obvezujuće.

² Amandman I. na Ustav BiH („Službeni glasnik BiH” broj 25/09).

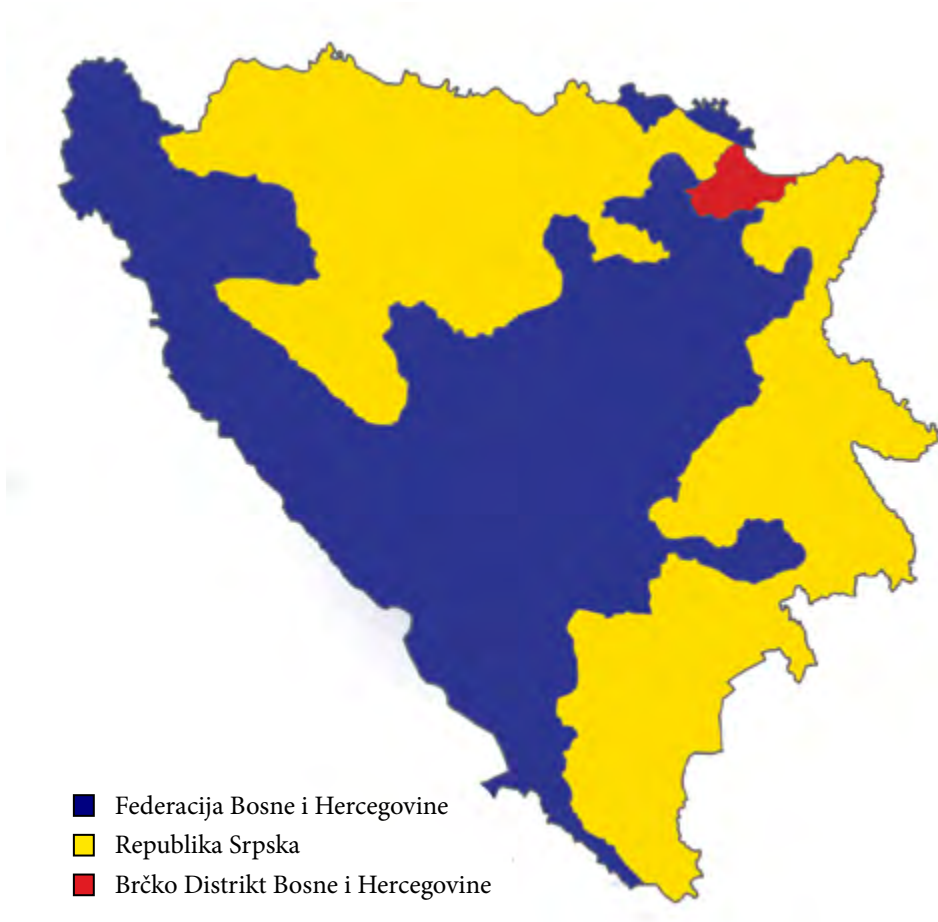
Kako je vidljivo iz navedenih odredaba Ustava Bosne i Hercegovine, donošenje posebnoga zakona o postupku pred Ustavnim sudom nije predviđeno, nego te stvari uređuje svojim pravilima sâm Ustavni sud.

Prvi Poslovnik Ustavnog suda donesen je 1997. godine, a potom 2005. godine donesena su Pravila Suda koja su se primjenjivala do 2014. godine, kada su donesena nova Pravila koja se trenutačno primjenjuju ("Službeni glasnik BiH" broj 94/14 - prečišćeni tekst).

Pravila Ustavnoga suda detaljno reguliraju sâm postupak pred Ustavnim sudom, pokretanje ustavnih sporova, zahtjeva za ocjenu ustavnosti, deblokadu rada Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, te podnošenje apelacija fizičkih i pravnih osoba glede povreda prava i sloboda garantiranih Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim dokumentima koji su sastavni dio našega ustava.

Pravilima su regulirani sâm rad Ustavnoga suda po predmetima, dopustivost, meritorno rješavanje, donošenje i vrsta odluka, pravni lijek (zahtjev za preispitivanje), privremene mjere, kao i druga pitanja u svezi sa postupkom pred Ustavnim sudom, te neka organizacijska pitanja.

U cjelini gledajući, ova pravila su sačinjena po uzoru na pravila postupka pred Europskim sudom za ljudska prava u Strassbourgu (u daljnjem tekstu: Europski sud) i bivšim Domom za ljudska prava u BiH.

Mapa Bosne i Hercegovine nakon potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Konačne Arbitražne odluke za Brčko

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u periodu od 1. januara 1997. do 31. maja 2002. godine

Nakon izvršenih procedura izbora i imenovanja, Ustavni sud je konstituiran na prvoj sjednici Ustavnog suda održanoj u maju 1997. godine iako su predmeti zaprimani počevši od 1996. godine.

Poslije prve konstituirajuće sjednice, izbora predsjednika i potpredsjednika, te radnih tijela Suda, glavna zadaća je bila da se donesu *Pravila Suda*, u skladu sa članom VI/2.b) Ustava, jer Ustav ne predviđa donošenje posebnog zakona o ustavnom sudu, nego direktno ovlašćuje sâm Ustavni sud da uredi „pravila postupka” pred Sudom. U radu na ovim pravilima u značajnoj mjeri su se koristila i iskustva iz prijašnjeg Poslovnika Ustavnog suda (SR)BiH, a posebno iz Pravila Evropskog suda i Doma za ljudska prava za BiH, koji je počeo da radi ranije (u martu 1996. godine) i koji je već imao određena praktična iskustva.

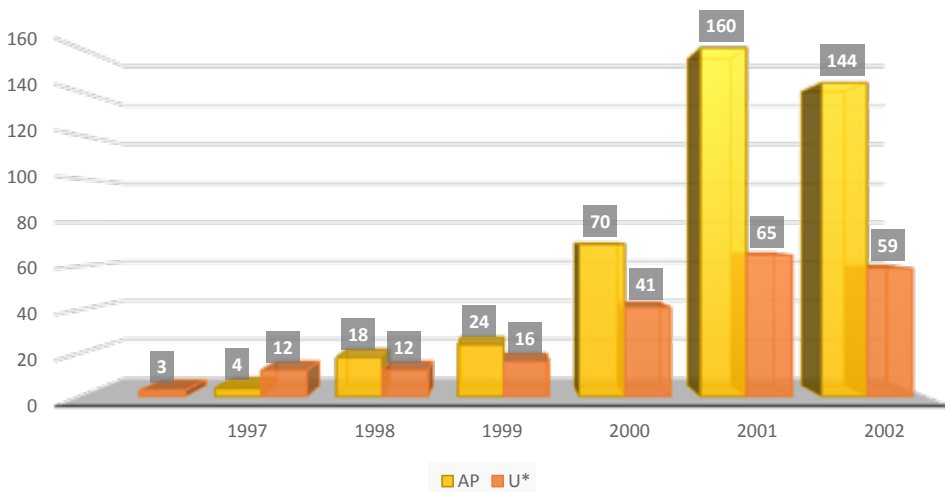
Rezultat ovih napora je bio akt pod nazivom Poslovnik Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, koji je usvojen na sjednici Ustavnog suda održanoj 29. jula 1997. godine („Službeni glasnik BiH” broj 2/97). Prema ovom poslovniku Ustavni sud je počeo da radi na konkretnim predmetima. Tokom ovog petogodišnjeg mandata ovaj poslovnik je dopunjavan i mijenjan četiri puta. Njime su detaljno uređeni rad na predmetima, vrste odluka, uloga savjetnika, registrara, načelo kontradiktornosti, tj. dostavljanja drugoj strani na izjašnjenje zahtjeva/apelacije itd. Poslovnikom je uređeno ne samo unutrašnje funkcioniranje i postupanje s predmetima nego i postupanje građana i pravnih lica, kao i državnih institucija, te svih drugih koji na bilo koji način učestvuju u radu ili komuniciraju sa Ustavnim sudom. S obzirom na to da je, prema Ustavu Bosne i Hercegovine, samo Ustavni sud nadležan za to, Poslovnikom je uređena i unutrašnja organizacija Ustavnog suda na osnovu čega su doneseni i drugi organizacijski akti.

U ovome periodu, prema Poslovniku, Ustavni sud je zasjedao isključivo u plenarnim sjednicama kojim je prisustvovalo svih devet sudija (sjednica se

mogla održati i ako nisu svi prisutni, ali je moralo biti prisutno najmanje pet sudija). Odluke su se donosile većinom glasova od ukupnog broja sudija, tj. pet, kao što se donose i danas. Odluke su objavljivane u službenim glasilima države i entiteta. Sudije koje su imale drugačije mišljenje od većine imale su pravo da izdvoje mišljenje koje se prilagalo odluci i objavljivalo. Također, izdvojeno mišljenje moglo se napisati i u skladu sa odlučnjem, ali možda sa drugačijim argumentima. Treba konstatirati da je to znatno doprinijelo obogaćivanju različitih pravnih stavova, argumenata i da je, svakako, bilo izuzetno korisno, tako da su se sa istim interesom i pažnjom čitala izdvojena mišljenja, kao i stavovi većine izneseni u odluci.

Donošenjem Poslovnika Ustavnog suda omogućen je rad na predmetima koje je Ustavni sud, kako je navedeno, počeo da prima već u 1996. godini. U prvim godinama postojanja Ustavnog suda, generalno gledajući, broj primljenih predmeta nije bio velik. Razlog je bilo to što je postojao Dom za ljudska prava za BiH, koji je uglavnom primao i rješavao individualne aplikacije.

BROJ PRIMLJENIH PREDMETA U PERIODU 1996 - MAJ 2002¹

1 Potrebno je napomenuti da se u ovom periodu rada Ustavnog suda i kratko nakon konstituiranja novog saziva Ustavnog suda (sve do 2004. godine) razvrstavanje predmeta i odluka prema oznakama „AP” i „U” nije vršilo striktno prema vrsti nadležnosti, pa se tako među predmetima sa oznakom „U” nalazio i veliki broj predmeta iz apelacione nadležnosti. To je bitno napomenuti i da bi se lakše razumio grafikon koji sadrži statističke podatke o primljenim i riješenim predmetima. Naime, podaci o „U” predmetima pokazuju da je broj predmeta koji se odnose na apstraktnu nadležnost veći od njihovog stvarnog broja upravo zbog činjenice da se u jednom periodu, kao što se može vidjeti u nastavku, oznake odluka i predmeta nisu dodjeljivale isključivo prema nadležnosti za odlučivanje. Takvi predmeti i odluke u grafikonima su prepoznatljivi po oznaci U*.

U 1997. godini Ustavni sud je donio 13 odluka kojima su zahtjevi, uglavnom, odbacivani, jer se radilo o neovlaštenim podnosiocima, ili zbog toga što je Ustavni sud bio nenadležan za odlučivanje.

U Odluci broj U 7/97 od 22. decembra 1997. godine Ustavni sud je odlučivao o „ustavnosti Dejtonskog sporazuma”. U svom zahtjevu Hrvatska stranka prava 1861. iz Republike Hrvatske i njen ogranak u Bosni i Hercegovini su iznijeli stav, ne dajući detaljno obrazloženje, da Dejtonski sporazum krši odredbe Ustava Republike Bosne i Hercegovine. Uz kratko obrazloženje da je „na osnovu Ustava Bosne i Hercegovine Ustavnom sudu povjeren zadatak da štiti Ustav”, Sud je odbio argument da Dejtonski sporazum treba da bude ispitan primjenom standarda „starog” Ustava Republike Bosne i Hercegovine. Takva odluka se zasnivala na jasnoj odredbi člana XII/1. Dejtonskog ustava, koji izričito predviđa: „Ovaj ustav će stupiti na snagu nakon potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma kao ustavni akt koji zamjenjuje i stavlja van snage Ustav Republike Bosne i Hercegovine.” Tu formulaciju „zamjenjuje i stavlja van snage”, donekle neuobičajenu u građanskopravnom sistemu, Ustavni sud je shvatio kao jasan signal da novi Ustav ne samo da zamjenjuje pojedine dijelove „starog” Ustava, s kojim je možda u sukobu, već da u potpunosti zamjenjuje staru verziju. Konačno, Ustavni sud je zaključio da nije nadležan da ocjenjuje ustavnost Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini u odnosu na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, jer je ovaj sud ustanovljen prema Ustavu Bosne i Hercegovine sa isključivim zadatkom da podržava ovaj ustav.

Još jedan primjer u kojem se Ustavni sud proglasio nenadležnim jeste odluka u predmetu broj U 3/96, donesena 16. oktobra 1997. godine, u kojoj je Ustavni sud odlučio da nije nadležan da ocjenjuje ustavnost i zakonitost općinskih odluka.

Kao što je već rečeno, u prvim godinama svog postojanja Ustavni sud je često odbacivao zahtjeve, jer se radilo o neovlaštenim podnosiocima. U ovom pogledu, odnosno povodom pitanja ovlaštenih podnosilaca u skladu sa članom VI/3.a), Ustavni sud je usvojio bitan stav u Odluci broj U 1/98 od 5. juna 1998. godine, zaključivši da kopredsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine², kada obavlja funkciju predsjedavajućeg Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, može da pokrene spor pred Ustavnim sudom u skladu sa članom VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, jer je to ovlaštenje individualizirano Ustavom i nije vezano za nadležnost i rad organa u kome obavlja svoju funkciju.

2 Zakonom o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” broj 4/97) uspostavljeni su kopredsjedavajući i potpredsjedavajući Vijeća ministara BiH.

Kad je riječ o odlukama o sporovima o ustavnosti, u ovom periodu rada Ustavnog suda posebnu pažnju je izazvala Odluka broj U 1/99 od 14. augusta 1999. godine kojom je Ustavni sud utvrdio da neke odredbe Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, u prvom redu one koje uspostavljaju kopredsjedavajuće i potpredsjedavajućeg Vijeća ministara, nisu u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine. Tom odlukom, a kasnije i nizom drugih odluka, potvrđen je tzv. princip samoograničenja Ustavnog suda u domenu zaštite ustavnosti, odnosno potvrđen je stav da je Ustavni sud vezan za zahtjeve ovlaštenog kruga nosilaca najviših funkcija u sferi apstraktne ustavne kontrole i da se ocjena ustavnosti odnosi samo na osporene odredbe u zahtjevu pokretača spora.

Tokom 2000. godine Ustavni sud je svojim radom prvi put obuhvatio gotovo sve nadležnosti utvrđene Ustavom Bosne i Hercegovine i time, zapravo, počeo da radi u punom kapacitetu. Jedan od predmeta koji je značajno obilježio ne samo ovu godinu rada Ustavnog suda već i rad Ustavnog suda u cjelini, koji je, prema svim pokazateljima, zapravo „predmet svih predmeta”, jeste U 5/98 povodom kojeg je Ustavni sud donio odluku koja je javnosti poznata kao tzv. odluka o konstitutivnosti naroda. Zahtjev za ocjenu ustavnosti u ovom predmetu, koji je podnio Alija Izetbegović, tadašnji predsjedavajući Predsjedništva BiH, odnosio se na dvadesetak odredaba entitetskih ustava koje treba razumijevati u kontekstu činjenice da su pojedine odredbe sadržavale dva ili više pitanja, ili da se jedno te isto pitanje nalazilo u više odredaba, uključujući amandmanske izmjene i dopune pojedinih osporenih odredaba. Složenost tog predmeta ogledala se i u činjenici da su zahtjevom za ocjenu ustavnosti obuhvaćene osnovne odredbe entitetskih ustava. Prva radna sjednica na kojoj je razmatran ovaj predmet održana je 5. juna 1998. godine, a zatim je 1999. godine slijedilo sedam sjednica na kojima se raspravljalo o njemu. U međuvremenu, u dva navrata, održana je javna rasprava, prvo u Sarajevu 15. oktobra 1998. godine, a zatim u Banjoj Luci 23. januara 1999. godine.

Koristeći mogućnosti iz člana 58. Poslovnika Ustavnog suda prema kojem se mogu donositi djelimične odluke kada zahtjev sadrži više pitanja, Ustavni sud je na sjednici održanoj 28, 29. i 30. januara 2000. godine donio Prvu djelimičnu odluku, zatim, na sjednici održanoj 18. i 19. februara Drugu djelimičnu odluku, te 30. juna i 1. jula Treću djelimičnu odluku. Vijećanje i glasanje u ovom predmetu su okončani na sjednici održanoj 18. i 19. augusta 2000. godine, kada je donesena Četvrta djelimična odluka u predmetu ocjene usklađenosti entitetskih ustava sa Ustavom Bosne i Hercegovine. Na kraju, ovim odlukama

su određene odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i Ustava Republike Srpske, kao entiteta u sastavu BiH, proglašene neustavnim, pa je naloženo da se ustavi entitetâ izmijene u tome pravcu. Naročito je značajno istaći da je ovom odlukom, između ostalog, utvrđeno da teritorijalni raspored entitetâ „ne smije da služi kao instrument etničke segregacije”, te da ustavno načelo kolektivne jednakosti konstitutivnih naroda „zabranjuje bilo kakve posebne privilegije za jedan ili dva od tih naroda, svaku dominaciju u strukturama vlasti i svaku etničku homogenizaciju segregacijom zasnovanom na teritorijalnom razdvajanju”. Također, neustavnim su proglašene i one odredbe Ustava Republike Srpske u kojima su navedeni suverenitet i državna samostalnost entiteta Republika Srpska, budući da su takve odredbe ocijenjene protivnim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine kojima se garantiraju suverenitet, teritorijalni integritet, politička nezavisnost i međunarodni suverenitet države Bosne i Hercegovine, a ne njenih teritorijalnih jedinica. Svojevrsna ilustracija pristupa Ustavnog suda ovom predmetu jeste da dokumentacija u vidu zvaničnih materijala, počevši od prednacrtâ referata, snimaka javnih rasprava i priloženih materijala stranaka u postupku preko sjednica Ustavnog suda na kojima se vodila rasprava i autoriziranih izlaganja i izlaganja sudija, pa do snimaka sa sjednica na kojim se vijećalo i glasalo, obuhvata više od 1.400 stranica. Tome treba dodati i niz drugih dokumenata kao što su međunarodne konvencije inkorporirane u odluke, zatim, izvještaji međunarodnih organizacija involviranih u mirovni proces u Bosni i Hercegovini, te relevantni stručni i naučni izvori, praksa, odnosno presude Evropskog suda i odluke nekih ustavnih sudova u svijetu.

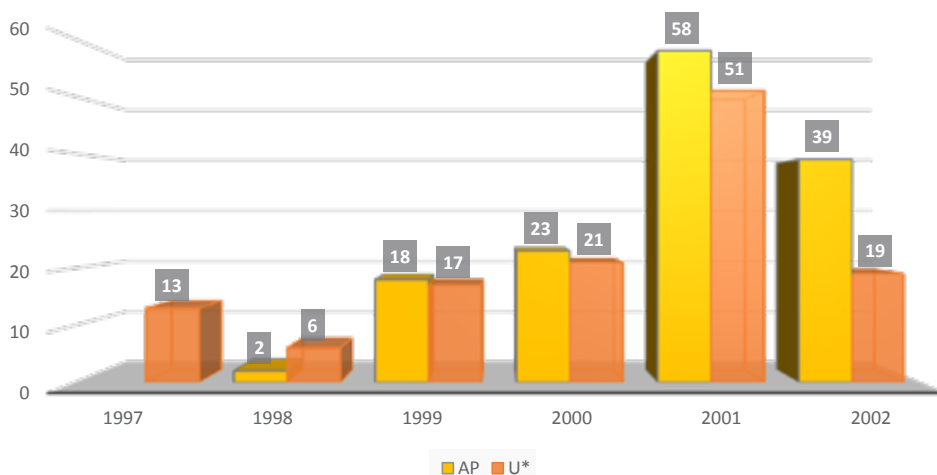
U istoj godini Ustavni sud je donio odluku u predmetu broj U 9/00 koji se odnosio na ocjenu ustavnosti Zakona o Državnoj graničnoj službi. U toj odluci Ustavni sud se prvi put bavio ocjenom ustavnosti zakonâ koje je nametnuo Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu. Taj zahtjev Ustavni sud je ocijenio kao dopustiv, navodeći da u konkretnom slučaju ovlaštenja Visokog predstavnika, koja proizlaze iz Aneksa X Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda i Bonske deklaracije, nisu podložna kontroli Ustavnog suda, kao ni vršenje tih ovlaštenja. Međutim, nametanjem spornog zakona Visoki predstavnik je intervenirao u pravni sistem BiH, supstituirajući domaće vlasti, i u tom pogledu on je djelovao kao vlast Bosne i Hercegovine. Zakon koji je on donio ima prirodu domaćeg zakona, te se mora smatrati zakonom Bosne i Hercegovine čija je saglasnost sa Ustavom podložna kontroli Ustavnog suda, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine.

Još jedan predmet koji se odnosio na ocjenu ustavnosti državnih zakona koje je nametnuo Visoki predstavnik jeste broj U 26/01. Odlukom u tom predmetu, donesenom 28. septembra 2001. godine, Ustavni sud je izvršio ocjenu ustavnosti Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine. U tom predmetu, nakon što je Visoki predstavnik 12. novembra 2000. godine donio Zakon o Sudu Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je dobio zahtjev da ispita ustavnost donošenja takvog zakona i osnivanja takvog suda. Naime, podnosioci zahtjeva su smatrali da se tim zakonom krše odredbe člana III Ustava BiH koje reguliraju nadležnosti i odnose između institucija BiH i entiteta. U vezi s tim su naveli da je uređenje pravosudnog sistema u nadležnosti entiteta, te da ne postoji ustavni osnov za donošenje Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine s obzirom na to da, osim Ustavnog suda, Ustavom Bosne i Hercegovine nije predviđeno da postoji nijedna druga sudska instanca na državnom nivou. U svojoj odluci Ustavni sud je ocijenio da je Zakon o Sudu Bosne i Hercegovine u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, te naglasio da njegov zadatak nije da izražava mišljenje o tome da li neki zakon treba da bude donesen, ali da se uspostavljanjem Suda Bosne i Hercegovine može očekivati veći doprinos jačanju vladavine prava, što je jedan od osnovnih principa za funkcioniranje demokratske države. Također, Ustavni sud je istakao, između ostalog, da je Bosna i Hercegovina, funkcionirajući kao demokratska država, ovlaštena da uspostavi i druge mehanizme u oblastima iz njene nadležnosti, osim Ustavom izričito predviđenih, i dodatne institucije koje su joj potrebne da bi izvršila svoje nadležnosti, uključujući i uspostavljanje suda za jačanje pravne zaštite njenih građana i osiguranje poštovanja principa Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ovaj prvi period rada Ustavnog suda obilježile su i odluke koje su se ticale pitanja imuniteta, odluke br. U 59/01, U 60/01 i U 61/01. U ovim odlukama Ustavni sud je zaključio da je povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije zbog toga što je u konkretnim slučajevima krivični postupak protiv apelanata pokrenut prije nego što je riješeno pitanje imuniteta. U tim slučajevima Ustavni sud nije ispitivao pitanje imuniteta u meritumu, nego je konstatirao da se ono treba riješiti u proceduri propisanoj zakonom. Tom prilikom Ustavni sud je naglasio da su redovni sudovi bili obavezni da razmotre pitanje imuniteta kao važno prethodno pitanje u krivičnom postupku, a njihov propust da to urade Ustavni sud je smatrao povredom prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Međutim, potrebno je naglasiti da su navedene odluke donesene prije donošenja određenih zakonskih i ustavnih izmjena koje su se odnosile na pitanje imuniteta. Navedene odluke

Ustavni sud je donio 10. maja 2002. godine, kada su pravne okolnosti bile bitno drugačije. Naime, tada je bio na snazi član Ustava Federacije Bosne i Hercegovine koji je striktno zabranjivao vođenje krivičnog postupka protiv određenih nosilaca izvršne vlasti za krivična djela učinjena u vršenju njihove dužnosti. Navedena odredba iz Ustava Federacije Bosne i Hercegovine bila je inkorporirana i u kantonalne ustave, tako da su i određeni nosioci kantonalne izvršne vlasti uživali imunitet od krivičnog gonjenja za krivična djela učinjena u okviru obavljanja njihove dužnosti. Osim toga, u to vrijeme nije postojala jasna procedura koja bi propisivala postupanje sudova u slučaju istaknutog prigovora imuniteta.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA U PERIODU 1997 - MAJ 2002³

³ Vidi fusnotu broj 1, str. 24.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u periodu od 2002. do 2016. godine

Period od juna 2002. godine do 31. decembra 2003. godine

Prema članu VI/1.c) Ustava Bosne i Hercegovine, kako je već ranije istaknuto, mandat prvoizabranih sudija Ustavnog suda bio je ograničen na pet godina i nije se mogao obnoviti, tako da su 2002, odnosno 2003. godine izabrane potpuno nove sudije. U julu 2002. godine Predstavnički dom Federacije Bosne i Hercegovine okončao je izbor sudija iz Federacije Bosne i Hercegovine, a predsjednik Evropskog suda imenovanje međunarodnih sudija Ustavnog suda. Međutim, odluke Narodne skupštine Republike Srpske o imenovanju sudija iz Republike Srpske poništio je Visoki predstavnik. Sudije iz Republike Srpske konačno su imenovane tek u maju 2003. godine. Imajući u vidu odredbu Poslovnika koja je u to vrijeme bila na snazi, a prema kojoj se sjednica Ustavnog suda kojoj ne prisustvuje najmanje jedan sudija iz reda konstitutivnog naroda odgađa, čekanje da se imenuju sudije iz Republike Srpske dovelo je do dužeg zastoja (godinu dana) u radu Ustavnog suda.

Konstitutivna sjednica Ustavnog suda u novom sazivu održana je 30. maja 2003. godine. Novi saziv Ustavnog suda, na sjednici održanoj 19. i 20. decembra 2003. godine, donio je odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika Ustavnog suda, koja sadrži suštinske izmjene u odnosu na prijašnja rješenja.

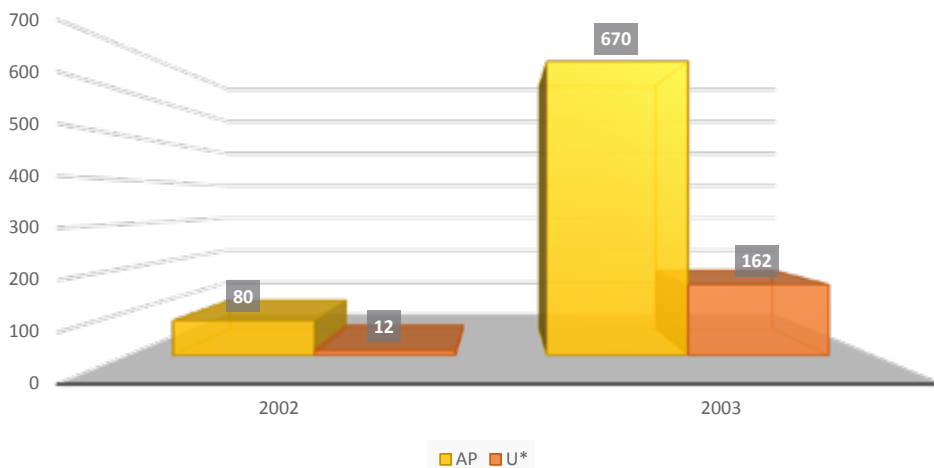
Sjednice

- (1) Ustavni sud odlučuje u sjednicama.*
- (2) Sjednice Ustavnog suda su Plenarna sjednica, sjednica Velikog vijeća i sjednica Malog vijeća.*

Član 8. Pravila Ustavnog suda BiH

Prije svega, stvoreni su proceduralni uvjeti za rad po vijećima a time i uvjeti za brže rješavanje predmeta. Prema ovlaštenjima iz ove odluke, Redakciona komisija utvrdila je novi prečišćeni tekst Poslovnika Ustavnog suda, koji je objavljen u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” broj 2/04.

BROJ PRIMLJENIH PREDMETA U PERIODU JUNI 2002-2003⁴

Bez obzira na to što Ustavni sud nije zasjedao, niti donosio odluke o zaprimljenim predmetima od maja 2002. do maja 2003. godine, predmeti su pristizali u Ustavni sud i po njima su pripremane odgovarajuće odluke za buduće sjednice Ustavnog suda, kada se za to steknu uvjeti.

Zanimljiv primjer iz prakse usvojene u ovom periodu jeste odluka Ustavnog suda u predmetu broj U 148/03 od 28. novembra 2003. godine. U tom predmetu spor je nastao pokretanjem postupka carinskih organa radi naknadne naplate posebne takse za robu koju je uvezao apelant prema Jedinstvenim carinskim ispravama. Spor pred carinskim organima je okončan rješenjem zamjenika federalnog ministra finansija kojim se odbija apelantova žalba kao neosnovana. Postupak pred carinskim organima je vođen i okončan bez pozivanja apelanta ili njegovog zastupnika. Spor je nastavljen podnošenjem tužbe Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji je u upravnom sporu po apelantovoj tužbi protiv rješenja drugostepenog organa donio presude kojima se tužbe odbijaju uz obrazloženje da su pobijana rješenja pravilno donesena i zasnovana na zakonu. U konkretnom slučaju članom 30. Zakona o upravnim sporovima

⁴ *Ibid.*

Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da se o upravnim sporovima rješava u nejavnoj sjednici, dakle, u sjednici koja isključuje javnost. Međutim, st. 2. i 3. ovog člana daju mogućnost da se održi usmena rasprava, pa čak i da jedna od stranaka podnese takav prijedlog. Ustavni sud je istakao da konstantna praksa Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ukazuje da se sjednice Vrhovnog suda, u pravilu, održavaju bez prisustva javnosti i bez pozivanja stranaka u postupku. Dalje, Ustavni sud je istakao da u konkretnom slučaju postoji niz krupnih pravnih pitanja značajnih za pravilno rješavanje predmetnih sporova (na koja je Ustavni sud ukazao u ovoj odluci), a da je, i pored toga, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine odlučio da održi nejavnu sjednicu zanemarujući apelantove navode koji se odnose na neučestvovanje u postupku koji je vođen pred carinskim organima. Ustavni sud je zaključio da apelantu ni u postupku koji je vođen pred carinskim organima, a ni u postupku pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine nije osigurana javnost postupka i da mu nije data mogućnost da lično ispita navode prijave protiv njega, niti da lično obrazloži razloge za podnošenje tužbe u upravnom sporu, te je utvrdio povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

Plenarna sjednica

(1) Plenarnu sjednicu čine sve sudije Ustavnog suda.

(2) Ustavni sud odlučuje u Plenarnoj sjednici većinom glasova svih sudija Ustavnog suda kada

odlučuje o predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda:

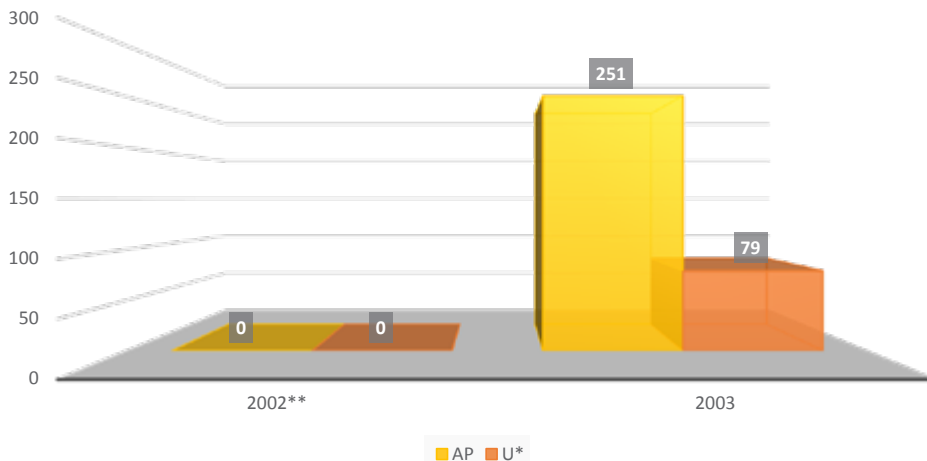
- a) iz člana VI/3.a) Ustava kada ih pokrenu ovlašteni podnosioci, te čl. VI/3.c), IV/3.f) Ustava i Amandmana I na Ustav (u daljnjem tekstu: Amandman I);
- b) u predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.b) Ustava koji se uvrste na dnevni red Plenarne sjednice;
- c) drugim pitanjima utvrđenim Ustavom, ovim pravilima i zaključkom Plenarne sjednice.

Član 9. Pravila Ustavnog suda BiH

Bitno je spomenuti i predmet Ustavnog suda broj U 38/02 koji se odnosio na primjenu člana 143. Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine i diskriminaciju u vezi s tim. U odluci u ovom predmetu od 19. decembra 2003. godine Ustavni sud je istakao da je primjenom člana 143. Zakona o radu, općenito na sve „zaposlene na čekanju” tokom rata, prestanak radnog odnosa

u većini imao utjecaja na različite etničke grupe. Prema stavu Ustavnog suda, u vremenu teškog ekonomskog stanja neki zakon može imati opravdani cilj da se zaposlenici privremeno stave „na čekanje”. Međutim, kako ističe Ustavni sud, to neće biti slučaj ako se stavljanje „na čekanje” ili prestanak radnog odnosa vrši po diskreciji poslodavca, proizvoljno, a posebno po osnovu diskriminacije. To ne samo da ima diskriminirajući efekt na one koji su otpušteni ili koji su „na čekanju” tokom rata nego su njima uskraćivane i procesne garancije u ostvarivanju njihovih građanskih prava u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije. Ustavni sud je istakao da uvažava ekonomske poteškoće kroz koje prolazi veliki broj firmi u Bosni i Hercegovini i nemogućnost da se ponovo zaposle svi predratni i zaposlenici primljeni tokom rata. Međutim, to ne može biti objektivni i razuman razlog da se automatski prekine radni odnos, bez pojedinačnog utvrđenja razloga u svakom pojedinom slučaju, u skladu sa zakonom. Slijedeći to, Ustavni sud je zaključio da je povrijeđeno apelantičino pravo na nediskriminaciju zbog načina na koji je primijenjen član 143. Zakona o radu.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA U PERIODU JUNI 2002-2003⁵

⁵ *Ibid.*

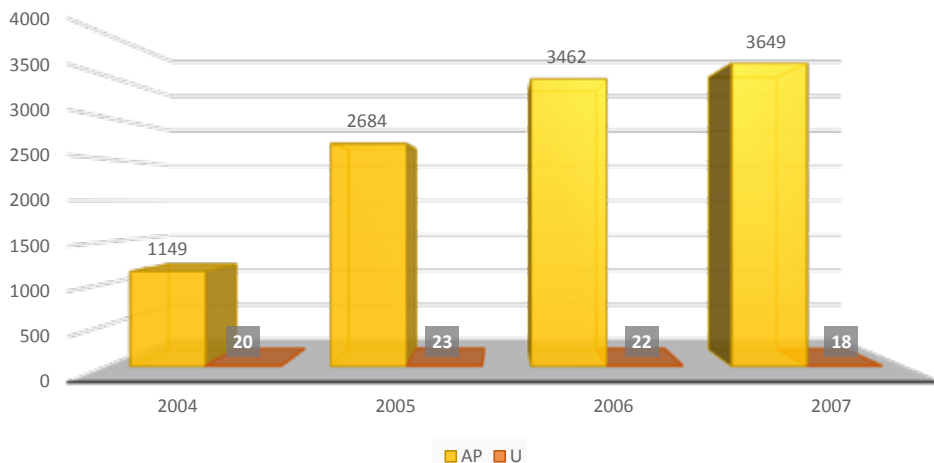
** Kao što je prethodno navedeno u tekstu, od prestanka mandata prvog saziva sudija Ustavnog suda, u maju 2002. godine, došlo je do zastoja u radu Ustavnog suda u periodu od godinu dana zbog čekanja da se imenuju sudije iz Republike Srpske. Ta situacija dovela je do toga da Ustavni sud od juna 2002. do maja 2003. godine nije mogao da zasjeda. Samim time Sud nije mogao da donosi odluke zbog čega je i broj riješenih predmeta u drugoj polovini 2002. godine nula.

Period od 1. januara 2004. godine do 31. decembra 2007. godine

Još jedna od novina koja je uvedena nakon imenovanja novog saziva Ustavnog suda u 2004. godini jeste jasno razlikovanje predmeta prema nadležnosti za odlučivanje na „AP” predmete (predmeti iz apelacione nadležnosti, član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine) i „U” predmete (nadležnost iz čl. VI/3.a), VI/3.c) i IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine). Razlog za to bio je i znatno veći priliv predmeta u Ustavnom sudu do kojeg je došlo zbog kraja mandata i konačnog prestanka rada Doma za ljudska prava krajem 2003. godine. Stoga, za razliku od prethodnih perioda, statistički podaci o primljenim i riješenim predmetima, iskazani u grafikonima koji slijede, jasno prikazuju broj odluka i predmeta koji se odnose na apstraktnu i apelacionu nadležnost.

U julu 2005. godine donesena su nova Pravila Ustavnog suda radi boljeg i bržeg rada Ustavnog suda, te boljeg snalaženja građana i drugih koji se obraćaju Ustavnom sudu kao najvišoj pravnoj instanci u državi, preciznije su uređena pravila o dopustivosti zahtjeva, odnosno apelacija, precizirani su učesnici u postupku u odnosu na stranku, preciziran je postupak u odnosu na zahtjeve za preispitivanje, stvorena je materijalnopravna pretpostavka za prihvatanje dopustivosti kada nedostaje odluka nekog suda u Bosni i Hercegovini i dr. Zbog toga, Pravila predstavljaju osnovni akt organizacije i funkcioniranja Ustavnog suda, te su, poslije Ustava, za Ustavni sud najvažniji akt. Donošenjem Pravila izvršeno je i usklađivanje samog naziva sa izvornim nazivom u Ustavu (*Rules*

BROJ PRIMLJENIH PREDMETA U PERIODU 2004-2007

of Court – Pravila Suda), imajući u vidu da je prethodni akt o organizaciji i funkcioniranju nosio naziv Poslovník.

Od trenutka kada je okončan mandat Doma za ljudska prava, Ustavni sud u novom sazivu, u okviru apelacione nadležnosti, suočio se sa velikim brojem pitanja koja su se pojavila kao posljedica ratnih događaja u Bosni i Hercegovini 1990-ih godina (primjena člana 143. Zakona o radu, ratna šteta, nestala lica, stara devizna štednja itd.).

U 2004. godini Ustavni sud prvi put ima priliku da odlučuje o predmetu koji se odnosi na nadležnost iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine (deblokada Parlamentarne skupštine). Ustavni sud je 28. maja 2004. godine, u predmetu broj U 2/04, donio odluku povodom zahtjeva da se ispita proceduralna ispravnost, tj. utvrdi postojanje ili nepostojanje ustavnih pretpostavki za izjavu Kluba bošnjačkog naroda da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine i raseljenim licima u Bosni i Hercegovini destruktivan po vitalne interese bošnjačkog naroda. U konkretnom slučaju Ustavni sud je istakao da se iz obrazloženja Prijedloga zakona može zaključiti da je cilj predlagača bio da zaštiti „srpske izbjeglice” (uglavnom iz Hrvatske) koje su mijenjale imovinu sa izbjeglicama iz BiH. Naime, u 3. stavu obrazloženja se navodi da „lica iz Hrvatske koja su zamijenila imovinu s licima iz BiH gube imovinu u BiH koju su dobila zamjenom, a imovinu koju su mijenjala u Hrvatskoj ne mogu vratiti, uglavnom, zato što su se lica s kojim su imovinu mijenjala uknjižila kao vlasnici njihove imovine i nemaju nikakvu obavezu da izvrše povrat imovine”. Ustavni sud je, dalje, istakao da je u vezi s tim jasno da bi povratak, *inter alia*, bošnjačkih izbjeglica bio uvjetovan stavljanjem na raspolaganje imovine u Hrvatskoj. Time bi cilj ove odredbe bio da regulira pitanja zamjene imovine sa drugom državom, što može da bude regulirano samo međudržavnim ugovorom. Samim time doveli bi se u pitanje povratak bošnjačkog konstitutivnog naroda i realokacija njihove imovine koja je bila predmet ugovora o zamjeni, što je suprotno vitalnom interesu tog konstitutivnog naroda u pogledu njegovog povratka u prijeratne domove, pa je destruktivan po vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Veoma je značajno spomenuti odluke Ustavnog suda donesene u predmetu broj U 44/01. Nakon što je svojom odlukom iz februara 2004. godine utvrdio da dio odredbe Zakona o teritorijalnoj organizaciji i lokalnoj samoupravi kojom su utvrđeni nazivi pojedinih gradova i općina u Republici Srpskoj nije u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, zakonodavcu je ostavljen rok da usaglasi te neustavne odredbe. Nakon što zakonodavac nije otklonio utvrđene neustavnosti, Ustavni sud je u septembru 2004. godine donio odluku o prestanku važenja

neustavnih odredaba, ali i, istovremeno, utvrdio privremeno, dok se ne otklone utvrđene neustavnosti, nove nazive gradova i općina. U toj odluci Ustavni sud je naveo da ima u vidu činjenicu „nastanka pravne praznine prestankom važenja osporenih odredaba, kao i potrebu da nesmetano funkcioniraju gradovi i općine čiji su nazivi određeni odredbama zakona prestali da važe, potrebu poštovanja Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i međuentitetskog razgraničenja općina”. Nakon toga ta odluka Ustavnog suda je implementirana u cijelosti.

Krajem 2004. godine Ustavni sud je donio jednu od vodećih odluka u predmetima tzv. ratne štete (Odluka broj AP 288/03 od 17. decembra 2004. godine). U ovim predmetima apelanti su se žalili na povredu prava na pravično suđenje, jer nisu mogli izdještovati izvršenje sudskih odluka kojima je apelantima dosuđena naknada nematerijalne i materijalne štete. U navedenim predmetima Ustavni sud je utvrdio da je Zakonom o javnom dugu ratna šteta proglašena javnim dugom i da su propisani način i rokovi isplate iznosa dosuđenih pravosnažnim presudama. Ustavni sud je priznao da bi isplata iznosa po svim presudama dovela u ozbiljnu opasnost finansijsku stabilnost BiH zbog čega država, svakako, može odgovarajućim propisima regulirati pitanje izvršenja presuda. Međutim, Ustavni sud je zaključio da je načinom i predviđenim rokovima propisanim za isplatu ratne štete po pravosnažnim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje, jer je u nekim slučajevima isplata potpuno onemogućena,

Veliko vijeće

- (1) *Veliko vijeće čine sudije koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entiteta.*
- (2) *Predsjednik Ustavnog suda predsjedava Velikim vijećem, a u slučaju njegove spriječenosti, zamjenjuje ga jedan od potpredsjednika kojeg on odredi.*
- (3) *Veliko vijeće, većinom glasova svih sudija Ustavnog suda (najmanje pet sudija), odlučuje o predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.a), kada ih pokrenu neovlašteni podnosioci, i člana VI/3.b) Ustava, koji nisu uvršteni u dnevni red Ustavnog suda u Plenarnoj sjednici, i o drugim pitanjima koja se uvrste na dnevni red sjednice u skladu sa Ustavom i ovim pravilima.*
- (4) *Ukoliko nije donesena odluka, predmet se prosljeđuje Ustavnom sudu u Plenarnoj sjednici u tekstu koji predlaže sudija izvjestitelj, ako Veliko vijeće ne odluči drugačije.*

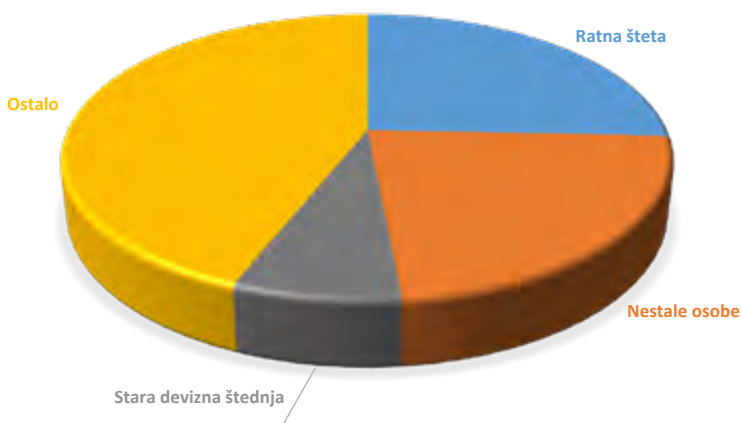
Član 10. Pravila Ustavnog suda BiH

a u drugim je zakonom stavljen „pretjeran teret na pojedince”, čime je narušen princip proporcionalnosti između javnog interesa zajednice i osnovnih prava pojedinaca.

U toku 2005. godine Ustavni sud je usvojio bitne stavove u predmetima tzv. stare devizne štednje, koji su se odnosili na zahtjeve apelanata da ostvare svoja potraživanja po osnovu stare devizne štednje, deponirane isključivo u bankama Bosne i Hercegovine i njihovim poslovnim jedinicama na teritoriji današnjih entiteta. Ustavni sud je, između ostalih, u Odluci broj AP 130/04 od 2. decembra 2005. godine zaključio da je nedonošenjem okvirnog zakona kojim bi se reguliralo pitanje isplate stare devizne štednje Bosna i Hercegovina propustila da djelotvorno zaštiti pravo apelanata na imovinu. Također, Ustavni sud je posebno ukazao na pozitivnu obavezu države, navodeći „da se država ne može osloboditi garantiranja poštivanja prava na imovinu [...] pokušajem da delegira odgovornosti, u smislu reguliranja i implementacije, na entitetske institucije i institucije Brčko Distrikta, bez osiguravanja dovoljno pravnih garancija da će ove institucije djelovati u skladu sa, između ostalog, standardima iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju”.

U tzv. predmetima nestalih lica vodeće odluke su, također, donesene u 2005. godini (Odluka broj AP 129/04 od 27. maja 2005. godine). U odlukama donesenim u ovim predmetima Ustavni sud je zaključio da činjenica da ni nakon skoro deset godina od prestanka ratnih djestava u Bosni i Hercegovini

STRUKTURA PREDMETA RAZMATRANIH U MERITUMU PREMA PREDMETU SPORA

nadležne vlasti nisu apelantima dostavile informacije o sudbini članova njihovih porodica nestalih tokom ratnog sukoba u Bosni i Hercegovini neminovno je Ustavnom sudu nametnulo zaključak da je u odnosu na članove porodica nestalih lica prekršeno pravo na zabranu nehumanog postupka iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije, kao i pravo na privatni i porodični život iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije. Kao posebnu mjeru radi otklanjanja povrede iz člana 3. Evropske konvencije, Ustavni sud je naložio nadležnim vlastima da hitno uspostave i osposobe za efikasan rad institucije osnovane Zakonom o nestalim licima, posebno Institut za nestala lica, Fond za pomoć porodicama nestalih lica i Centralnu evidenciju nestalih lica u Bosni i Hercegovini.

U jednoj od svojih odluka (tačnije dvije djelimične odluke u predmetu broj U 4/04) iz apstraktne nadležnosti Ustavni sud je iznio važne principe u vezi sa zabranom diskriminacije kao bitnom segmentu svakog demokratskog društva. Predmet broj U 4/04 odnosio se na zahtjev za ocjenu ustavnosti čl. 1. i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine, čl. 1, 2. i 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, čl. 2. i 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne i čl. 1. i 2. Zakona o slavama i svetkovinama. U odlukama donesenim povodom navedenog zahtjeva Ustavni sud je detaljno elaborirao pojam diskriminacije s posebnim osvrtom na pitanje diskriminacije u kontekstu člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine.

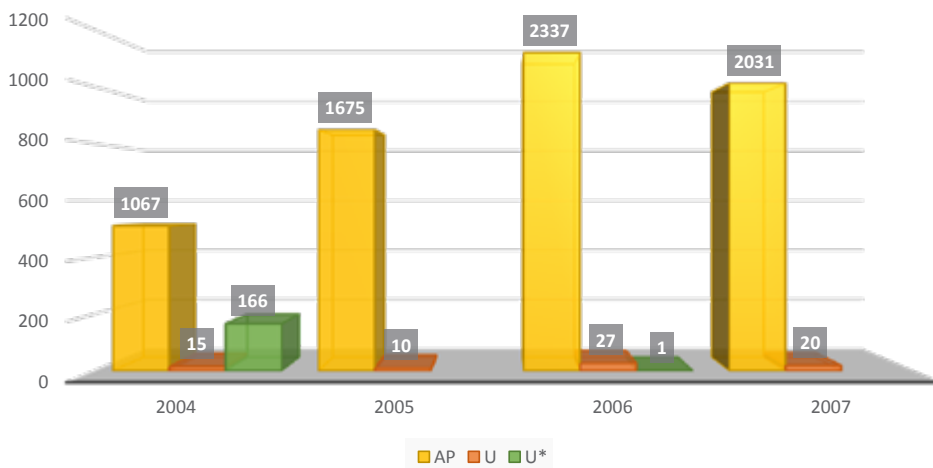
U Prvoj djelimičnoj odluci u spomenutom predmetu, donesenoj 31. marta 2006. godine, Ustavni sud, oslanjajući se, između ostalog, na principe utvrđene u Odluci broj U 5/98 o konstitutivnosti naroda, te navedeni politički i vremenski kontekst u kojem su doneseni osporeni zakoni Federacije BiH i Republike Srpske, utvrdio je da osporene odredbe imaju diskriminirajući karakter, da su suprotne ustavnom principu o ravnopravnosti konstitutivnih naroda, građana i Ostalih i da u konkretnom slučaju nije poštovana obaveza „da se ne počini nikakvo djelo rasne diskriminacije, ili ne vrši nikakvo djelo rasne diskriminacije, ili ne vrši rasna diskriminacija”, odnosno „preduzmu efikasne mjere radi ponovnog razmatranja nacionalne i lokalne vladine politike i izmjene, ukidanja ili poništenja svakog zakona i svakog propisa koji ima svrhu da uvede rasnu diskriminaciju ili da je ovjekovječi tamo gdje ona postoji” iz Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije. Ustavni sud je smatrao da je legitimno pravo bošnjačkog i hrvatskog naroda u Federaciji BiH, odnosno srpskog naroda u Republici Srpskoj, da putem zakonodavnih mehanizama očuvaju svoju tradiciju, kulturu i identitet, ali da se jednako pravo mora dati srpskom narodu u Federaciji BiH, odnosno bošnjačkom i hrvatskom narodu

u Republici Srpskoj, kao i ostalim građanima BiH. Ustavni sud nije mogao da prihvati kao racionalno i opravdano da bilo koji od konstitutivnih naroda ima privilegirani položaj u očuvanju tradicije, kulture i identiteta, imajući u vidu činjenicu da sva tri konstitutivna naroda i ostali građani BiH svoja prava i obaveze ostvaruju na jednak način, kako je to predviđeno Ustavom Bosne i Hercegovine i ustavima entiteta. Ustavni sud je istakao da je izuzetno važna činjenica da su identitet konstitutivnih naroda, kao i obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe u Ustavu Federacije BiH i Republike Srpske definirani kao vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda.

Navedeni argumenti našli su svoje mjesto i u Drugoj djelimičnoj odluci od 18. novembra 2006. godine u kojoj je Ustavni sud utvrdio da čl. 1. i 2. Zakona o slavama i svetkovinama nisu u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine. U pogledu člana 1. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, Ustavni sud je odbio zahtjev i utvrdio da je osporeni član Ustavnog zakona u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Kada je riječ o pravu na slobodu i sigurnost ličnosti, bitno je spomenuti vodeće odluke u kojima se postavilo pitanje zakonitosti lišavanja slobode lica

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA U PERIODU 2004-2007⁶

6 Vidi fusnotu broj 1, str. 24.

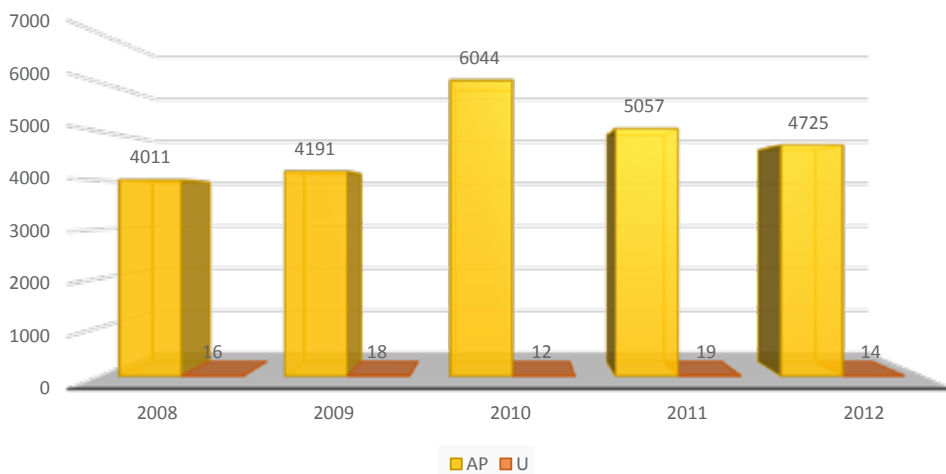
koja su krivično djelo učinila u stanju neuračunljivosti (odluke br. AP 2271/05 od 21. decembra 2006. godine i AP 1125/05 od 16. januara 2007. godine). Ključni problem u ovim predmetima je bilo nepostojanje propisa u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine koji bi regulirao mogućnost, postupak i uvjete za izricanje, preispitivanje ili prestanak mjere sigurnosti liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi licu koje je krivično djelo učinilo u stanju neuračunljivosti. U ovim predmetima zaključak Ustavnog suda je bio da postoji kršenje prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1.e) i stav 4. Evropske konvencije kada lišavanje slobode lica koja su krivično djelo učinila u stanju neuračunljivosti ne ispunjava zahtjev „zakonitosti” u smislu Evropske konvencije, zato što važeći zakoni precizno ne definiraju mogućnost, uvjete, način i postupak izricanja, produženja i/ili prestanka mjere obaveznog liječenja i čuvanja u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ovih lica, te pristup „sudu” u svrhu ispitivanja zakonitosti pritvaranja, što ostavlja prostor za proizvoljnu primjenu zakona. Osim toga, smještaj takvih lica u posebnom zatvorskom odjelu, također, ne ispunjava zahtjev „zakonitosti” iz člana 5. stav 1.e) Evropske konvencije. Također, kršenje ovog prava Ustavni sud je utvrdio i zato što važeća zakonska regulativa ne ispunjava zakonski kvalitet u mjeri u kojoj ne poštuje prava iz člana 5. stav 1.e) i stav 4. Evropske konvencije.

Period od 1. januara 2008. do 31. decembra 2012. godine

U periodu od 2008. do 2012. godine pojavljuju se nove činjenične i pravne situacije, tako da se sve više razvija praksa Ustavnog suda. U ovom periodu, tačnije u 2010. godini, Ustavni sud dostiže rekordan broj primljenih predmeta u toku jedne godine. Radilo se o 6.056 predmeta od čega 6.044 AP predmeta i 12 U predmeta registriranih u 2010. godini. U ovom periodu Ustavni sud je odlučivao o nizu značajnih predmeta iz apstraktne nadležnosti. Između ostalih, Ustavni sud je odlučivao o zahtjevima za ocjenu ustavnosti Zakona o statistici, Zakona o zaštiti domaće proizvodnje, Izbornog zakona, Statuta Grada Mostara, Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, Zakona o statusu državne imovine koja se nalazi na teritoriji Republike Srpske i koja je pod zabranom raspolaganja, Zakona o državljanstvu, Zakona o provođenju Aneksa „G” Sporazuma o pitanjima sukcesije na teritoriji Republike Srpske itd.

Razmatrajući ustavnost Zakona o zaštiti domaće proizvodnje, Ustavni sud je u Odluci broj U 5/09 od 25. septembra 2009. godine zaključio da postoji

BROJ PRIMLJENIH PREDMETA U PERIODU 2008-2012

nesporna obaveza institucija Bosne i Hercegovine, a prije svega zakonodavca, da, prema pravilu *pacta sunt servanda*, poštuju odredbe međunarodnog ugovora koji je zaključila Bosna i Hercegovina i da ga dobrovoljno izvršavaju. Ustavni sud je utvrdio da navedeni zakon nije u skladu sa članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, te da postoji povreda člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine u situaciji kad domaći zakon nije u skladu sa odredbama općeg pravila međunarodnog prava *pacta sunt servanda* prema kojem „Svaki ugovor na snazi vezuje članice i one treba da ga dobronamjerno izvršavaju”, kao i kad nije u skladu sa odredbama međunarodnog ugovora kojem je pristupila BiH.

Iz prakse Ustavnog suda bitno je spomenuti dvije odluke usko vezane za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i procesu ispunjavanja obaveza iz „Mape puta” u predmetima u kojima je Ustavni sud ispitivao usklađenost sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Zakona o statistici BiH (U 9/07 od 4. oktobra 2008. godine) i Zakona o Agenciji za osiguranje u BiH (U 17/09 od 27. marta 2010. godine). U ovim predmetima, nakon opsežne analize osporenih zakona u odnosu na relevantne ustavne odredbe, Ustavni sud je zaključio da je Parlamentarna skupština imala ovlaštenje da donese osporene zakone i, između ostalog, naveo da je „njihov cilj međusobno usklađivanje entitetskog zakonodavstva iz određenih oblasti, kao i njihovo usklađivanje s relevantnim propisima, kojima su ove oblasti regulirane unutar Evropske unije, što ujedno i predstavlja ispunjavanje obaveza preuzetih potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Evropskom unijom”.

Kada su u pitanju međunarodni sporazumi o ljudskim pravima, sadržanim u Aneksu I na Ustav Bosne i Hercegovine, u Odluci broj U 9/09 od 26. novembra 2011. godine Ustavni sud je bitno promijenio stav koji je imao do tada. Do tada međunarodne dokumente iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine Ustavni sud je ocijenio samo u kombinaciji sa članom II/4.a) Ustava Bosne i Hercegovine (nediskriminacija). U ovom predmetu Ustavni sud je usvojio stav da je Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine, te da je, s obzirom na to, Ustavni sud nadležan da odlučuje u predmetnom slučaju, da li su osporene odredbe u skladu sa članom 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Dakle, u ovom slučaju Ustavni sud je kao standard kontrole, prilikom ocjenjivanja ustavnosti, zaključio da se član 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima može primijeniti samostalno. Ta odluka je izazvala veliku pažnju u javnosti. O zahtjevu Kluba poslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti više odredaba Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, odredaba Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i Statuta Grada Mostara u meritumu predmeta Ustavni sud je utvrdio sljedeće:

„Odredbe člana 19.4. st. 1. i 9. Izbornog zakona i člana 16. Statuta Grada Mostara, kojima je propisan donji i gornji limit zastupljenosti konstitutivnih naroda u Gradskom vijeću, ne diskriminiraju hrvatski narod u ostvarivanju njihovih prava iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Ustavni sud usvaja zahtjev podnosioca zahtjeva u pogledu (a) navoda da su odredbama člana 19.2. st. 1. i 3, člana 19.4. stav 1. Izbornog zakona zbog kojeg različit broj birača u izbornim jedinicama koji se zasniva na bivšim gradskim područjima u Mostaru krši član 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, te (b) navod da odredbe člana 19.2. stav 1. i člana 19.4, čl. 2. do 8. onemogućavaju biračima iz Centralne zone grada Mostara da biraju vijećnike koji bi ih zastupali uz vijećnike koji zastupaju gradsko izorno područje za cijeli grad Mostar krše član II/4. Ustava BiH u vezi sa članom 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Kvorum

Većina svih sudija Ustavnog suda (najmanje pet sudija) čini kvorum za održavanje Plenarne sjednice i sjednice Velikog vijeća. Kvorum Malog vijeća čine svi njegovi članovi.

Član 11. Pravila Ustavnog suda BiH

Član 7. st. 1. i 3, član 15. stav 2, član 17. stav 1. i član 38. stav 1. Statuta, koji onemogućava biračima u Centralnoj zoni grada Mostara da biraju vijećnike koji bi ih zastupali uz vijećnike koji zastupaju gradsko izborno područje za cijeli grad Mostar, krše član II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Ustavni sud odgađa dalje postupanje po ovom dijelu zahtjeva *sine die* do donošenja izmjena Izbornog zakona u skladu sa ovom odlukom. Ustavni sud nalaže Gradskom vijeću Grada Mostara da izvijesti Ustavni sud u roku od tri mjeseca od dana objave izmjena koje Parlamentarna skupština izvrši u Izbornom zakonu BiH u 'Službenom glasniku Bosne i Hercegovine' o koracima preduzetim kako bi se Statut Grada Mostara uskladio sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odredbe člana 19.7. Izbornog zakona, člana VI.C. stav 7. Amandmana na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine i čl. 44. i 45. Statuta, prema kojima građani Grada Mostara biraju gradonačelnika na drugačiji način u odnosu na građane Grada Banja Luka, u skladu su sa pravima građana Grada Mostara zagwarantiranim prema članu 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, te da ne diskriminiraju građane Grada Mostara u uživanju navedenog prava protivno članu II/4. Ustava Bosne i Hercegovine.”

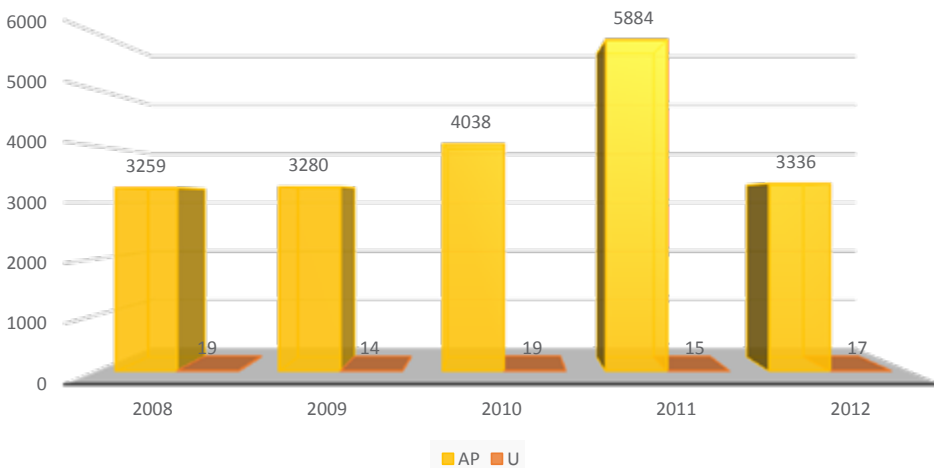
Kada je riječ o Zakonu o državljanstvu, Ustavni sud je u Odluci broj U 9/11 od 23. septembra 2011. godine istakao da volja ustavotvorca nije bila da državljanima Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države a koji žive u Bosni i Hercegovini ili širom svijeta uvjetuje zadržavanje državljanstva Bosne i Hercegovine odricanjem od državljanstva druge države, ili postojanjem bilateralnog ugovora između Bosne i Hercegovine i te države. Ustavni sud je naglasio da je nesporan interes Bosne i Hercegovine da zadrži određenu vezu sa licima kojima je Bosna i Hercegovina država tzv. matičnog ili izvornog državljanstva. U konačnici, Ustavni sud je utvrdio da relevantne odredbe Zakona o državljanstvu nisu u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluka kojom je odlučivano o ustavnosti relevantnih odredaba federalnog Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Odluka broj U 15/11 od 30. marta 2012. godine) donesena je u skladu sa presudom Evropskog suda u predmetu *Dokić protiv Bosne i Hercegovine*. U toj odluci Ustavni sud je zaključio da su relevantne odredbe navedenog zakona suprotne pravu na imovinu iz odredaba člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, jer ne uspostavljaju pravičnu ravnotežu između nosioca prava i javnog interesa, stavljajući na nosioce prava poseban i prekomjeran teret. Naime, u ovoj odluci Ustavni sud je zaključio, podržavajući

praksu Evropskog suda iz predmeta Đokić, da bi naknada koja bi eventualno bila isplaćena vojnim licima (kojim je drugim zakonskim odredbama uskraćena naturalna restitucija za stanove) bila takva da ne bi predstavljala ni približnu satisfakciju za lišavanje njihove imovine.

Jedna od najznačajnijih odluka u kojoj se Ustavni sud bavio pitanjem podjela nadležnosti između entiteta i države jeste Odluka broj U 1/11 od 14. jula 2012. godine. U spomenutoj odluci Ustavni sud je odlučivao o ustavnosti Zakona o statusu državne imovine koja se nalazi na teritoriji Republike Srpske i koja je pod zabranom raspolaganja. Podnosilac zahtjeva je smatrao da ne postoji ustavni osnov da Narodna skupština Republike Srpske donese osporeni zakon. Na osnovu analize osporenog zakona Ustavni sud je utvrdio da je Republika Srpska preuzela nadležnost da regulira, s jedne strane, pitanja oduzimanja „Bosni i Hercegovini” prava vlasništva na „državnoj imovini”, te njezino zakonsko pretvaranje u entitetsku imovinu a, s druge strane, pravo zaštite, ustupanja prava i korištenja te imovine. U konačnici, Ustavni sud je zaključio da je Republika Srpska donijela pobijani zakon suprotno čl. I/1, III/3.b) i IV/4.e) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud je smatrao da je riječ o isključivoj nadležnosti BiH da regulira pitanje imovine iz spornog člana 2. pobijanog zakona.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA U PERIODU 2008-2012

Period od 1. januara 2013. godine do 31. decembra 2016. godine

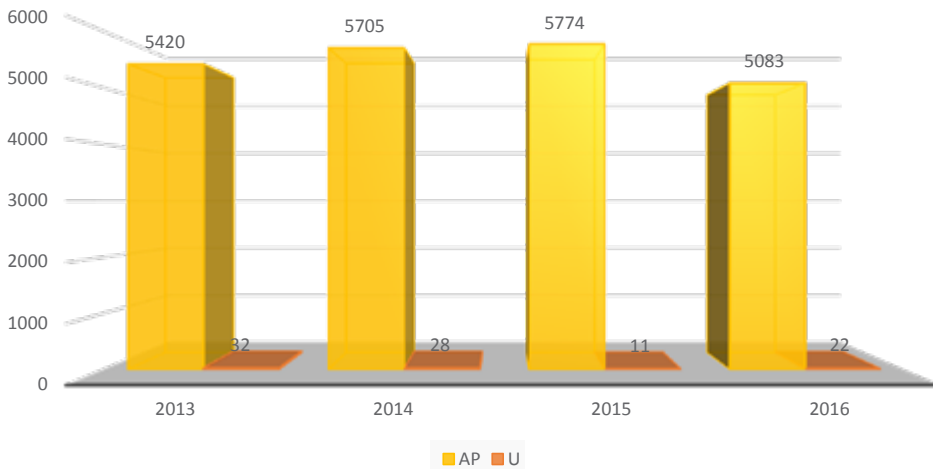
Pravila donesena 2005. godine su bila na snazi niz godina. Međutim, iskustvo stečeno tokom njihove primjene je pokazalo da je potrebno preispitati neka dotadašnja rješenja organizacione i druge prirode, odnosno da je potrebno preciznije regulirati određena pitanja. Tako su u martu 2014. godine donesena nova Pravila čijim su stupanjem na snagu prestala da važe Pravila donesena 2005. godine. Pravila iz 2014. godine, između ostalog, donijela su nekoliko bitnih promjena:

- uvedena je Preambula,
- pri ocjeni dopustivosti apelacije utvrđeno je, pored ostalog, da će Ustavni sud odbaciti apelaciju i kada apelant nije pretrpio značajniju štetu osim ako poštovanje ljudskih prava, kako je to definirano u Ustavu, zahtijeva da se apelacija razmatra u meritumu,
- u određenim situacijama i o određenim pitanjima predsjedniku Ustavnog suda je dato više nadležnosti u odnosu na dotadašnja rješenja,
- značajna novina odnosi se na glasanje, odnosno razrješenje situacije kada za donošenje odluke nema dovoljan broj glasova, i to u slučaju kada u odlučivanju ne učestvuje svih devet sudija. Predviđeno je da se, izuzetno, kada u plenarnoj sjednici u donošenju odluke učestvuje manje od ukupnog broja od devet sudija, ukoliko najmanje pet sudija ne glasa identično o prijedlogu odluke o zahtjevu/apelaciji, glas predsjednika, odnosno sudije koji ga zamjenjuje, pod određenim proceduralnim uvjetima računa dvostruko,
- precizirana je odredba o naknadi nematerijalne štete,
- u postupku izbora predsjednika i potpredsjednikâ uspostavlja se ravnopravnost sudija kandidata iz reda konstitutivnih naroda i Ostalih itd.

Iako je do kraja 2012. godine Ustavni sud izgradio impresivnu bazu odluka, usvojio značajne i brojne stavove, dinamičnim tumačenjem evoluirao svoju praksu i u periodu koji slijedi, od 2013. godine do kraja 2016. godine, pojavljuju se značajna nova pitanja o kojima Ustavni sud ranije nije imao priliku da usvoji stav, te se, tako, nastavlja daljnji razvoj prakse Ustavnog suda.

Praksa Ustavnog suda se razvija, između ostalog, u smjeru usvajanja bitnih stavova u okviru prava na slobodu i sigurnost ličnosti iz člana II/3.d) Ustava

BROJ PRIMLJENIH PREDMETA U PERIODU 2013-2016

Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije. Usvojeni su bitni stavovi u pogledu lišavanja slobode lica sa duševnim smetnjama i njihovog zbrinjavanja u zavod za mentalno invalidna lica, osnovane sumnje kao osnovnog zakonskog uvjeta za određivanje pritvora, mjera zabrane, „zakonitog naloga suda”, situacija u kojima lice lišeno slobode nije „odmah” izvedeno pred „sudiju” itd.

U ovom periodu Ustavni sud, slijedeći odluku Evropskog suda u predmetu *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine*, donio je više odluka u predmetima koji su pokretali pitanje primjene blažeg zakona u postupcima vođenim zbog počinjenih ratnih zločina. Tako je u Odluci broj AP 325/08 od 27. septembra 2013. godine Ustavni sud zaključio da je prekršen član 7. stav 1. Evropske konvencije, zato što u konkretnom slučaju postoji realna mogućnost da je retroaktivna primjena Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine bila na apelantovu štetu u pogledu izricanja kazne, što je protivno članu 7. stav 1. Evropske konvencije, bez obzira na činjenicu što, prema propisanom rasponu kazne zatvora, ne znači da bi apelant i dobio manju kaznu zatvora da je u njegovom slučaju primijenjen Krivični zakon SFRJ. Naime, od ključnog značaja je to da je apelant mogao dobiti nižu kaznu da je ovaj zakon i primijenjen.

Zanimljiv primjer iz prakse Ustavnog suda je Odluka Ustavnog suda broj AP 369/10 od 24. maja 2013. godine u kojoj je raspravljano o pitanju diskriminacije u vezi sa pravom na pristup sudu. Naime, radilo se o predmetu u kojem je apelantu bilo onemogućeno da pred nadležnim sudom pokrene postupak tužbom radi razvoda braka. Osporenom odlukom je zaključeno da je

apelantova tužba nedopuštena u smislu odredbe člana 43. Porodičnog zakona FBiH, kojom je propisano da muž nema pravo da podnese tužbu za razvod braka za vrijeme ženine trudnoće, ili dok njihovo dijete ne navrší tri godine života. U konkretnom slučaju apelant je podnio tužbu u vrijeme kada njegova mlđb. kćerka nije imala navršene tri godine života. Apelant je smatrao da je navedenom zakonskom odredbom muškarac diskriminiran u odnosu na ženu, budući da ona ima pravo da podnese zahtjev za razvod u svako doba, a to pravo se ograničava muškarcu. Dakle, apelant je ukazivao na diskriminaciju prema spolu. Ustavni sud je zaključio da odredba člana 43. Porodičnog zakona ne zadovoljava potreban zakonski kvalitet u mjeri u kojoj bi se poštovali standardi iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u odnosu na pristup sudu kao segmentu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Na osnovu iznesenog, u navedenom predmetu Sud je odlučio da je u konkretnom slučaju apelant diskriminiran prema spolu u vezi sa pravom na pristup sudu, te da je navedena zakonska odredba diskriminirajuća, jer dovodi do različitog tretmana apelanta prema spolu, a da za takav različit tretman nema razumnog i objektivnog opravdanja. Stoga je Ustavni sud naložio Parlamentu i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da preduzmu odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osiguralo poštovanje ustavnog prava na pristup sudu bez diskriminacije prema spolu u smislu ove odluke i u svim drugim relevantnim slučajevima. Postupajući po nalogu Ustavnog suda iz navedene odluke, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je obavijestila Ustavni sud da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donio Zakon o izmjenama i dopunama

Malo vijeće

(1) *Malo vijeće sastoji se od predsjednika Ustavnog suda i dva potpredsjednika iz reda sudija koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entitetā. Malim vijećem predsjedava predsjednik Ustavnog suda.*

(2) *Malo vijeće jednoglasno odlučuje o zahtjevima za donošenje privremenih mjera i o administrativnim pitanjima o kojima se ne odlučuje u sjednicama Ustavnog suda.*

(3) *U slučaju spriječenosti nekog od članova Malog vijeća, zamjenjuje ga sudija prema redoslijedu iz člana 88. ovih pravila uz poštivanje principa iz člana 86. stav (3) i člana 87. ovih pravila.*

Član 12. Pravila Ustavnog suda BiH

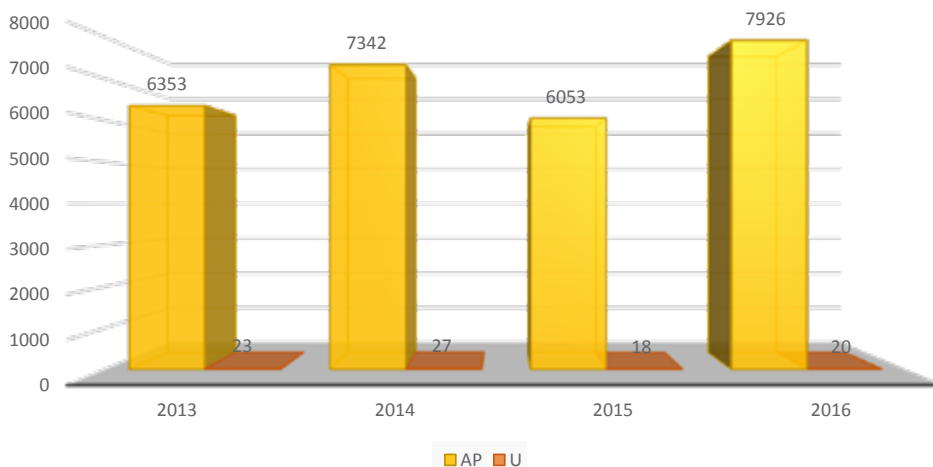
Porodičnog zakona FBiH („Službene novine FBiH” broj 31/14 od 23. aprila 2014. godine) kojim se briše sporna zakonska odredba.

U ovom periodu Ustavni sud je prvi put razmatrao slučaj u kojem se Udruženje Q, koje okuplja LGBTIQ lica, žalilo na kršenje više prava, uključujući i pitanje slobode okupljanja i provođenja djelotvorne istrage u slučajevima nasilja protiv članova tog udruženja. Ustavni sud je u odluci u navedenom predmetu (Odluka broj AP 1020/11 od 25. septembra 2014. godine) zaključio da postoji povreda prava na slobodu okupljanja iz člana II/3.i) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 11. Evropske konvencije kada su javne vlasti, u skladu s pozitivnom obavezom koja proizlazi iz ovog člana, propustile da preduzmu neophodne mjere radi osiguranja mirnog okupljanja organiziranog u skladu sa zakonom, zbog čega je došlo do nasilja između suprotstavljenih strana, te kada su propustile da osiguraju jasan pravni okvir kako bi preventivno djelovale u njegovom sprečavanju i odvratanju od činjenja istih ili sličnih djela.

Kada je riječ o apstraktnoj nadležnosti Ustavnog suda, iz ovog perioda se mogu izdvojiti dvije odluke koje su imale veliki odjek u javnosti. To su odluke br. U 3/13 od 26. novembra 2015. godine i U 23/14 od 1. decembra 2016. godine. U Odluci broj U 3/13 Ustavni sud je zaključio da se osporenim članom 3.b) Zakona o praznicima kojim je određeno da se Dan Republike Srpske obilježava 9. januara uspostavlja povlašteni položaj pripadnika srpskog naroda u odnosu na pripadnike bošnjačkog i hrvatskog naroda, Ostalih i građana Republike Srpske zbog činjenice da taj datum predstavlja dio historijskog naslijeđa samo srpskog naroda, kao i zbog obilježavanja krsne slave Republike Srpske koja se vezuje za tradiciju i običaje, također, samo srpskog naroda.

Odluka broj U 23/14 tiče se ocjene ustavnosti određenih odredaba Izbornog zakona Bosne i Hercegovine koje se odnose na pitanje izbora delegata u Dom naroda Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavni sud je zaključio da odredba Potpoglavlja B člana 10.12. stav 2. u dijelu: „Svakom konstitutivnom narodu se daje jedno mjesto u svakom kantonu” i odredbe Poglavlja 20 - Prijelazne i završne odredbe člana 20.16.A stav 2. tač. a-j) Izbornog zakona nisu u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, zato što očito impliciraju da pravo na demokratsko odlučivanje isključivo legitimnim političkim predstavljanjem neće biti zasnovano na demokratskom izboru delegata u Dom naroda Federacije Bosne i Hercegovine onog konstitutivnog naroda koji predstavlja i čije interese zastupa, što je suprotno načelu konstitutivnosti, odnosno ravnopravnosti bilo kojeg od konstitutivnih naroda.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA U PERIODU 2013-2016

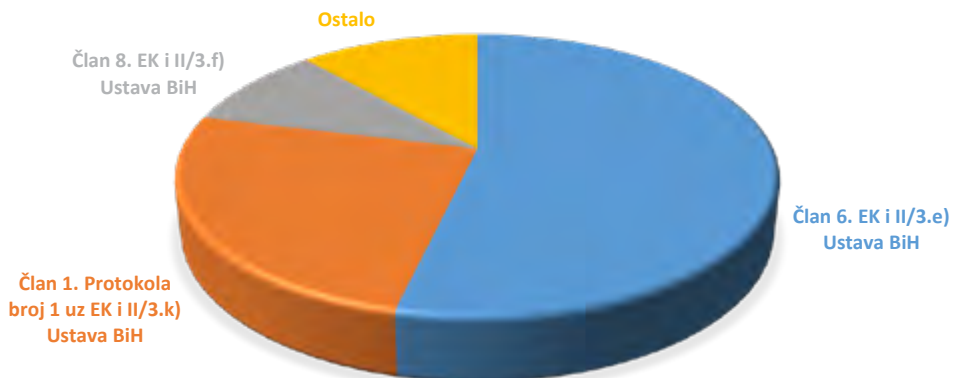
Posmatrajući statistiku kroz sve vrijeme postojanja Ustavnog suda u postdejtonskom periodu, može se zaključiti da 99,55 % zaprimljenih predmeta Ustavnog suda čine predmeti iz apelacione nadležnosti. S druge strane, u okviru apelacione nadležnosti najzastupljenija su pitanja koja se odnose na pravo na pravično suđenje (član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. Evropske konvencije), pravo na imovinu (član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju), pravo na dom (član II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i član 8. Evropske konvencije).

Od početka svog djelovanja do danas Ustavni sud se savjesno i hrabro koristi svojim ustavnim ovlaštenjima za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zajamčenih Ustavom, a ukupan broj odluka u tim predmetima čini stvaran doprinos Ustavnog suda zaštiti i promoviranju vladavine prava u Bosni i Hercegovini. Da je ovaj sud efikasan mehanizam zaštite ljudskih prava građana na domaćem nivou, tj. tamo gdje je zaštita ljudskih prava i sloboda najefikasnija, pokazale su ne samo navedene već i druge odluke Ustavnog suda.

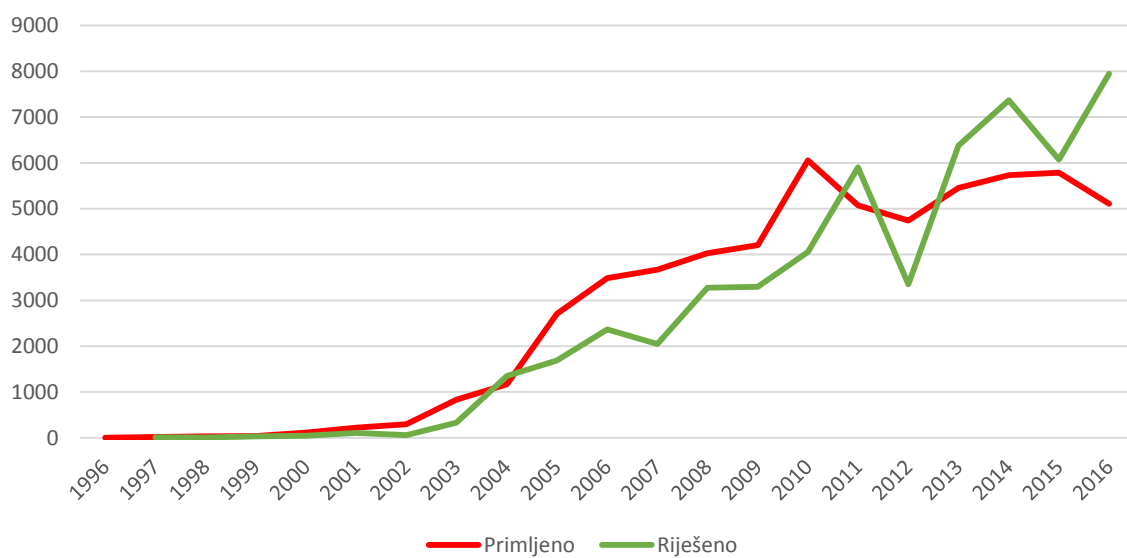
ODNOS AP I U PREDMETA

STRUKTURA PREDMETA U ODNOSU NA USTAVNA PRAVA

BROJ PRIMLJENIH/RIJEŠENIH PREDMETA U PERIODU 1996-2016

Povrede prava iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije - po članovima¹

Član Ustava BiH i/ili Evropske konvencije	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Ukupno
Čl. 2. Evropske konvencije i II/3.a) Ustava BiH – Pravo na život	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Čl. 3. Evropske konvencije i II/3.b) Ustava BiH – Zabrana mučenja	0	0	0	0	0	1	135	391	285	232	2	0	0	32	29	0	0	1	1108
Čl. 5. Evropske konvencije i II/3.d) Ustava BiH – Pravo na ličnu slobodu i sigurnost	0	0	0	0	0	0	1	10	2	2	8	8	2	19	21	19	28	29	149
Čl. 6. Evropske konvencije i II/3.e) Ustava BiH – Pravo na pravično suđenje	7	8	12	10	27	364	349	637	494	127	153	201	463	234	662	582	1045	1133	6508
Čl. 7. Evropske konvencije – Kažnjavanje samo na osnovu zakona	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	12	6	8	2	30
Čl. 8. Evropske konvencije i II/3.f) Ustava BiH – Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku	7	6	4	0	2	11	141	395	288	235	4	3	4	35	30	0	1	3	1169
Čl. 10. Evropske konvencije i II/3.h) Ustava BiH – Sloboda izražavanja	0	0	0	0	0	0	3	3	1	2	1	0	1	0	1	1	1	1	15

¹ Statistika se odnosi na broj predmeta. Ustavni sud u 1997. i 1998. godini nije donio ni jednu meritornu odluku u okviru apelacione nadležnosti, te nema statistike za ovaj period.

Član Ustava BiH i/ili Evropske konvencije	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Ukupno
Čl. 11. Evropske konvencije i II/3.i) Ustava BiH – Sloboda mirnog okupljanja i sloboda udruživanja s drugima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Član 13. Evropske konvencije – Pravo na djelotvoran pravni lijek	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Čl. 14. Evropske konvencije i II/4. Ustava BiH – Zabranjena diskriminacije	0	0	0	0	4	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	9
Čl. 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i II/3.k) Ustava BiH – Pravo na imovinu	7	8	4	2	8	12	320	538	394	75	45	41	124	90	268	154	460	522	3072
Čl. 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju i II/3.m) Ustava BiH – Pravo na slobodu kretanja i prebivališta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Član 1. Protokola broj 6 uz Evropsku konvenciju – Ukidanje smrtno kazne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Član 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju – Pravo na žalbu u krivičnim stvarima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Član 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju – Pravo da se ne bude dvaput suđen ili kažnjen u istoj stvari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	1	6
Destruktivnost po vitalni nacionalni interes	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Pravo na povratak iz člana II/5. Ustava BiH	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Predmeti „vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnih naroda”

Člankom IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine utvrđena je nadležnost Ustavnoga suda glede „deblokade” Parlamentarne skupštine BiH tako što se na izvjestan način osigurava preventivno djelovanje Ustavnoga suda na ustavnost akata koji su u parlamentarnoj proceduri u smislu eliminiranja destruktivnosti po vitalni interes jednoga ili više konstitutivnih naroda. Ova nadležnost Ustavnoga suda po mnogo čemu predstavlja atipičan vid aktiviteta ustavnosudske instance jer se praktički na ovaj način uspostavlja „bliski kontakt” između „ustavnosudske” i „zakonodavne” vlasti. U ovoj fazi Ustavni sud ne ocjenjuje ustavnost samog zakona ili pojedine norme, nego samo ima li spor, koji je pokrenut, prema Ustavu karakter vitalnoga interesa po jedan od konstitutivnih naroda u BiH.

*Plava sala
Parlamentarne
skupštine BiH*

Ustavni sud se u dosadašnjoj praksi, u kontekstu svoje nadležnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine, pitanjem zaštite vitalnoga nacionalnoga interesa bavio u ukupno 11 odluka.

Podnositelji zahtjeva su bili ovlašteni predlagači na bazi prethodno ispunjenih pretpostavki - odluka/izjava nekog od klubova poslanika „konstitutivnih naroda” i sl.

Odluka o meritumu broj U 2/04 od 28.5.2004. godine

Mustafa Pamuk, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, podnio je 16. ožujka 2004. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev kojim traži ispitivanje proceduralne ispravnosti, tj. utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavnih pretpostavki za izjavu Kluba bošnjačkoga naroda da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine i raseljenim osobama u Bosni i Hercegovini destruktivan po vitalne interese bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da je izjava Bošnjačkoga kluba poslanika u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine i raseljenim osobama u Bosni i Hercegovini dana u skladu s procedurom propisanom Ustavom Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine i raseljenim osobama u Bosni i Hercegovini **destruktivan po vitalni interes bošnjačkoga naroda**.

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 8/04 od 25.6.2004. godine

Mustafa Pamuk, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, podnio je 13. svibnja 2004. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev kojim traži ispitivanje proceduralne ispravnosti, tj. utvrđivanje postojanja ustavnih pretpostavki za izjavu Kluba hrvatskoga naroda da je Prijedlog okvirnoga zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini destruktivan po vitalne interese hrvatskoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da je izjava Kluba delegata hrvatskoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes hrvatskoga naroda u Prijedlogu okvirnoga zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini dana u skladu s procedurom propisanom Ustavom Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da je Prijedlog okvirnoga zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, u kojem se predviđa mogućnost uporabe jednog ili više jezika konstitutivnih naroda i način donošenja statuta visokoškolskih ustanova, **destruktivan po vitalni interes hrvatskoga naroda.**

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 10/05 od 22.7.2005. godine

Velimir Jukić, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, podnio je 6. srpnja 2005. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev kojim traži ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove da se Prijedlog zakona o Javnome radiotelevizijskome sustavu Bosne i Hercegovine smatra destruktivnim po vitalne interese hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba delegata hrvatskoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini Prijedloga zakona o Javnome radiotelevizijskome sustavu Bosne i Hercegovine ne ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti zato što Prijedlog zakona o Javnome radiotelevizijskome sustavu Bosne i Hercegovine **nije destruktivan po vitalni interes hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Odluka o meritumu broj U 7/06 od 31.3.2006. godine

Mustafa Pamuk, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, podnio je 16. ožujka 2006. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev kojim traži ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za izjavu da se Ugovor između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskoga vijeća obrane i članova njihovih obitelji smatra destruktivnim po vitalne interese bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba poslanika bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini ne ispunjava uvjete

proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine zato što Ugovor između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskoga vijeća obrane i članova njihovih obitelji **nije destruktivan po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Odluka broj U 9/08 od 7.7.2008. godine

Mladen Ivanić, prvi zamjenik predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, podnio je 20. svibnja 2008. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev kojim traži ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove da se izjava Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine kojom se točka 3. Prijedloga zaključka delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Ilije Filipovića broj 01.02-50-1-18-8/08 od 23. travnja 2008. godine, a koja glasi: „3. Parlamentarna skupština BiH obvezuje Vijeće ministara pokrenuti postupak osnivanja novog RTV kanala na hrvatskome jeziku unutar Javnoga RTV sustava BiH, na temelju odredbi članka 9. stavak 2. Zakona o Javnome radiotelevizijskome sustavu BiH” smatra štetnom po vitalne interese bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini točke 3. Prijedloga zaključka delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Ilije Filipovića broj 01.02-50-1-18-8/08 od 23. travnja 2008. godine ne ispunjava uvjet proceduralne ispravnosti jer predloženi zaključak **ne predstavlja odluku za čije bi ispitivanje bio nadležan Ustavni sud** u smislu članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 12/12 od 24.8.2012. godine

Dragan Čović, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, podnio je 25. srpnja 2012. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne

osnove da se potvrđivanje Odluke predsjedatelja Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o smjeni ministra sigurnosti Bosne i Hercegovine, ministra obrane Bosne i Hercegovine i ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine broj 01-02-1-1906-1/12 od 25. lipnja 2012. godine proglašava štetnom po vitalni interes bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini ne ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine zato što predložena Odluka o potvrđivanju Odluke predsjedatelja Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o smjeni ministra sigurnosti Bosne i Hercegovine, ministra obrane Bosne i Hercegovine i ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine broj 01-02-1-1906-1/12 od 25. lipnja 2012. godine **nije destruktivna po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 18/13 od 27.9.2013. godine

Ognjen Tadić, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnio je 18. srpnja 2013. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-23/13 od 20. svibnja 2013. godine štetnim po vitalni interes bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-23/13 od 20. svibnja 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-23/13 od 20. svibnja 2013. godine u dijelu u kojem propisuje osnivanje i sastav Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa **nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Odluka o dopustivosti broj U 19/13 od 27.9.2013.

Ognjen Tadić, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnio je 25. srpnja 2013. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine četiri zahtjeva za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje štetnim po vitalni interes bošnjačkoga naroda Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o jedinstvenom matičnom broju po žurnome postupku (Zakon broj 01.02-02-1-34/13 od 17. srpnja 2013. godine), Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o javnim nabavama po žurnome postupku (Zakon broj 01-02-02-1-25/13 od 29. svibnja 2013. godine), Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o prebivalištu i boravištu građana Bosne i Hercegovine po žurnome postupku (Zakon broj 01.02-02-136/13 od 17. srpnja 2013. godine) i Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine po žurnome postupku (Zakon broj 01.02-02-135/13 od 17. srpnja 2013. godine).

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjave Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini:

Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o jedinstvenom matičnom broju po žurnome postupku (Zakon broj 01.02-02-1-34/13 od 17. srpnja 2013. godine),

Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o javnim nabavama po žurnome postupku (Zakon broj 01-02-02-1-25/13 od 29. svibnja 2013. godine),

Prijedloga odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o prebivalištu i boravištu građana Bosne i Hercegovine po žurnome postupku (Zakon broj 01.02-02-1-36/13 od 17. srpnja 2013. godine) i

Prijedloga Odluke o razmatranju prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine po žurnome postupku (Zakon broj 01.02-02-1-35/13 od 17. srpnja 2013. godine), ne ispunjavaju uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine zato što predložene odluke ne predstavljaju odluke za čije bi ispitivanje bio nadležan Ustavni sud u smislu članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 27/13 od 27.11.2013. godine

Staša Košarac, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnio je 8. studenog 2013. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. srpnja 2013. godine štetnim po vitalni interes bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. srpnja 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. srpnja 2013. godine **nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Postupak usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. srpnja 2013. godine treba provesti prema proceduri iz članka IV/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 31/13 od 23.1.2014. godine

Staša Košarac, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnio je 23. prosinca 2013. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje Prijedloga zakona o izmjenama Zakona o osnivanju kompanije za prijenos električne energije u Bosni i Hercegovini broj 01.02-02-1-58/13 od 10. prosinca 2013. godine štetnim po vitalni interes bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba predstavnika bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu zakona o izmjenama Zakona o osnivanju kompanije za prijenos električne energije u Bosni i Hercegovini broj 01.02-02-1-58/13 od 10. prosinca 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da Prijedlogom zakona o izmjenama Zakona o osnivanju kompanije za prijenos električne energije u Bosni i Hercegovini broj 01.02-02-1-58/13 od 10. prosinca 2013. godine **nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 32/13 od 23.1.2014. godine

Staša Košarac, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnio je 23. prosinca 2013. godine Ustavnome sudu Bosne i Hercegovine zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. prosinca 2013. godine štetnim po vitalni interes bošnjačkoga naroda.

Odlučenje Ustavnoga suda:

Utvrđuje se da izjava Kluba delegata bošnjačkoga naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. prosinca 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. prosinca 2013. godine **nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkoga naroda u Bosni i Hercegovini.**

Izdvojena mišljenja

Ustavni sud odlučuje većinom glasova svih sudija. Dakle, za svaku odluku je potreban glas najmanje pet od ukupno devet sudija (član 42. stav (4) Pravila). Sudija se ne može uzdržati od glasanja. Najveći broj odluka Ustavni sud je donio jednoglasno.

Kao „istaknuti pravници visokih moralnih kvaliteta”, kako Ustav BiH definira uvjete za njihov izbor, sudije, bez obzira od koga su izabrane, djeluju u ličnom svojstvu kao općeprihvaćenom standardu kada je riječ o sudskoj vlasti.

Ustavni sud je u odnosu na druge organe vlasti i bilo koje vanjske utjecaje samostalan i nezavisan. Konsekventno, i sudije pojedinačno su samostalne i nezavisne u svom radu, a prava i dužnosti sudije ostvaruju u skladu sa Ustavom i Pravilima Ustavnog suda.

Sudije na početku mandata daju svečanu izjavu kojom se obavezuju da će se u vršenju dužnosti sudije pridržavati Ustava BiH i zakona Bosne i Hercegovine, te da će dužnost sudije vršiti savjesno i nepristrasno.

Kada ne dijeli mišljenje većine, svaki sudija ima pravo i mogućnost izdvojiti svoje sudijsko mišljenje.

Mogućnost izdvojenog mišljenja se, kako je to predviđeno članom 43. Pravila Ustavnog suda, može koristiti na dva načina:

- pisanim obrazloženim izdvojenim mišljenjem i
- davanjem samo izjave o neslaganju.

Izdvojeno mišljenje može biti u skladu sa odlukom većine ili suprotno odluci većine. Izdvojeno mišljenje se prilaže uz zapisnik sa sjednice i ulaže u predmet na koji se odnosi, a u donesenoj odluci i rješenju se konstatira da je izdvojeno mišljenje dato. Izdvojeno mišljenje se prilaže uz odluku kao njezin aneks. Odluka se objavljuje u službenim glasilima i publikacijama Ustavnog suda zajedno sa izdvojenim mišljenjem.

Davanje izdvojenog mišljenja ili samo izjave o neslaganju je pravo i mogućnost za sudiju. Sudija se, međutim, može pridružiti izdvojenom mišljenju drugog sudije, što ima isti efekat kao da ga je i sâm napisao.

Izdvojena mišljenja

(1) Svaki sudija koji je učestvovao u razmatranju predmeta ima pravo da izdvoji svoje mišljenje u skladu ili suprotno odluci, ili samo da dâ izjavu o neslaganju ili pridruživanju izdvojenom mišljenju.

(2) Sudija ima pravo i dužnost da pismeno izloži i obrazloži izdvojeno mišljenje najkasnije u roku od 15 dana od dana kada mu odluka bude dostavljena nakon utvrđivanja stručno-tehničke redakcije teksta.

(3) Izdvojeno mišljenje sudije se prilaže uz zapisnik sa sjednice i ulaže u predmet na koji se odnosi, a u donesenoj odluci i rješenju se konstatira da je dato izdvojeno mišljenje.

(4) Izdvojeno mišljenje se prilaže uz odluku kao aneks. Odluka se objavljuje u službenim glasilima i publikaciji Ustavnog suda zajedno sa izdvojenim mišljenjem.

(5) Do dostave izdvojenog mišljenja, ili do isteka roka iz stava (2) ovog člana, odluka se ne otprema. Ako izdvojeno mišljenje nije dostavljeno do isteka roka iz stava (2) ovog člana, odluka se otprema, a naknadno dostavljeno izdvojeno mišljenje se ulaže u ustavnosudski spis i čini njegov sastavni dio.

Član 43. Pravila Ustavnog suda BiH

Svrha izdvojenog mišljenja (naročito), ali i izjave o neslaganju nije odašiljanje poruke ciljanoj općoj, stručnoj ili akademskoj javnosti, nego je to, prije svega, izraz procjene i potrebe da se u konkretnom slučaju i općenito time doprinosi ustavnopravnoj teoriji i praksi, odnosno afirmaciji pojedinačnog sudijskog mišljenja i integriteta. Naime, ustavnopravna pitanja koja se nađu pred Ustavnim sudom spadaju u najsloženija pravna pitanja, posebno kada je riječ o predmetima iz apstraktne ocjene ustavnosti, pa su razlike u mišljenjima često posljedica složenosti konkretnog ustavnopravnog pitanja, pa i ustavne norme. Stoga, obrazloženo izdvojeno mišljenje može (poznati su slučajevi u literaturi i u svakodnevnoj praksi kod svih ustavnih sudova) prije ili kasnije utjecati na šire razumijevanje određenih kategorija, odnosno instituta ustavnog prava, pa i prava općenito, a ponekad čak i na promjenu sudske prakse, istina

nekada znatno kasnije nakon što je izdvojeno mišljenje kao takvo dato. Izdvojena mišljenja zato treba respektirati ne samo kao trenutnu potrebu da se izrazi drugačiji stav i možda, ipak, pošalje poruka (bilo kome) nego, i prije svega, kao potvrdu ličnog sudijskog i stručnog integriteta, odnosno doprinosa razvoju ustavnosudske prakse i misli.

Mogućnost izdvojenog mišljenja (u skladu sa stavom ili odlukom većine ili suprotno stavu i odluci većine) ili davanja samo izjave o neslaganju koristile su skoro sve sudije Ustavnog suda.

Relevantna statistika pokazuje da je u odnosu na ukupan broj donesenih odluka (27.813 odluka, odnosno 55.589 riješeni predmet) u periodu od skoro 20 godina koje obuhvaća ova publikacija (zaključno sa 31.12.2016. godine) relativno mali broj predmeta u kojima su sudije dale izdvojeno mišljenje ili izjavu o neslaganju.

Kada je riječ o „U” predmetima (apstraktna ocjena ustavnosti i sl.) u 45 odluka je dato izdvojeno mišljenje ili izjava o neslaganju jednog ili više sudija. Kada je riječ o „AP” predmetima (apelaciona nadležnost), to je bio slučaj u 110 odluka. S obzirom da je u nekim odlukama spojeno više predmeta treba imati u vidu da se ovo može u objema kategorijama odnositi na nešto veći broj predmeta.

Iako su, u formalnom smislu, svi predmeti iz njegove nadležnosti za Ustavni sud jednako važni, ovom prilikom se zbog obima same publikacije daje samo pregled/tabela izdvojenih mišljenja za „U” predmete. Razlog je objektivno veći utjecaj i odraz odluka iz ove oblasti na šire odnose u društvu, pa i veća zainteresiranost najšire javnosti za predmete, odnosno ustavnopravna pitanja iz ove oblasti.

Iz pregleda za „U” predmete koji slijedi proizlazi da je (od 27 sudija koji su obavljali ili i sada obavljaju funkciju sudije Ustavnog suda) 19 sudija dalo izdvojeno mišljenje ili izjavu o neslaganju najmanje jedanput, a neki od njih i više puta. Smatrajući to korisnim, ovdje ćemo navesti samo osnovne podatke za „AP” predmete.

Dakle, u predmetima iz apelacione nadležnosti („AP” predmeti) sudije su u 110 slučajeva/odluka uložile 138 izdvojenih mišljenja i 22 izjave o neslaganju.

Na kraju, skrećemo pažnju da u analizi o izdvojenim mišljenjima treba imati u vidu da su izdvojena mišljenja nekada data suprotno stavu većine, a nekada su u skladu sa stavom većine, ali su sudije smatrale da u svom izdvojenom mišljenju moraju posebno ukazati na neke druge aspekte.

Izdvojena mišljenja u predmetima iz nadležnosti po čl. VI/3.a), VI/3.c) i IV/3.f) Ustava BiH

U-1/98 od 5.6.1998.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mirko Zovko, predsjednik Marko Arsović, sudija Kasim Begić, sudija Hans Danelius, sudija Ismet Dautbašić, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Vitomir Popović, sudija Zvonko Miljko, sudija	Utvrđuje se da je dr. Haris Silajdžić, kopredsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, nadležan da pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine pokrene spor prema članu VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. Prema tome, zahtjev dr. Harisa Silajdžića da Ustavni sud ocjenjuje ustavnost Zakona o privatizaciji preduzeća („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 15/96, 13/97 i 26/97) i Zakona o privatizaciji preduzeća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 27/97) je dopušten.
Hans Danelius, Louis Favoreu i Vitomir Popović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-5/98 Djelimična odluka od 29.1.2000.	
Sastav suda	Dispozitiv
Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Mirko Zovko, sudija	U pogledu Ustava Republike Srpske: Ustavni sud proglašava slijedeće odredbe, odnosno dijelove odredbi, neustavnim: <ol style="list-style-type: none"> a) riječ „granica” u članu 2. stav 2; b) riječi „ili ekstradiran” u članu 6. stav 2; c) član 44. stav 2; d) član 98. i član 76. stav 2. izmijenjen Amandmanom XXXVIII i e) član 138. izmijenjen amandmanima LI i LXV. Zahtjev podnosioca se odbija u pogledu slijedećih odredbi: <ol style="list-style-type: none"> a) Amandman LVII tačka 1. koji dopunjava poglavlje Ustava o ljudskim pravima i slobodama; b) član 80. stav 1. izmijenjen amandmanima XL i L tačka 2. i c) član 90. izmijenjen amandmanima XLI tačka 1. i LXII. U pogledu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine:

	<p>Ustavni sud proglašava sljedeće dijelove odredbi neustavnim:</p> <p>a) u članu IV.B.7.a) (I) riječi „šefova diplomatskih misija”;</p> <p>b) u članu IV.B.8. riječi „šefove diplomatskih misija”.</p> <p>Zahtjev podnosioca se odbija u pogledu člana II.A.5.c) izmijenjenog Amandmanom VII.</p>
<p>Kasim Begić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci U-5/98-II - Djelimična odluka od 18.2.2000.</p>	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Mirko Zovko, sudija</p>	<p>U pogledu Ustava Republike Srpske: Ustavni sud proglašava član 59. stav 1, 2. i 3. neustavnim.</p> <p>Zahtjev podnosioca se odbija u pogledu sljedećih odredbi:</p> <p>a) član 58. stav 1; b) član 59. stav 4. i 5; c) član 60; d) član 68. tačka 6).</p>
<p>Hans Danelius: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci U 5/98 III Djelimična odluka - 1.7.2000.</p>	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitimir Popović, sudija Snežana Savić, sutkinja Mirko Zovko, sudija</p>	<p>A) U pogledu Ustava Republike Srpske: Ustavni sud proglašava sljedeće odredbe, odnosno dijelove odredbi, neustavnim:</p> <p>a) stavove 1, 2, 3. i 5. Preambule, dopunjene amandmanima XXVI i LIV, b) riječi „država srpskog naroda i” člana 1, dopunjenog Amandmanom XLIV.</p> <p>B) U pogledu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine Ustavni sud proglašava sljedeće dijelove odredbi neustavnim:</p> <p>a) riječi „Bošnjaci i Hrvati kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalima, i” kao i „ostvarujući svoja suverena prava” člana I.1(1), zamijenjenog Amandmanom III.</p>
<p>Hans Danelius: Izdvojeno mišljenje u skladu sa odlukom Zvonko Miljko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Vitimir Popović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Mirko Zovko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci U 5/98 IV od 19.8.2000.</p>	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija</p>	<p>A) U pogledu Ustava Republike Srpske: Ustavni sud proglašava sljedeće odredbe neustavnim:</p> <p>a) član 68. tačka 16. izmijenjen Amandmanom XXXII b) član 7. stav 1.</p>

<p>Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitimir Popović, sudija Snežana Savić, sutkinja Mirko Zovko, sudija</p>	<p>c) član 28. stav 4. Zahtjev podnosica se odbija u pogledu sljedećih odredbi: a) član 4. izmijenjen i dopunjen Amandmanom LVI tačka 2. b) član 80. stav 1. dopunjen Amandmanom XL tačka 1. i član 106. stav 2. B) U pogledu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine: Ustavni sud proglašava sljedeće dijelove odredbi neustavnim: a) član I.6.(1) Zahtjev podnosioca se odbija u pogledu sljedećih odredbi: a) član III.1.a), izmijenjen i dopunjen Amandmanom VIII b) član IV.B.7.a) (I) do (III) i član IV.B.8.</p>
<p>Hans Danelius: Izdvojeno mišljenje u skladu sa odlukom Kasim Begić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Joseph Marko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Vitimir Popović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	
<p>U-9/00 od 3.11.2000.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitimir Popović, sudija Snežana Savić, sutkinja Mirko Zovko, sudija</p>	<p>Zakon o državnoj graničnoj službi Bosne i Hercegovine proglašava se saglasnim sa Ustavom Bosne i Hercegovine.</p>
<p>Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	
<p>U-16/00 od 2.2.2001.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitimir Popović, sudija Snežana Savić, sutkinja Mirko Zovko, sudija</p>	<p>Ustavni sud proglašava da je član 8.a stav 1. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99 i 7/00) u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.</p>
<p>Vitimir Popović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	

U-40/00 od 2.2.2001.	
Sastav suda	Dispozitiv
Kasim Begić, predsjednik Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitomir Popović, sudija Snežana Savić, sutkinja Mirko Zovko, sudija	Odbacuje se zahtjev gosp. Ante Jelavića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti članova 606. i 1212. Pravila i propisa Privremene izborne komisije Misije za Bosnu i Hercegovinu Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.
Zvonko Miljko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Vitomir Popović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Mirko Zovko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-25/00 od 23.3.2001.	
Sastav suda	Dispozitiv
Snežana Savić, predsjednica Kasim Begić, sudija Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitomir Popović, sudija Mirko Zovko, sudija	Odluka o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 27/00) u skladu je sa Ustavom Bosne i Hercegovine.
Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Vitomir Popović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-26/01 od 28.9.2001.	
Sastav suda	Dispozitiv
Snežana Savić, predsjednica Kasim Begić, sudija Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitomir Popović, sudija Mirko Zovko, sudija	Zakon o Sudu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 29/00) je u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.
Snežana Savić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Vitomir Popović: Pridružuje se mišljenju sutkinje Snežana Savić Zvonko Miljko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-19/01 od 2.11.2001.	
Sastav suda	Dispozitiv
Snežana Savić, predsjednica Kasim Begić, sudija Hans Danelius, sudija Louis Favoreu, sudija	Član 152. Zakona o radu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 38/2000) je u saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Joseph Marko, sudija Zvonko Miljko, sudija Azra Omeragić, sutkinja Vitomir Popović, sudija Mirko Zovko, sudija	
Joseph Marko: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-15/02 od 28.11.2003.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mato Tadić predsjednik Čazim Sadiković, zamjenik predsjednika Tudor Pantiru, zamjenik predsjednika Miodrag Simović, zamjenik predsjednika Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja Didier Maus, sudija David Feldman, sudija Valerija Galić, sutkinja	Odbacuju se zahtjevi Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine za razrješenje spora između Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine jer ih je podnijelo neovlašteno lice.
David Feldman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-83/03 od 22.9.2004.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mato Tadić predsjednik Čazim Sadiković, potpredsjednik Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja David Feldman, sudija Valerija Galić, sutkinja Jovo Rosić, sudija	Utvrđuje se da je član 3a. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, br. 11/98, 38/98, 12/99, 27/99, 43/99, 31/01, 56/01, 15/02 i 29/03) u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.
David Feldman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-10/05 od 22.7.2005.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mato Tadić, predsjednik Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica David Feldman, sudija Valerija Galić, sutkinja Jovo Rosić, sudija Constance Grewe, sutkinja	Utvrđuje se da Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini Prijedloga zakona o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine ne ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti zato što Prijedlog zakona o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine nije destruktivan po vitalni interes hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Postupak donošenja Zakona o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine treba provesti prema proceduri iz člana IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine.
Valerija Galić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
Mato Tadić: Izjava o neslaganju	

U-7/06 od 31.3.2006.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mato Tadić, predsjednik Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica David Feldman, sudija Valerija Galić, sutkinja Jovo Rosić, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Utvrđuje se da Izjava Kluba poslanika bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini ne ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine zato što Ugovor između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o saradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih porodica nije destruktivan po vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini. Postupak usvajanja Ugovora između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o saradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji treba provesti prema proceduri iz člana IV/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine.
Seada Palavrić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-13/05 od 26.5.2006.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mato Tadić, predsjednik Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica David Feldman, sudija Valerija Galić, sutkinja Jovo Rosić, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Odbacuje se kao nedopušten zahtjev Sulejmana Tihića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu saglasnosti člana 8.1. st. 1. i 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05 i 52/05) sa članom 3. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i članom 2. stav 1. tačka c) i članom 5. stav 1. tačka c) Međunarodne konvencije o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije, zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.
Constance Grewe: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci David Feldman: Izdvojeno mišljenje u skladu sa odlukom Seada Palavrić: Pridružuje se mišljenju sutkinje Grewe	
U-4/04 od 18.11.2006.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mato Tadić predsjednik Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica David Feldman, sudija Valerija Galić, sutkinja Jovo Rosić, sudija Constance Grewe, sutkinja	Usvaja se zahtjev Sulejmana Tihića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti čl. 1. i 2. Zakona o slavama i svetkovinama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 19/92). Utvrđuje se da čl. 1. i 2. Zakona o slavama i svetkovinama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 19/92) nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne

konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, čl. 1. i 2. Zakona o slavama i svetkovinama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 19/92) usaglasi s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 74. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odbija se zahtjev Sulejmana Tihića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti člana 1. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 19/92).

Utvrđuje se da je član 1. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 19/92) u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

David Feldman i Constance Grewe: Zajedničko izdvojeno mišljenje suprotno odluci

U-3/08 od 4.10.2008.

Sastav suda	Dispozitiv
<p>Seada Palavrić, predsjednica David Feldman, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Krstan Simić, sudija</p>	<p>Odbija se kao neosnovan zahtjev Nebojše Radmanovića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti čl. 22. i 23. Zakona o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 28/06, 76/06 i 72/07).</p> <p>Utvrđuje se da su odredbe čl. 22. i 23. Zakona o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 28/06, 76/06 i 72/07) u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.</p> <p>Odbijaju se kao neosnovani zahtjevi dr. Harisa Silajdžića, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Željka Komšića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine i Sulejmana Tihića, predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti čl. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. i 16. Zakona o uvjetima i načinu izmirenja obaveza po osnovu računa stare devizne štednje emisijom obveznica u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 1/08). Utvrđuje se da su čl. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. i 16. Zakona o uvjetima i načinu izmirenja obaveza po osnovu računa stare devizne štednje emisijom obveznica u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 1/08) u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.</p>

	<p>Obustavlja se postupak po zahtjevu Sulejmana Tihća, predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti člana 19. Uredbe o postupku verifikacije potraživanja i gotovinskih isplata po osnovu računa stare devizne štednje u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske” br. 102/06, 124/06, 17/07, 62/07 i 107/07), jer nije svrsishodno voditi daljnji postupak.</p>
<p>Seada Palavrić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Valerija Galić: Djelimično neslaganje</p>	
<p>U-16/08 od 28.3.2009.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>David Feldman, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Krstan Simić, sudija.</p>	<p>Odbija se zahtjev dr. Milorada Živkovića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti člana 13. stav 2. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 29/00, 16/02, 24/02, 3/03, 37/03, 42/03, 4/04, 35/04, 61/04 i 32/07).</p> <p>Utvrđuje se da je član 13. stav 2. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 29/00, 16/02, 24/02, 3/03, 37/03, 42/03, 4/04, 35/04, 61/04 i 32/07) u skladu sa čl. I/2, III/1.g), III/3.a) i III/5.a) Ustava Bosne i Hercegovine.</p>
<p>Mato Tadić: Izdvojeno mišljenje u skladu sa odlukom Ustavnog suda BiH Miodrag Simović: Izdvojeno mišljenje u skladu sa odlukom Krstan Simić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	
<p>U-5/06 od 29.5.2009.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>David Feldman, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Krstan Simić, sudija</p>	<p>Smatra se odbijenim zahtjev Ive Mire Jovića, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, za ocjenu ustavnosti člana 1. stav 1, člana 2. posljednja rečenica, člana 6. stav 3, člana 10. stav 4, člana 12. st. 1, 2. i 3, člana 13. stav 2. tačka f) i člana 18. stav 2. u dijelu kojim se predviđaju tri javna RTV servisa; člana 3, člana 7. stav 2, člana 8. stav 3, člana 9. stav 1. treća i četvrta rečenica, u dijelu kojim se predviđaju dvije televizijske i dvije radiostanice za teritoriju određenog entiteta, člana 12. stav 4. i člana 42. st. 1, 2. i 3. i člana 19. stav 2. Zakona o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 78/05).</p> <p>Odbacuje se zahtjev Ive Mire Jovića, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, za ocjenu ustavnosti člana 9. stav 2. i člana 26. stav 4. Zakona o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 78/05) zbog toga što je podnosilac zahtjeva odustao od zahtjeva.</p>
<p>Valerija Galić i Mato Tadić: Zajedničko izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	

U-1/09 od 29.5.2009.	
Sastav suda	Dispozitiv
Seada Palavrić predsjednica David Feldman, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Krstan Simić, sudija Mirsad Ćeman, sudija	Odbacuje se kao nedopušten zahtjev jedne četvrtine poslanika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti Odluke o davanju saglasnosti na otplatni plan izmirenja obaveza po osnovu emisije obveznica za verificirane račune stare devizne štednje („Službene novine FBiH” broj 59/08), Odluke o gotovinskoj isplati verificiranih potraživanja računa stare devizne štednje po osnovi planirane emisije obveznica za 2008. godinu („Službene novine FBiH” broj 70/08) i Uredbe o izmjenama Uredbe o postupku verifikacije potraživanja i gotovinskih isplata po osnovu računa stare devizne štednje u Federaciji BiH („Službene novine FBiH” broj 7/09) zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.
Constance Grewe: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-15/08 od 3.7.2009.	
Sastav suda	Dispozitiv
Miodrag Simović, predsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Constance Grewe, potpredsjednica Seada Palavrić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija David Feldman, sudija Mato Tadić, sudija Krstan Simić, sudija Mirsad Ćeman, sudija	Odbija se kao neosnovan zahtjev dr. Harisa Silajdžića, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, da se utvrdi da su Odluka Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti na ugovor između Hill & Knowlton International Belgium i Republike Srpske i na Memorandum o sporazumu sa Quinn Gillespie & Associates, LLC i Republike Srpske od 21. decembra 2007. godine broj 04/1-012-2121/07 („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 119/07), Zaključak Vlade Republike Srpske broj 04/1-0122669/08 od 13. novembra 2008. godine, stav 614700 budžeta Republike Srpske za 2008. godinu „Namjenska izdavanja za predstavljanje RS u inostranstvu”, koji je sastavni dio Odluke Narodne skupštine Republike Srpske o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2008. godinu („Službeni glasnik RS” broj 117/07), stav 614700 budžeta Republike Srpske za 2009. godinu „Namjenska izdavanja za predstavljanje RS u inostranstvu” koji je sastavni dio Odluke Narodne skupštine Republike Srpske o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2009. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 126/08), Memorandum o sporazumu između Quinn Gillespie & Associates, LLC i Republike Srpske broj 04/1-2058/07 od 3. januara 2008. godine, potpisan 24. decembra 2007. godine, Aneks I, broj 04/1-2015/08 od 8. decembra 2008. godine na Memorandum o sporazumu između Quinn Gillespie & Associates, LLC i Republike Srpske broj 04/1-2058/07 od 24. decembra 2007. godine i aktivnosti Republike Srpske neposredno ili posredno putem ovlaštenog agenta Quinn Gillespie & Associates, LLC na osnovu Memoranduma o sporazumu između Quinn Gillespie & Associates, LLC i Republike Srpske broj 04/1-2058/07 od 3. januara 2008. godine,

	u Sjedinjenim Američkim Državama prema vladi, institucijama i zvaničnicima Sjedinjenih Američkih Država, te prema zvaničnicima nekih međunarodnih organizacija suprotni čl. III/1.a) i b), III/3.b), V/3.a) i c) i V/4.a) Ustava Bosne i Hercegovine.
Seada Palavrić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Mirsad Ćeman: Pridružuje se mišljenju sutkinje Palavrić	
U-5/09 od 25.9.2009.	
Sastav suda	Dispozitiv
Miodrag Simović, predsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Constance Grewe, potpredsjednica Seada Palavrić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija David Feldman, sudija Krstan Simić, sudija Mirsad Ćeman, sudija	Utvrđuje se da Zakon o zaštiti domaće proizvodnje u okviru CEFTA-e („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 49/09) nije u skladu sa članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Ukida se u cijelosti Zakon o zaštiti domaće proizvodnje u okviru CEFTA-e („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 49/09), u skladu sa članom 63. stav 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Ukinuti Zakon o zaštiti domaće proizvodnje u okviru CEFTA-e („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 49/09) prestaje da važi narednog dana od dana objave ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, u skladu sa članom 63. stav 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Odluka o privremenoj mjeri Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 5/09 od 3. jula 2009. godine proizvodi pravno djelovanje do prestanka važenja Zakona o zaštiti domaće proizvodnje u okviru CEFTA-e („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 49/09).
Miodrag Simović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci David Feldmana i Tudor Pantiru: Zajedničko izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-15/09 od 27.3.2010.	
Sastav suda	Dispozitiv
Miodrag Simović, predsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Constance Grewe, potpredsjednica Seada Palavrić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija David Feldman, sudija Mirsad Ćeman, sudija	Odbija se kao neosnovan zahtjev Beriza Belkića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, da se utvrdi da su izrada i dostavljanje Drugog izvještaja Republike Srpske Vijeću sigurnosti Ujedinjenih nacija o situaciji u Bosni i Hercegovini broj 04/1-2219/9 od 16. novembra 2009. godine suprotni čl. I/1, III/1.a), III/3.b), V/3.a) i c) i V/4.a) Ustava Bosne i Hercegovine.
Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Valerija Galić: Pridružuje se mišljenju sudije Ćemana Seada Palavrić: Pridružuje se mišljenju sudije Ćemana	
U-9/09 od 26.11.2010.	
Sastav suda	Dispozitiv
Miodrag Simović, predsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Constance Grewe, potpredsjednica Seada Palavrić, potpredsjednica	Djelimično se usvaja zahtjev Kluba izaslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbi člana 19.4. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni

Tudor Pantiru, sudija
Mato Tadić, sudija
David Feldman, sudija
Mirsad Čeman, sudija

glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08 i 37/08) i člana 17. Statuta Grada Mostara („Gradski službeni glasnik Grada Mostara” broj 4/04).

Utvrđuje se da član 19.4. stav 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08 i 37/08) i član 17. stav 1. Statuta Grada Mostara („Gradski službeni glasnik Grada Mostara” broj 4/04) u dijelu u kojem glasi: „U svakom gradskom području se biraju po tri (3) vijećnika” nisu u skladu s članom 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koji je sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da odredbe člana 19.2. st. 1. i 3, te člana 19.4. st. 2. do 8. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08 i 37/08) i člana 17. stav 1. Statuta Grada Mostara („Gradski službeni glasnik Grada Mostara” broj 4/04) u dijelu koji glasi: „U svakom gradskom području se biraju po tri (3) vijećnika” nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s članom 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da izmijeni i dopuni neustavne odredbe Izbornog zakona Bosne i Hercegovine u skladu s ovom odlukom u roku od šest mjeseci nakon objavljivanja ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”.

Utvrđuje se da član 7. st. 1. i 3, član 15. stav 2, član 17. stav 1. i član 38. stav 1. Statuta Grada Mostara nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s članom 25.b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Nalaže se Gradskom vijeću Grada Mostara da obavijesti Ustavni sud o koracima koje će preduzeti da uskladi Statut Grada Mostara s Ustavom Bosne i Hercegovine u roku od tri mjeseca nakon objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” i amandmana koje je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine da bi uskladila Izborni zakon Bosne i Hercegovine s Ustavom Bosne i Hercegovine u skladu s ovom odlukom.

Do tada, dalji postupak po zahtjevu Kluba izaslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbi člana 7. st. 1. i 3, člana 15. stav 2, člana 17. stav 1. i člana 38. stav 1. Statuta Grada Mostara se odlaže.

Odbija se kao neosnovan zahtjev Kluba izaslanika hrvatskog narodau Domu naroda Parlamentarne

<p>skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbi čl. 19.4. st. 1. i 9. i 19.7. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, odredbe člana VI.C. stav 7. Amandmana CI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” broj 9/04) i odredbe čl. 7. st. 2. i 3, čl. 15. stav 1, čl. 16, 17. st. 2. i 3, član 38. st. 2, 3. i 4, čl. 44. i 45. Statuta Grada Mostara. Utvrđuje se da su odredbe člana 19.4. st. 1. i 9, te člana 19.7. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, odredba člana VI.C. stav 7. Amandmana CI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, preostale odredbe čl. 7. i 15, član 16, preostale odredbe čl. 17. i 38, te čl. 44. i 45. Statuta Grada Mostara u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s članom 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.</p> <p>Odbacuje se kao nedopušten zahtjev Kluba izaslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti stava 1. uvodnog dijela i stava 2. Odluke Visokog predstavnika kojom se proglašava Statut Grada Mostara, zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.</p>	
<p>Valerija Galić: Djelimično neslaganje Mato Tadić: Djelimično neslaganje Mirsad Ćeman: Djelimično neslaganje</p>	
<p>U-7/10 od 26.11.2010.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>Miodrag Simović, predsjednik Valerija Galić, potpredsjednica Constance Grewe, potpredsjednica Seada Palavrić, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Mato Tadić, sudija David Feldman, sudija Mirsad Ćeman, sudija</p>	<p>Odbacuju se kao nedopušteni zahtjevi Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, Sulejmana Tihića, zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, i Beriza Belkića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, za ocjenu ustavnosti člana 52. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 29/05), zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.</p>
<p>Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	
<p>U-1/11 od 13.7.2012.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Usvaja se zahtjev Sulejmana Tihića, u vrijeme podnošenja zahtjeva zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da Republika Srpska nema ustavnu nadležnost za reguliranje pravne materije koja je predmet Zakona o statusu državne imovine koja se nalazi na teritoriji Republike Srpske i pod zabranom je raspolaganja („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 135/10), jer je to, u skladu s članom I/1, članom III(3.b) i članom IV(4.e) Ustava Bosne i Hercegovine, nadležnost Bosne i Hercegovine.</p>

	<p>U skladu s članom 63. stav 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, stavlja se van snage Zakon o statusu državne imovine koja se nalazi na teritoriji Republike Srpske i pod zabranom je raspolaganja („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 135/10).</p> <p>U skladu s članom 63. stav 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Zakon o statusu državne imovine koja se nalazi na teritoriji Republike Srpske i pod zabranom je raspolaganja („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 135/10) prestaje važiti narednoga dana od dana objavljivanja ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”.</p>
Zlatko M. Knežević: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-3/12 od 13.7.2012.	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Odbija se kao neosnovan zahtjev Milorada Živkovića, predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti člana 7. tačka e) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 43/09).</p> <p>Utvrđuje se da je član 7. tačka e) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 43/09) u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.</p>
Zlatko M. Knežević: Izdvojeno mišljenje u skladu sa odlukom	
U-5/12 od 28.9.2012.	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Odbija se zahtjev za ocjenu ustavnosti koji je podnio Bakir Izetbegović, predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da su odredbe čl. 4, 7, 10, 11, 40, 45, 46, 56, 62, 71. i 105. Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik RS” broj 6/12), u skladu s članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i članom 13. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p>
Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-8/12 od 23.11.2012.	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik</p>	<p>Djelimično se usvaja zahtjev Općinskog suda u Sarajevu (sutkinje Općinskog suda u Sarajevu Silvane Brković-Mujagić).</p>

<p>Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Utvrđuje se da odredba člana 4. Zakona o sudskim taksama Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo” br. 21/09, 29/09 i 14/11) nije u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p> <p>Nalaže se Skupštini Kantona Sarajevo, u skladu sa članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da najkasnije u roku od šest mjeseci od objave ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” usaglasi odredbu člana 4. Zakona o sudskim taksama Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo” br. 21/09, 29/09 i 14/11) sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p> <p>Nalaže se Skupštini Kantona Sarajevo da, u skladu sa članom 74. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o mjerama preduzetim s ciljem izvršenja ove odluke.</p> <p>Odbija se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu (sutkinje Općinskog suda u Sarajevu Silvane Brković-Mujagić) za ocjenu ustavnosti člana 384. Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH” br. 53/03, 73/05 i 19/06) u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p> <p>Utvrđuje se da je član 384. Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH” br. 53/03, 73/05 i 19/06) u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p>
<p>Tudor Pantiru: Izdvojeno mišljenje djelimično suprotno odluci Miodrag Simović: Pridružuje se mišljenju sudije Tudora Pantirua</p>	
<p>U-2/13 od 24.5.2013.</p>	
<p>Sastav suda</p> <p>Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Dispozitiv</p> <p>Odbija se zahtjev Kluba poslanika srpskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da je Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” br. 29/98, 49/00, 32/01, 61/02, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) u odnosu na navode iz zahtjeva Kluba poslanika srpskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.</p>
<p>Miodrag Simović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	

U-27/13 od 29.11.2013.	
Sastav suda	Dispozitiv
Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija	<p>Utvrđuje se da Izjava Kluba delegata bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. jula 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. jula 2013. godine nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Postupak usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine broj 01.02-02-1-36/13 od 17. jula 2013. godine treba provesti prema proceduri iz člana IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine</p>
Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-32/13 od 23.1.2014.	
Sastav suda	Dispozitiv
Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija	<p>Utvrđuje se da Izjava Kluba delegata bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Postupak usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine treba provesti prema proceduri iz člana IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine.</p>
Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-13/14 od 4.7.2014.	
Sastav suda	Dispozitiv
Valerija Galić, predsjednica Miodrag Simović, potpredsjednik Tudor Pantiru, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica	<p>Usvaja se zahtjev trideset četiri (34) poslanika Narodne skupštine Republike Srpske.</p> <p>Utvrđuje se da Zakon o pravima povratnika u prijeratno mjesto prebivališta u entitetu Republika Srpska i</p>

<p>Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Distriktu Brčko Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH” broj 35/14) nije u skladu sa članom III/2.c) i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Ukida se Zakon o pravima povratnika u prijeratno mjesto prebivališta u entitetu Republika Srpska i Distriktu Brčko Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH” broj 35/14), u skladu sa članom 61. stav 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.</p> <p>Ukinuti Zakon o pravima povratnika u prijeratno mjesto prebivališta u entitetu Republika Srpska i Distriktu Brčko Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH” broj 35/14) prestaje da važi narednog dana od dana objave ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, u skladu sa članom 61. stav 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.</p>
Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-16/14 od 24.9.2014.	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Valerija Galić, predsjednica Tudor Pantiru, potpredsjednik Miodrag Simović, potpredsjednik Seada Palavrić, potpredsjednica Mato Tadić, sudija Constance Grewe, sutkinja Mirsad Ćeman, sudija Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja Zlatko M. Knežević, sudija</p>	<p>Usvaja se zahtjev Kantonalnog suda u Mostaru (sutkinje Kantonalnog suda u Mostaru Vesne Savić).</p> <p>Utvrđuje se da odredba člana 4. Zakona o sudskim taksama s tarifom („Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona” br. 4/09 i 2/13) nije u skladu s članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p> <p>Nalaže se Skupštini Hercegovačko-neretvanskog kantona, u skladu s članom 61. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da najkasnije u roku od šest mjeseci od objave ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” usaglasi odredbu člana 4. Zakona o sudskim taksama s tarifom („Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona” br. 4/09 i 2/13) s članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p> <p>Nalaže se Skupštini Hercegovačko-neretvanskog kantona da, u skladu s članom 72. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o mjerama preduzetim s ciljem izvršenja ove odluke.</p>
Tudor Pantiru: Izjava o neslaganju	
U-25/14 od 9.7.2015.	
Sastav suda	Dispozitiv
<p>Mirsad Ćeman, predsjednik Mato Tadić, potpredsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica</p>	<p>Odbija se zahtjev Željka Komšića, u vrijeme podnošenja zahtjeva člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti člana 22. stav (3) tačka a) i člana 24. stav (2) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 48/05, 76/07 i 80/09).</p>

Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Utvrđuje se da su član 22. stav (3) tačka a) i član 24. stav (2) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 48/05, 76/07 i 80/09) u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.
Constance Grewe: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Margarita Caca-Nikolovska: Pridružuje se mišljenju sutkinje Grewe	
U-26/14 od 9.7.2015.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mirsad Čeman, predsjednik Mato Tadić, potpredsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Odbija se zahtjev Željka Komšića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, za ocjenu ustavnosti čl. 7.2, 9.3. i 11.4. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 10/12). Utvrđuje se da su čl. 7.2. i 11.4. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 10/12) u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Utvrđuje se da je član 9.3. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 10/12) u skladu sa članom III(1.e) Ustava Bosne i Hercegovine.
Constance Grewe: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Margarita Caca-Nikolovska: Pridružuje se mišljenju sutkinje Grewe	
U-3/13 od 26.11.2015.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mirsad Čeman, predsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Usvaja se zahtjev Bakira Izetbegovića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti člana 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 43/07). Utvrđuje se da član 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 43/07) nije u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu sa članom 61. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dostavljanja ove odluke usaglaši član 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske broj 43/07) sa Ustavom Bosne i Hercegovine. Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog

	<p>suda Bosne i Hercegovine, da u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.</p> <p>Obustavlja se postupak po zahtjevu Bakira Izetbegovića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti člana 2.b) Zakona o praznicima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske broj 43/07) zbog toga što je podnosilac zahtjeva odustao od zahtjeva.</p>
<p>Miodrag Simović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Zlatko M. Knežević: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	
<p>U-5/15 od 26.11.2015.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>Mirsad Ćeman, predsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja</p>	<p>Odbija se kao neosnovan zahtjev jedne četvrtine delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbe člana 2. u dijelu kojim se mijenja član 8. st. 2, 3, 4, 5. i 6. i člana 3. u dijelu kojim se mijenja član 8a. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 58/15).</p> <p>Utvrđuje se da su odredbe člana 2. u dijelu kojim se mijenja član 8. st. 2, 3, 4, 5. i 6. i člana 3. u dijelu kojim se mijenja član 8a. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 58/15) u skladu sa čl. II/3.m), II/4. i II/5. Ustava Bosne i Hercegovine.</p>
<p>Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci</p>	
<p>U-28/14 od 26.11.2015.</p>	
<p>Sastav suda</p>	<p>Dispozitiv</p>
<p>Mirsad Ćeman, predsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja</p>	<p>Usvaja se zahtjev Staše Košarca, u vrijeme podnošenja zahtjeva zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da član 10. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prevoz tereta domaćim prevoznicima („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 79/09) u dijelu kojim se mijenja član 16. stav 2. tačka a) nije u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.</p> <p>Ukida se član 10. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prevoz tereta domaćim prevoznicima („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 79/09) u dijelu kojim se mijenja član 16. stav 2. tačka a), u skladu sa članom 61. stav 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.</p>

	Ukinuti član 10. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prevoz tereta domaćim prevoznicima („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 79/09) u dijelu kojim se mijenja član 16. stav 2. tačka a) prestaje da važi narednog dana od dana objave ove odluke u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, u skladu sa članom 61. stav 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.
Valerija Galić: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Miodrag Simović: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci Zlatko M. Knežević: Pridružuje se mišljenju sudije Simovića	
U-11/15 od 6.4.2016.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mirsad Ćeman, predsjednik Mato Tadić, potpredsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Odbija se zahtjev 11 delegata Vijeća naroda Republike Srpske (delegati Kluba iz reda bošnjačkog i hrvatskog naroda) za ocjenu ustavnosti Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik RS” broj 82/15).
Mirsad Ćeman, Valerija Galić i Seada Palavrić: Izjava o neslaganju	
U-7/15 od 26.5.2016.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mirsad Ćeman, predsjednik Mato Tadić, potpredsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Odbija se kao neosnovan zahtjev Safeta Softića, drugog zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti prve rečenice člana 7. stav 1. Ustava Republike Srpske u dijelu koji glasi: „jezik bošnjačkog naroda”. Utvrđuje se da je prva rečenica člana 7. stav 1. Ustava Republike Srpske u dijelu koji glasi: „jezik bošnjačkog naroda” u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.
Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje suprotno odluci	
U-23/14 od 1.12.2016.	
Sastav suda	Dispozitiv
Mirsad Ćeman, predsjednik Mato Tadić, potpredsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja	Djelimično se usvaja zahtjev dr. Bože Ljubića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Utvrđuje se da odredba Potpoglavlja B člana 10.12 stav 2. u dijelu „Svakom konstitutivnom narodu se daje jedno mjesto u svakom kantonu”, i odredbe Poglavlja 20-Prijelazne i završne odredbe člana 20.16A stav 2. tač. a-j. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05,

11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31716) nisu u skladu sa članom I/2 Ustava Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Parlamentarnoj Skupštini Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 61. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke, uskladi odredbu Potpoglavlja B člana 10.12 stav 2. u dijelu „Svatom konstitutivnom narodu se daje jedno mjesto u svakom kantonu”, i odredbe Poglavlja 20-Prijelazne i završne odredbe člana 20.16A stav 2. tač. a-j. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16) sa odredbama člana I/2 Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbija se kao neosnovan zahtjev Dr. Bože Ljubića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbi Potpoglavlja B čl.10.10., 10.12. u preostalom dijelu, 10.15. i 10.16. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16).

Utvrđuje se da su odredbe Potpoglavlja B čl.10.10., 10.12. u preostalom dijelu, 10.15. i 10.16. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16) u skladu sa članom I/2 Ustava Bosne i Hercegovine.

Mirsad Ćeman: Izdvojeno mišljenje djelimično suprotno odluci

Seada Palavrić: Izjava o neslaganju

U-10/16 od 1.12.2016.

Sastav suda	Dispozitiv
<p>Mirsad Ćeman, predsjednik Mato Tadić, potpredsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednik Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica Tudor Pantiru, sudija Valerija Galić, sutkinja Miodrag Simović, sudija Constance Grewe, sutkinja Seada Palavrić, sutkinja</p>	<p>Usvajaju se zahtjevi Bakira Izetbegovića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Šefika Džaferovića, prvog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Safeta Softića, predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, 25 članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, 35 poslanika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i 16 delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.</p> <p>Utvrđuje se da Odluka o raspisivanju republičkog referenduma broj 02/1-021-894/16 od 15. jula 2016. godine („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 68/16)</p>

nije u saglasnosti sa članom I/2. i članom VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

Poništavaju se rezultati referenduma održanog 25. septembra 2016. godine, zato što je referendum proveden na osnovu Odluke o raspisivanju republičkog referenduma broj 02/1-021-894/16 od 15. jula 2016. godine („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 68/16) za koju je u tački 2. dispozitiva ove odluke utvrđeno da nije u saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine, te suprotno nalogu Ustavnog suda iz Odluke o privremenoj mjeri broj U 10/16 od 17. septembra 2016. godine („Službeni glasnik BiH” broj 74/16).

Zlatko M. Knežević i Miodrag Simović: Izjava o neslaganju

UKUPAN BROJ IZDVOJENIH MIŠLJENJA I IZJAVA O NESLAGANJU		
Sudija	Izdvojeno mišljenje	Izjava o neslaganju
Hans Danelius	4	0
Louis Favoreu	1	0
Vitomir Popović	7	0
Kasim Begić	2	0
Zvonko Miljko	3	0
Snježana Savić	7	0
Mirko Zovko	2	0
Joseph Marko	2	0
David Feldman	5	0
Valerija Galić	6	1
Mato Tadić	3	1
Seada Palavrić	5	2
Margarita Caca-Nikolovska	2	0
Constance Grewe	5	0
Miodrag Simović	6	1
Krstan Simić	1	0
Mirsad Ćeman	11	1
Tudor Pantiru	2	1
Zlatko M. Knežević	4	1
Ukupno	78	8

Izvršenje odluka

Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su „konačne i obavezujuće”.

Članom 72. stav (1) važećih Pravila Ustavnog suda regulirano je, također, da su odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće, te da je „svako fizičko i pravno lice dužno da ih poštuje”.

Pravilima Suda je dalje regulirano da su svi organi vlasti dužni, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom, provoditi odluke Ustavnog suda, zatim, da svako ko ima pravni interes može tražiti da se odluka Ustavnog suda izvrši, te da Ustavni sud u svojoj odluci može odrediti način i rok izvršenja odluke.

Pravilima Suda je, također, predviđeno da je organ koji je obavezan izvršiti odluku Ustavnog suda dužan u roku koji Sud odredi dostaviti obavještenje o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja odluke, kako je to u odluci Ustavnog suda naznačeno.

Stavom (6) člana 72. Pravila Suda posebno je regulirano da u slučaju nepostupanja, odnosno kašnjenja u izvršavanju ili obavještavanju Ustavnog suda o preduzetim mjerama, Ustavni sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da odluka Ustavnog suda nije izvršena, odnosno može odrediti način izvršenja odluke. To rješenje se dostavlja nadležnom tužiocu, odnosno drugom organu nadležnom za izvršenje koji odredi Ustavni sud.

Ustavni sud, u skladu sa svojim internim aktima i drugom važećom regulativom, usvaja trogodišnji i godišnje planove rada, kao i godišnji izvještaj o radu.

S ciljem praćenja izvršenja svojih odluka, Ustavni sud, počev od 2005. godine, jedanput godišnje, a nekad i više puta, razmatra Informaciju (Izvještaj) o izvršenju svojih odluka.

Otkako funkcionira prema važećem Ustavu (od 1997. godine) Ustavni sud je, kao što je na više mjesta u ovoj publikaciji već navedeno, donio 27.813 odluka kojima je riješio 55.589 predmet.

Prema posljednjem verificiranom izvještaju, Ustavni sud je, između ostalog, utvrdio da je u periodu od 2005. godine donio ukupno 94 rješenja kojima je utvrdio da njegove odluke nisu izvršene u ostavljenom roku, i to: 12 rješenja u vezi sa zahtjevima za ocjenu ustavnosti i 82 rješenja u vezi sa odlukama iz apelacione nadležnosti.

U međuvremenu, dakle nakon donošenja rješenja o neizvršenju i nakon isteka roka za izvršenje koji je Sud odredio, izvršena je 81 odluka, od toga: 7 odluka u vezi sa zahtjevima za ocjenu ustavnosti i 74 odluke iz apelacione nadležnosti. Proizlazi da je od ukupnog broja donesenih rješenja (94) kojima je Ustavni sud ranije utvrdio da pojedine odluke nisu bile izvršene i dalje (prema posljednjem verificiranom podatku) nije izvršeno 13 (trinaest) odluka, i to 5 odluka u vezi sa zahtjevima za ocjenu ustavnosti i 8 odluka iz apelacione nadležnosti. Istina, ove brojke, odnosno stanje se konstantno mijenjaju jer rokovi određeni za izvršenje počinju teći i ističu, a i većina odluka u međuvremenu bude izvršena.

Neizvršene odluke donesene po osnovu zahtjeva za ocjenu ustavnosti odnose se na obaveze zakonodavnih tijela na nivou Bosne i Hercegovine (3) i zakonodavna tijela entiteta Federacije Bosne i Hercegovine (1) i Republike Srpske (1).

Veoma se rijetko dešavalo da neki redovni sud ne prihvati pravna stajališta Ustavnog suda, ali je bilo i takvih slučajeva.

Ustavni sud, kada rješenjem utvrdi da određena odluka nije izvršena, to rješenje odmah dostavlja nadležnom tužilaštvu jer je u članu 239. Krivičnog zakona BiH utvrđeno da službeno lice u institucijama Bosne i Hercegovine, institucijama entiteta ili institucijama Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine koje odbije da izvrši konačnu i izvršnu odluku Ustavnog suda, ili sprečava da se takva odluka izvrši, ili na drugi način onemogućava njezino izvršenje čini krivično djelo – neizvršenje odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Suda Bosne i Hercegovine, Doma za ljudska prava ili Evropskog suda za ljudska prava (tužilaštva mogu postupati i prije nego što Ustavni sud formalno razmotri izvršenje i utvrdi da neka odluka eventualno nije izvršena). Na ovakav način, poštujući svoja Pravila, Ustavni sud je postupio u svim slučajevima i bez izuzetka, bez obzira koji organ ili institucija nisu izvršili odluku.

Iz podataka u spisima konkretnih predmeta proizlazi da je nadležno tužilaštvo do sada u 83 slučaja (8 u vezi sa zahtjevima za ocjenu ustavnosti i 75 u vezi sa odlukama iz apelacione nadležnosti) vodilo ili vodi tužilačku istragu zbog neizvršenja odluka Ustavnog suda. U nekim slučajevima postupci su završeni tužilačkom odlukom, a u nekim su postupci još uvijek u toku.

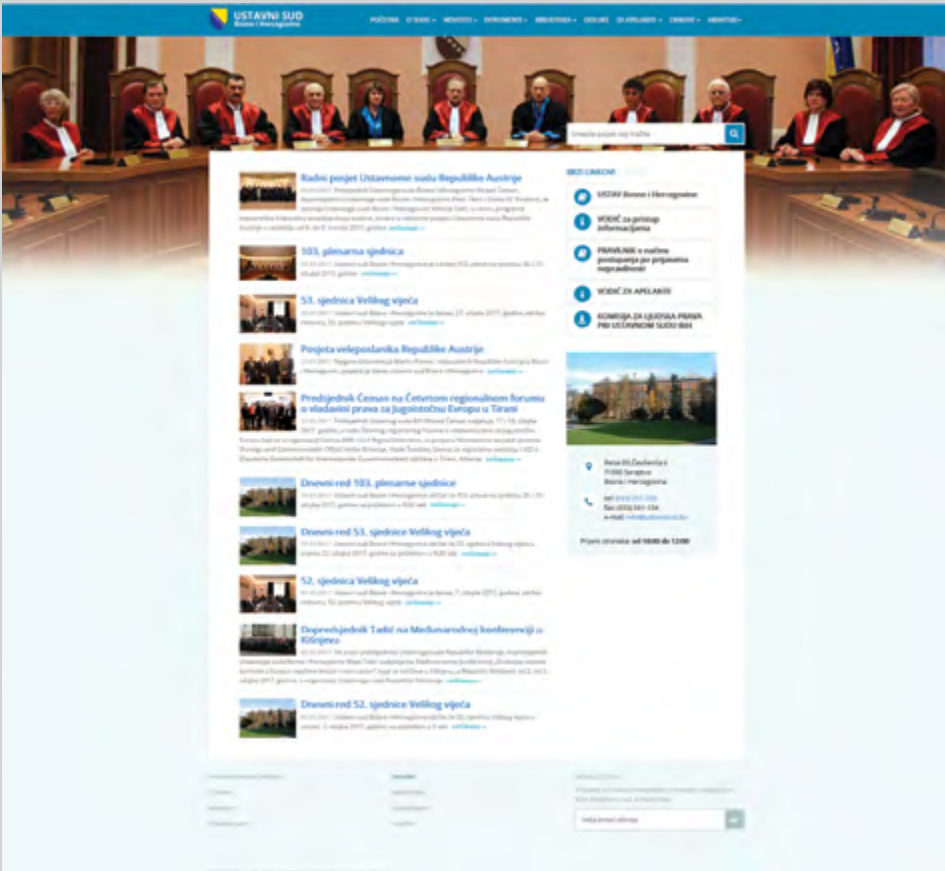
Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Član VI/4. Ustava BiH

Iako su formalne nadležnost i mogućnosti Ustavnog suda u vezi sa (ne)izvršenjem njegovih odluka iscrpljene nakon što Ustavni sud utvrdi da neka odluka nije izvršena i o tome obavijesti nadležno tužilaštvo (dostavljanjem rješenja o neizvršenju), Ustavni sud je, ipak, preduzimao i druge aktivnosti kako bi se njegove odluke izvršile. Naime, oficijelnim kontaktima sa čelnicima ostalih organa javne vlasti u Bosni i Hercegovini (Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština, Vijeće ministara itd.) Ustavni sud je, pozivajući se na naročit položaj i ulogu koje ima, posebno naglašavao neophodnost i potrebu principijelne podrške ne samo osiguranjem finansijskih i drugih materijalnih pretpostavki za rad nego, prije svega, poštovanjem i izvršavanjem njegovih odluka. U tom kontekstu Ustavni sud redovno naglašava da je veoma važno promovirati i razvijati najširu opću kulturu poštovanja i provođenja odluka Ustavnog suda, odnosno sudskih odluka općenito, bez obzira na nadležnosti određenog nivoa vlasti, odnosno bez obzira da li se odluka Ustavnog suda na njih direktno odnosi.

Službena osoba u institucijama Bosne i Hercegovine, institucijama entiteta ili institucijama Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, koja odbije da izvrši konačnu i izvršnu odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Suda Bosne i Hercegovine, Doma za ljudska prava ili Evropskog suda za ljudska prava, ili sprečava da se takva odluka izvrši, ili na drugi način onemogućava njeno izvršenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 239. Krivičnog zakona BiH, „Službeni glasnik BiH” br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15

Javnost rada

Rad Ustavnog suda je javan. Informiranjem javnosti o svome radu Ustavni sud demonstrira principijelnu opredijeljenost ali i obavezu poštivanja načela javnosti rada kao općeg demokratskog standarda. Pravilima Ustavnog suda (čl. 13, 14. i 15) bliže je uređeno pitanje ostvarivanja javnosti rada i ograničenja povodom tog pitanja.

Javnost rada se osigurava kao javnost postupka pred Ustavnim sudom (uz opravdane restrikcije, u skladu sa Pravilima), te kao pravo najšire javnosti da bude upoznata sa radom Ustavnog suda kao institucije od prvorazrednog značaja.

Javnost postupka se osigurava obavještavanjem javnosti o pripremanju i održavanju sjednica Ustavnog suda i javnih rasprava pred Ustavnim sudom; davanjem obavještenja o toku postupka; dostavom službenih saopćenja sredstvima javnog informiranja; održavanjem konferencija za štampu; omogućavanjem učesnicima u postupku da izvrše uvid u predmete o kojima Ustavni sud odlučuje, da prisustvuju javnim raspravama Ustavnog suda, osim ako predsjednik Ustavnog suda, u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, odluči drukčije; objavljivanjem donesenih odluka; izdavanjem publikacija Ustavnog suda u kojima se objavljuju značajnije odluke, rješenja i drugo, te na drugi način koji odredi Ustavni sud.

Javnost postupka pred Ustavnim sudom isključena je na sjednicama Suda, osim na javnoj raspravi.

Saopćenja o održavanju sjednica i javnih rasprava Ustavnog suda (vrijeme, mjesto i dnevni red) objavljuju se na oglasnoj ploči i web-stranici Ustavnog suda i dostavljaju sredstvima javnog informiranja. Na web-stranici su, također, dostupne sve odluke koje je Ustavni sud donio.

Od 1997. godine Ustavni sud Bosne i Hercegovine objavljuje bilten na službenim jezicima u Bosni i Hercegovini. Zaključno sa 2016. godinom objavljeno je 27 svezaka (za pojedine godine i po dva sveska), te tri sveska biltena na engleskom jeziku (2006, 2011. i 2016. godine). Bilteni koji sadrže integralni tekst odabranih odluka Ustavnog suda, Pregled prakse Ustavnog suda Bosne

Javna rasprava u predmetu U 23/14, 29. septembar 2016. godine

i Hercegovine (Digest of the Case Law of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina), zbornici radova sa međunarodnih konferencija i okruglih stolova koje je organizirao Ustavni sud, uz povremeno objavljivanje i drugih prigodnih publikacija (Monografija, Info itd.) predstavljaju značajnu i kontinuiranu izdavačku djelatnost Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Otvoreni dan za medije

Зграда Европског суда за људска права у Стразбуру

Права и слободe предвиђене Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и њеним протоколима директно се примјењују у Босни и Херцеговини. Ови акти имају приоритет над свим другим законима.

Члан II/2 Устава БиХ

Предмети против Босне и Херцеговине пред Европским судом за људска права

Европски суд је у периоду од 2002. године, када је Босна и Херцеговина постала чланица Савјета Европе и ратификовала Европску конвенцију, до краја 2016. године донио укупно 45 пресуда, од чега је у 39 пресуда утврдио повреду барем једног члана Европске конвенције. Овдје се ради само о пресудама, односно апликацијама о којима је Европски суд мериторно одлучивао, с тим што је у неким од њих више апликација спојено у једну одлуку. Знатно већи број предмета је ријешен одлукама о одбацивању. Тако је нпр. од укупног броја апликација окончаних са 31. децембром 2016. године Европски суд одбацио или брисао са листе предмета 6.615 апликација, а мериторно је ријешено 128. Пријатељском нагодбом је ријешено 312 предмета, а унилатералном декларацијом 10.

У многим од поднесених апликација (укључујући и оне у којима је Европски суд нашао повреду неког од чланова Конвенције) апликанти су претходно водили поступке пред Уставним судом, али исто тако и пред Домом за људска права (Дом), односно Комисијом за људска права при Уставном суду (Комисија) као правним сљедником Дома. Од 45 пресуда против Босне и Херцеговине, у пет предмета није било одлуке Уставног суда, тј. апликанти се прије аплицирања Европском суду нису обраћали Уставном суду. У преосталих 40 предмета постоји одлука Уставног суда, Дома или Комисије. Европски суд се у 11 предмета није сложио са Уставним судом, Домом или Комисијом (предмети *Пилав, Авић и др., Муслија, Мактоуф и Дамјановић, Маго и др., Ђокић, Родић и др., Ал Хусин, Ал Хамдани, Пејаковић и др. и Ђукић*), с тим да се у једном броју предмета у којима постоји одлука Уставног суда, Дома или Комисије жалбени наводи пред Европским судом односе на неизвршење одлуке домаћег суда, а не на оспоравање те одлуке. У многим пресудама у предметима који су се тицали неизвршавања правоснажних одлука Европски суд

ОДНОС ОДБАЧЕНИХ/БРИСАНИХ СА ЛИСТЕ И МЕРИТОРНО РИЈЕШЕНИХ АПЛИКАЦИЈА ПРЕД ЕВРОПСКИМ СУДОМ ЗА ЉУДСКА ПРАВА

је, као и Уставни суд, утврдио кршење права из Европске конвенције (пресуде *Јањић и др. против Босне и Херцеговине*, *Миљинковић против Босне и Херцеговине*, *Мишковић против Босне и Херцеговине* итд.). Исти је случај и са апликацијама у којима се радило о томе да су лица с душевним сметњама присилно смјештена, односно лишена слободе у складу с прописима о социјалној заштити, те смјештена у Завод за збрињавање ментално инвалидних лица без одлуке надлежног грађанског суда (пресуда *Хаџимејлић против Босне и Херцеговине*). Европски суд је у овом предмету истакао да су одлуке Уставног суда заиста признале наводну повреду Европске конвенције у предметима апликаната (дакле, није оспорио правна схватања Уставног суда), али је истакао да надлежне власти у БиХ нису отклониле наведене недостатке.

Уз утврђивање повреде права из Европске конвенције и Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд је наложио одређене генералне мјере и у одлукама које су се тичале законитости лишавања слободе лица која су кривично дјело учинила у стању неурачунљивости, али, као и у претходном случају, те мјере у тренутку доношења одлуке Европског суда по апликацијама неких од лица која су се претходно обраћала Уставном суду још увијек нису биле имплементиране (пресуда *Халиловић против Босне и Херцеговине*). Наиме, иако је Закон о кривичном поступку измијењен,

лица смјештена у Форензичко-психијатријском одјелу затвора у Зеници још увијек су чекала да буду премјештена у здравствену установу.

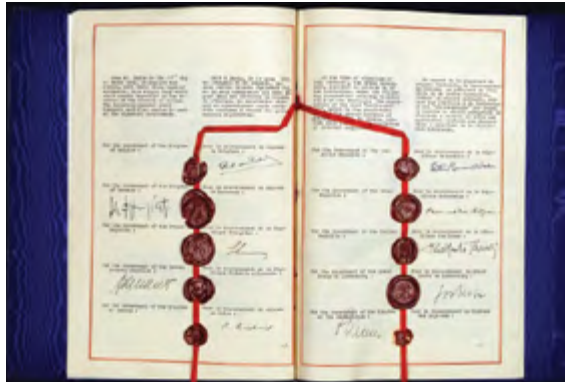
Четири су карактеристична предмета у којима је дошло до потпуног размимоилажења становишта Уставног суда и Европског суда.

У предмету *Мактоуф и Дамјановић* притужбе апликаната су се односиле на кривични поступак пред Судом Босне и Херцеговине у којем су проглашени одговорним и кажњени према одредбама Кривичног закона Босне и Херцеговине из 2003. године за злочине против цивилног становништва које су починили током рата од 1992. до 1995. године. Они су се жалили да је одбијањем Суда БиХ да примијени Кривични закон СФРЈ из 1976. године, који је био на снази у вријеме почињења ратних злочина, повријеђено правило забране ретроактивног кажњавања садржаног у члану 7 Европске конвенције. За разлику од Уставног суда који је о апелацији Мактоуфа одлучивао 2007. године, те закључио да није дошло до повреде Европске конвенције, Европски суд је пресудом из 2013. године утврдио повреду члана 7 Европске конвенције због ретроактивне примјене права.

У предмету *Муслија против Босне и Херцеговине* апликант је претходно поднио апелацију Уставном суду жалећи се да му је суђено два пута, те да је два пута кажњен за исто дјело у вези са истим догађајем (у кривичном и прекршајном поступку). Уставни суд је апелацију одбио сматрајући да су, иако су обје одлуке донесене поводом истог инцидента, дјела различита према својој природи и намјери. Међутим, Европски суд је утврдио да се поступак који је покренут против апликанта на основу Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине, у суштини, односио на исто дјело за које је апликант већ био правоснажно осуђен на основу Закона о јавном реду Зеничко-добојског кантона, те је утврдио повреду члана 4 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

Предмет *Пилав против Босне и Херцеговине* односио се на питање кандидатуре за члана Предсједништва Босне и Херцеговине и покретао је питања по члану 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију. Уставни суд је 29. септембра 2006. године утврдио да није дошло до повреде наведене одредбе, док је Европски суд у пресуди од 9. јуна 2016. године утврдио кршење.

Апликанти у предмету *Авдић и остали против Босне и Херцеговине* су се пред Европским судом жалили да им је одбијањем уставних апелација због непостизања већине гласова Уставног суда оспорен приступ суду.

*Потписи на Европску конвенцију о људским правима
и основним слободама, Рим, 4. новембар 1950. године*

Наиме, Уставни суд је у „вијећу од осам судија” (како то наводи Европски суд)¹ одбио апликантову апелацију будући да се вијеће није могло сложити ни о једном приједлогу одлуке у већини коју чини пет судија. Европски суд је утврдио повреду права на приступ суду у смислу члана 6 Европске конвенције. Ова одлука Европског суда је утицала на измјену Правила Уставног суда према којима је сада предвиђено да: „Изузетно, када у пленарној сједници у доношењу одлуке учествује мање од укупног броја од девет судија, и то због разлога наведених у члану 90 став (1) или члану 98 ових правила, као и када нису изабране све судије, или када је судија/судије у дужем периоду, због болести, спријечен да врши своју функцију, уколико најмање пет судија не гласа идентично о приједлогу одлуке о захтјеву/апелацији, у случају из члана 98 одлучивање о тој одлуци ће се одложити за једну од наредних сједница али не дуже од шест мјесеци, а ако се иста ситуација након истека тог рока понови, глас предсједника Уставног суда, односно судије који га замјењује, рачуна се двоструко” (члан 42 став 5 Правила).²

1 Заправо, одлука је донесена на пленарној сједници којој је присуствовало осам од укупно девет судија јер у том периоду једно судијско мјесто није било попуњено.

2 Ранија одредба Правила је гласила: „Изузетно, када у пленарној сједници у доношењу одлуке учествује мање од укупног броја од девет судија, и то због разлога наведених у члану 93 став 1 или члану 90 став 6 ових правила, као и када нису изабране све судије, или када је судија/судије у дужем периоду, због болести, спријечен да врши своју функцију, уколико најмање пет судија не гласа идентично о приједлогу одлуке о захтјеву/апелацији, сматра се да је донесена одлука којом се захтјев/апелација одбија” (члан 40 став 3 Правила („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 60/05, 64/08 и 51/09).

Međunarodna suradnja

Ustavni sud Bosne i Hercegovine od 1997. godine kontinuirano surađuje sa ustavnim, odnosno drugim najvišim nacionalnim sudovima koji obavljaju funkcije ustavnoga sudovanja u drugim zemljama, sa Vijećem Europe, osobito sa Europskim sudom za ljudska prava i Europskim povjerenstvom za demokraciju putem prava (poznatije kao Venecijansko povjerenstvo), kao i sa Europskom konferencijom ustavnih sudova, Svjetskom konferencijom ustavnih sudova i drugim međunarodnim organizacijama, institucijama i udrugama.

Međunarodna multilateralna i bilateralna suradnja, kao i sudjelovanje na međunarodnim konferencijama, stručnim i znanstvenim skupovima su prostor u okviru kojega Ustavni sud BiH promovira svoju doktrinu, iskustvo i praksu, posebice u domeni vladavine prava, zaštite i promicanja značaja poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Na taj način Ustavni sud daje doprinos europskoj civilizacijskoj i pravnoj stečevini, ali se njome u isto vrijeme i inspirira.

Delegacija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine na čelu sa predsjednikom Matom Tadićem u posjetu Ustavnom sudu Rumunjske, prosinac 2005. godine

Sudionici Međunarodne konferencije „Ustavni sud – Između negativnog zakonodavca i pozitivnog aktivizma”, Sarajevo, 27. ožujak 2014. godine

Međunarodni simpozij, Ankara, travanj 2010. godine

Regionalna suradnja

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je 2003. godine inicirao održavanje susreta ustavnih sudova iz država nastalih nakon raspada SFRJ.

Svrha te inicijative bila je razmjena iskustava, stajališta i prakse o primjeni prava u području vladavine prava, zaštite i poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i uspostava stručne suradnje u svezi sa drugim pitanjima od zajedničkoga interesa i značaja za ustavne sudove zemalja u tranziciji u kojima ustavno sudovanje ima zajedničke početke i osnove.

Prvi Okrugli stol u okviru suradnje regionalnih ustavnih sudova na kojem su sudjelovali predstavnici ustavnih sudova Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Republike Makedonije, Državne zajednice Srbije i Crne Gore i Republike Slovenije, Sarajevo, svibanj 2004. godine

Inicijativa je prihvaćena, pa je u Sarajevu od 20. do 22. svibnja 2004. godine održan prvi Okrugli stol ustavnih sudova država nastalih nakon raspada SFRJ o temi: „Tranzicijska iskustva ustavnih sudova sa posebnim osvrtom na zaštitu ljudskih prava”. Sudjelovali su predstavnici ustavnih sudova Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Slovenije, Srbije i Crne Gore. Započeta je uspješna suradnja koja u kontinuitetu traje i danas.

Sudionici Regionalne konferencije „Odluke Evropskog suda za ljudska prava i njihov utjecaj na standarde nacionalnih ustavnih sudova”, Sarajevo, travanj 2016. godine

Ovakvih regionalnih konferencija o različitim temama, do sada je održano šest, i to:

- „Tranzicijska iskustva ustavnih sudova sa posebnim osvrtom na zaštitu ljudskih prava”, Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2004. godine;
- „Položaj i uloga ustavnog suda u primjeni Evropske konvencije o ljudskim pravima”, Miločer, Crna Gora, 2006. godine;
- „Ustavna tužba/apelacija kao pravno sredstvo za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda”, Dubrovnik, Republika Hrvatska, 2008. godine;
- „Neovisnost ustavnih sudova”, Ohrid, Republika Makedonija, 2010. godine;
- „Dejstvo i izvršenje odluka ustavnog suda”, Sremski Karlovci, Srbija, 2012. godine;
- „Odluke Evropskog suda za ljudska prava i njihov utjecaj na standarde nacionalnih ustavnih sudova”, Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2016. godine.

Sudionici Okruglog stola u okviru suradnje ustavnih sudova iz regije, Dubrovnik, listopad 2008. godine

Delegacija Ustavnoga suda Srbije u bilateralnom posjetu Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, svibanj 2009. godine

Sudionici Međunarodne konferencije „Suvremeni izazovi ustavnog sudstva”, Skoplje, rujanj 2014. godine

Pripremni sastanak za XVII. kongres Konferencije europskih ustavnih sudova, Batumi, Gruzija, rujan 2015. godine

Članstvo u međunarodnim organizacijama

Ustavni sud BiH aktivno sudjeluje u radu Konferencije europskih ustavnih sudova, Svjetske konferencije ustavnih sudova i surađuje sa Povjerenstvom za demokraciju putem prava.

Ustavni sud BiH postao je članom Konferencije europskih ustavnih sudova (Conference of European Constitutional Courts) na pripremnome sastanku XII. kongresa europskih ustavnih sudova, održanom u Bruxellesu 2000. godine. Od tada redovito sudjeluje u radu Kongresa.

*11. sastanak
Zajedničkog vijeća
za ustavno sudstvo,
Venecijansko
povjerenstvo, Brno,
svibanj-lipanj 2012.
godine*

Ustavni sud BiH je punopravni član Svjetske konferencije ustavnih sudova (World Conference on Constitutional Justice) od siječnja 2013. godine. Delegacije Ustavnoga suda BiH aktivno sudjeluju u radu Kongresa.

Suradnja Ustavnoga suda BiH i Europskoga povjerenstva za demokraciju putem prava (European Commission for Democracy through Law) počela je 1997. godine a intenzivirana je od 2002. godine, kada je Bosna i Hercegovina postala članicom Vijeća Europe i pristupila parcijalnome ugovoru Vijeća Europe kojim je 1990. godine ustanovljeno Europsko povjerenstvo za demokraciju putem prava.

Dopredsjednik Ustavnoga suda BiH Zlatko M. Knežević je član Venecijanškoga povjerenstva u ime Bosne i Hercegovine. Ranije je član Povjerenstva bio i bivši sudac, odnosno dopredsjednik Ustavnoga suda BiH, prof. dr. Čazim Sadić.

Suradnja sa Europskim sudom za ljudska prava

Odnos sa Europskim sudom, pored stručne, sadrži i dimenziju da nacionalni sudovi prihvaćaju sudbene odluke ovog izvannacionalnoga sudbenoga tijela, što je iznimna činjenica čiji je rezultat, razvojem odnosa između Europskoga suda i nacionalnih ustavnih sudova, između ostaloga, uspostava univerzalnoga

Delegacija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, predsjednik Mirsad Ćeman, dopredsjednici Mato Tadić i Zlatko M. Knežević i sutkinja Valerija Galić u posjetu Europskom sudu za ljudska prava, Strassbourg, kolovoz 2016. godine

sustava zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda, te vladavine prava. U tome sustavu, uz međusobnu toleranciju, nacionalni ustavni i drugi nacionalni sudovi i Europski sud uspostavljaju visoke standarde u tome pogledu. Ustavni sud BiH doprinosi tomu kako visokim standardom vrijednosti svojih odluka, tako i neposrednom suradnjom u razmjeni mišljenja i stajališta prema najosjetljivijim pitanjima zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda, te sudjelovanjem na savjetovanjima i seminarima.

*Predsjednik Ćeman i dopredsjednik Tadić među sudionicima
Međunarodne konferencije u Sofiji, rujan 2016. godine*

Međunarodne konferencije, seminari, savjetovanja, bilateralni susreti i radni sastanci sa predstavnicima međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini

Suradnja i razmjena iskustava s drugim ustavnim sudovima, te upoznavanje sa ustavnopravnom praksom drugih sudova iznimno su važni za razvitak moderne ustavnosudbene prakse.

Ustavni sud BiH surađuje sa stranim organizacijama i sudovima sudjelovanjem na međunarodnim znanstvenim i stručnim konferencijama, seminarima, savjetovanjima i redovitim održavanjem bilateralnih i multilateralnih radnih susreta sa ustavnim sudovima drugih država.

Ustavni sud BiH je bio organizator i sudionik velikoga broja međunarodnih konferencija, okruglih stolova i savjetovanja.

Sa ustavnim sudovima iz okruženja, kao i iz Europe Ustavni sud ostvaruje blisku i intenzivnu suradnju organiziranjem radnih susreta ili odazivom na pozive na radne susrete na kojima se razgovara o temama od zajedničkoga interesa za ustavno sudstvo i sudovanje.

Predsjednik Ćeman, dopredsjednik Tadić i dopredsjednik Knežević sa veleposlanikom Republike Austrije u Bosni i Hercegovini prigodom posjeta Ustavnom sudu BiH, ožujak 2017. godine

Pored intenzivne i sadržajne suradnje sa ustavnim sudovima Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije, Ustavni sud BiH ostvaruje dobru suradnju posebice sa ustavnim sudovima Savezne Republike Njemačke, Republike Turske i Republike Austrije. U posljednje vrijeme otpočela je i suradnja sa Ustavnim sudom Ruske Federacije putem nazočnosti na međunarodnim konferencijama koje organizira ovaj ustavni sud.

U potpunosti prihvaćajući stajalište da su ljudska prava ista za sva ljudska bića, te da nitko nema pravo lišiti drugu osobu njezinih ljudskih prava uslijed bilo kojeg razloga, Ustavni sud BiH na međunarodnim i domaćim stručnim i znanstvenim skupovima redovito primjerima iz svoje prakse ukazuje, aktivno promovira i zastupa stajalište da su ljudska prava univerzalna i neotuđiva, te da, stoga, moraju biti na jednak način i zaštićena u različitim sredinama.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prof. dr. Joseph Marko																					
Dr. Hans Danelius																					
Prof. dr. Louis Favoreu																					
Prof. dr. Ismet Dautbašić																					
Prof. dr. Kasim Begić																					
Marko Arsović																					
Prof. dr. Vitomir Popović																					
Mirko Zovko																					
Zvonko Miljko																					
Azra Omeragić																					
Prof. dr. Snežana Savić																					
Prof. Didier Maus																					
Hatidža Hadžiosmanović																					
Prof. dr. Čazim Sadiković																					
Jovo Rosić																					
Prof. David Feldman																					
Krstan Simić																					
Tudor Pantiru																					
Mato Tadić																					
Valerija Galić																					
Prof. dr. Miodrag Simović																					
Prof. dr. Constance Grewe																					
Seada Palavrić																					
Mirsad Ćeman																					
Margarita Caca-Nikolovska																					
Zlatko M. Knežević																					
Giovanni Grasso																					

Sudije/sutkinje

Ustavni sud Bosne i Hercegovine sastoji se od devet članova.

(a) Četiri člana bira Predstavnički dom Federacije, a dva člana Skupština Republike Srpske. Preostala tri člana bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava nakon konsultacije sa Predsjedništvom.

(b) Sudije će biti istaknuti pravници visokog moralnog ugleda. Svako ko udovoljava takvoj kvalifikaciji i ima pravo glasa može biti imenovan za sudiju Ustavnog suda. Sudije koje bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava ne mogu biti državljani Bosne i Hercegovine ili bilo koje susjedne države.

(c) Mandat sudija imenovanih u prvom sazivu biće pet godina, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni na osnovu konsenzusa ostalih sudija. Sudije koje su imenovani u prvom sazivu ne mogu biti reimenovani. Sudije koje će biti imenovani nakon prvog saziva služiće do navršanih 70 godina života, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni na osnovu konsenzusa ostalih sudija.

(d) Za imenovanja koja se budu vršila nakon isteka perioda od pet godina od prvih imenovanja, Parlamentarna skupština može zakonom predvidjeti drugačiji način izbora troje sudija koje bira Predsjednik Evropskog suda za ljudska prava.

Član VI/1. Ustava BiH

Sudija djeluje u Ustavnom sudu u ličnom svojstvu.

Član 80.3. Pravila Ustavnog suda BiH

Prof. dr. Joseph Marko
(1997–2002)

Dr. Hans Danelius
(1997–2002)

Prof. dr. Louis Favoreu
(1997–2002)

Prof. dr. Ismet Dautbašić
(1997–1998)

Prof. dr. Kasim Begić
(1997–2002)

Marko Arsović
(1997–2000)

Prof. dr. Vitomir Popović
(1997–2002)

Mirko Zovko
(1997–2002)

Zvonko Miljko
(1997–2002)

Azra Omeragić
(1998–2002)

Prof. dr. Snežana Savić
(2000–2002)

Prof. Didier Maus
(2002–2003)

Hatidža Hadžiosmanović
(2003–2008)

Prof. dr. Ćazim Sadiković
(2003–2005)

Jovo Rosić
(2003–2006)

Prof. David Feldman
(2003–2011)

Prof. dr. Constance Grewe
(2004–2016)

Krstan Simić
(2007–2010)

Tudor Pantiru
(2002–)

Mato Tadić
(2002–)

Valerija Galić
(2002–)

Prof. dr. Miodrag Simović
(2003–)

Seada Palavrić
(2005–)

Mirsad Ćeman
(2008–)

Margarita Caca-Nikolovska
(2011–)

Zlatko M. Knežević
(2011–)

Giovanni Grasso
(2016–)

Prije preuzimanja dužnosti svaki izabrani sudija na prvom zasjedanju Ustavnog suda u Plenarnoj sjednici kojoj je taj sudija prisutan ili, u slučaju potrebe, pred predsjednikom Ustavnog suda daje i potpisuje sljedeću svečanu izjavu:

Svečano izjavljujem da ću se u vršenju dužnosti sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine pridržavati Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, da ću dužnost sudije vršiti savjesno i nepristrano.

Član 80.3. Pravila Ustavnog suda BiH

Predsjednici/ce

Mirko Zovko	1997–1999
Prof. dr. Kasim Begić	1999–2001
Prof. dr. Snežana Savić	2001–2002
Mato Tadić	2003–2006
Hatidža Hadžiosmanović	2006–2008
Seada Palavrić	2008–2009
Prof. dr. Miodrag Simović	2009–2012
Valerija Galić	2012–2015
Mirsad Ćeman	2015–

Predsjednik Ustavnog suda se bira na Plenarnoj sjednici tajnim glasanjem rotacijom sudija koje su izabrala zakonodavna tijela entiteta iz člana VI/1.a) Ustava BiH s tim da u dva uzastopna mandata predsjednik Ustavnog suda ne može biti iz reda konstitutivnog naroda ili Ostalih iz kojeg je bio prethodni, niti predsjednik prije njega.

Predsjednik Ustavnog suda predstavlja Ustavni sud, organizira, rukovodi, zakazuje i predsjedava sjednicama i javnim raspravama, potpisuje odluke Ustavnog suda, stara se o ostvarivanju saradnje s drugim institucijama, donosi pojedinačne akte i vrši druge dužnosti predviđene ovim pravilima i drugim aktima Ustavnog suda.

Čl. 83.1. i 85. Pravila Ustavnog suda BiH

Generalni sekretari

Milica Dalagija	1989–1999
Biljana Potparić-Lipa (v.d.)	1999–2000
Dušan Kalember	2001–2008
Zdravko Đuričić	2008–2015
Nataša Vuković	2015–

Registrari

Faris Vehabović	2004–2007
Zvonko Mijan	2008–

Секретаријат

- (1) У обављању стручних и других послова Уставном суду помаже Секретаријат.
- (2) У оквиру Секретаријата се образују одјељења чији се дјелокруг утврђује Одлуком о организацији Секретаријата Уставног суда, коју доноси Уставни суд у пленарној сједници.
- (3) Секретаријатом руководи генерални секретар, који помаже Уставном суду у обављању његових функција, те одговара за организацију и активности Секретаријата, по овлашћењу председника Уставног суда.

Члан 106 Правила Уставног суда БиХ

Послови подршке Уставном суду организују се у оквиру Секретаријата Уставног суда. У Секретаријату се обављају студијско-аналитички, правни, стручно-оперативни, рачуноводствено-материјални, информационо-документациони, административно-технички и помоћни послови. Секретаријатом руководи генерални секретар који се брине да послови Секретаријата буду обављени квалитетно и на вријеме и одговоран је за функционисање Секретаријата у складу с потребама Уставног суда.

Послови из надлежности Секретаријата се обављају у оквиру организационих јединица чији се дјелокруг рада утврђује Одлуком о организацији Секретаријата Уставног суда коју доноси Уставни суд у пленарној сједници.

С циљем успостављања организације Секретаријата Уставног суда примјерене потребама посла и остварењу планираних циљева, почетком 2016. године је усвојена нова Одлука о организацији Секретаријата према којој су систематизована 43 радна мјеста, односно 113 извршилаца. На дан 31.12.2016. године у Секретаријату Уставног суда је било запослено 88 лица, од чега 65 жена и 23 мушкарца. Структура запослених према квалификацијама у Секретаријату је: ВСС - 78,40%, ВШС - 1,1% и ССС/КВ - 20,50%. Просјечна старост запослених у Секретаријату износи 44 године.

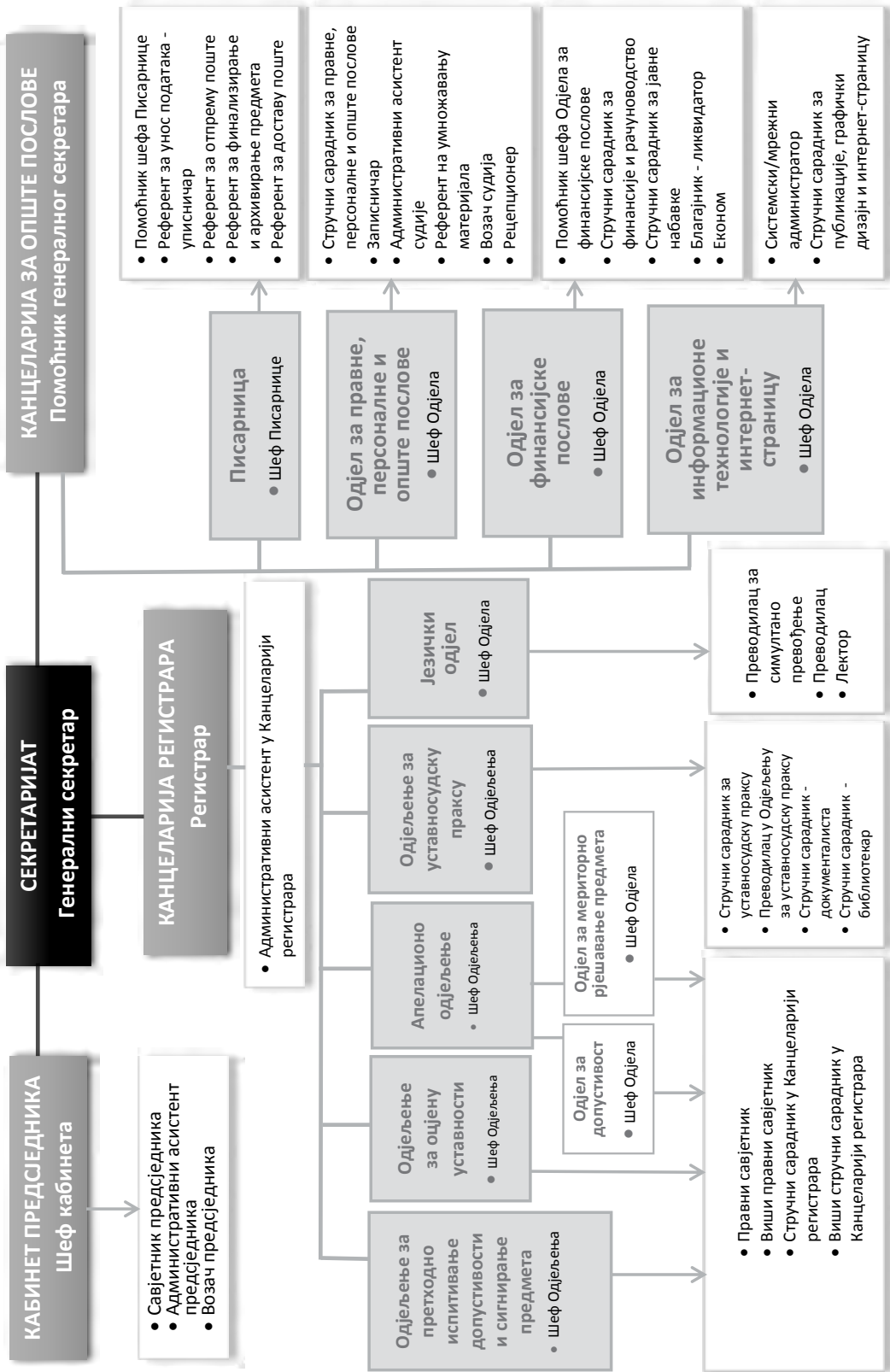
Састанак Секретаријата

Најсложеније стручне послове који се односе на остваривање права и дужности Уставног суда, поред генералног секретара Уставног суда, обављају регистрар, шефови одјељења, шеф Кабинета Уставног суда, помоћник генералног секретара Уставног суда, правни савјетници судија које именује и разрјешава Уставни суд у пленарној сједници.

Члан 107 став 1 Правила Уставног суда БиХ

У оквиру Секретаријата успостављене су сљедеће основне организационе јединице:

1. Кабинет председника Уставног суда,
2. Канцеларија регистрара,
3. Канцеларија за опште послове.

КАБИНЕТ ПРЕДСЈЕДНИКА УСТАВНОГ СУДА

У Кабинету предсједника Уставног суда БиХ се обављају протоколарни послови, послови у вези с међународном сарадњом Уставног суда БиХ, послови односа с јавношћу и други стручно-оперативни и административно-технички послови. Кабинетом руководи шеф Кабинета.

КАНЦЕЛАРИЈА РЕГИСТРАРА

У Канцеларији регистрара се обављају правни, студијско-аналитички, стручно-оперативни и други стручни послови у вези са остваривањем надлежности Уставног суда из чл. VI/3а), VI/3б), VI/3ц) и IV/3ф) Устава Босне и Херцеговине. У оквиру Канцеларије регистрара се обављају и послови уставносудске праксе и документације, те послови превођења и језичке обраде одлука. Канцеларијом регистрара руководи регистрар.

Канцеларија регистрара је организована у следеће организационе јединице: Одјељење за претходно испитивање допустивости и сигналирање предмета, Одјељење за оцјену уставности, Апелационо одјељење, Одјељење за уставносудску праксу и Језички одјел.

Одјељење за претходно испитивање допустивости и сигналирање предмета

У Одјељењу за претходно испитивање допустивости и сигналирање предмета се обављају послови обраде допустивости захтјева за покретање поступка оцјене уставности/апелација и других поднесака, што укључује анализу уставноправног питања и сигналирање према правној области и упућивање одјељењима, при чему се сигналирање за Апелационо одјељење врши према допустивости (Одјел за допустивост) и према меритуму, по врсти предмета, у кривични, грађански или реферат за остале предмете (Одјел за мериторно рјешавање предмета).

Одјељење за оцјену уставности

У Одјељењу за оцјену уставности се обављају правни, студијско-аналитички и други стручни послови у вези са остваривањем надлежности

Састанак председника и потпредседника са шефовима одјела и одјељења

Уставног суда из чл. VI/3а), VI/3ц) и IV/3ф) Устава Босне и Херцеговине. У оквиру ових послова врши се обрада захтјева за покретање поступка и других поднесака, што укључује анализу уставноправног питања, израду стручних реферата, анализа, обавјештења и информација, нацрта одлука и рјешења, те стручни послови који се односе на припремање и одржавање јавних расправа.

| Апелационо одјељење

У Апелационом одјељењу се обављају правни, студијско-аналитички и други стручни послови у вези са остваривањем надлежности Уставног суда из члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине. У оквиру ових послова врши се обрада апелација и других поднесака, што укључује анализу уставноправног питања, израду стручних реферата, анализа, обавјештења и информација, нацрта одлука и рјешења, те стручни послови који се односе на припремање и одржавање јавних расправа.

У оквиру Апелационог одјељења успостављена су два одјела: а) Одјел за допустивост и б) Одјел за мериторно рјешавање предмета. Унутар одјела послови су груписани према рефератима.

Одјељење за уставносудску праксу

У Одјељењу за уставносудску праксу прати се, обрађује и анализира уставносудска пракса Уставног суда БиХ и других уставних и сродних судова, судска пракса Европског суда за људска права, као и других супранационалних судова, припремају периодичне информације о уставносудској пракси других уставних и сродних судова и Европског суда за људска права, те информације о стручним чланцима, научним радовима и другим материјалима значајним и интересантним за рад Уставног суда, те обављају документациони послови и послови Библиотеке.

Библиотека

Библиотека Уставног суда, по својој намјени, убраја се у специјалне библиотеке и намијењена је искључиво стручном и научноистраживачком раду запослених у Уставном суду БиХ. Стручњацима ван Суда доступна је уз најаву.

Библиотечки фонд, који се састоји од репрезентативне грађе из подручја правних наука, али и осталих друштвених наука, ствара се

и допуњује куповином, размјеном и поклоном и стручно обрађује примјеном јединственог начина обраде заснованог на међународним стандардима. *Online* каталог нуди могућност претраживања цјелокупне збирке према различитим критеријумима (аутор, наслов, издавач итд.), од којих је најинтересантнији претраживање по кључним ријечима.

Библиотека Уставног суда БиХ омогућава судијама Уставног суда, правним савјетницима и стручним сарадницима да прате развој научне мисли у области уставног права, као и да буду у току са праксом Европског суда за људска права и праксом европских уставних судова и других судова једнаке надлежности.

| Језички одјел

У Језичком одјелу се врши лекторисање одлука и свих службених текстова за објављивање на службеним језицима у Босни и Херцеговини, писмено превођење докумената са енглеског језика на службене језике у БиХ и обратно за потребе одржавања пленарних сједница Уставног суда, писмено превођење праксе Европског суда за људска права, симултано превођење на пленарним сједницама, те усмено превођење на састанцима Уставног суда, лекторисање и превођење за потребе издавачке дјелатности и интернет странице Уставног суда, симултано, консекутивно и *chuchotage* превођење приликом службених посјета и службених путовања. У оквиру Одјела се води и ажурира база докумената Уставног суда на енглеском језику.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ОПШТЕ ПОСЛОВЕ

У Канцеларији за опште послове се обављају послови Писарнице и архиве, општи правни послови, послови планирања и извјештавања, управљања људским ресурсима, материјално-финансијски послови, те сви други административно-технички послови неопходни за остваривање функција и надлежности Уставног суда. У оквиру Канцеларије за опште послове се обављају и послови управљања, одржавања, унапређења и заштите информационог система, послови администрирања интернет-странице Уставног суда, као и послови дизајнирања, графичке и техничке обраде штампаних и електронских докумената и публикација Уставног суда.

Канцеларијом за опште послове руководи помоћник генералног секретара.

Послови Канцеларије за опште послове се обављају у оквиру сљедећих организационих јединица: Писарница, Одјел за правне, персоналне и опште послове, Одјел за финансијске послове и Одјел за информационе технологије и интернет-страницу.

I Писарница

У Писарници се врше пријем и распоред поште и предмета Уставног суда, отварају и воде списи предмета, воде основне и помоћне књиге, врши скенирање и уношење у електронску базу података свих докумената који се односе на предмете у раду у Уставном суду, те воде писане и електронске евиденције о кретању предмета, односно распореду по одјељењима и одјелима, те рефератима, извршиоцима и судијама. У Писарници се врши раздуживање завршених предмета, достављање одлука Уставног суда на објављивање у службеним гласилима, отпрема поште и архивирање списа предмета, те се припремају потребни статистички извјештаји о предметима.

I Одјел за правне, персоналне и опште послове

У Одјелу за правне, персоналне и опште послове се обављају општи правни и административни послови, послови стратешког планирања, послови везани за радноправни статус запослених и вођење евиденција о радноправном статусу запослених, управљање људским ресурсима, технички, помоћни и други послови.

I Одјел за финансијске послове

У Одјелу за финансијске послове се обављају рачуноводствени и финансијско-материјални послови, прати се и анализира извршење буџетских средстава Уставног суда, припремају приједлози финансијских планова и извјештаја о извршењу буџета, обављају послови координације у вези са успостављањем, одржавањем и редовним ажурирањем система финансијског управљања и контроле, послови у вези са успостављањем и функционисањем интерних процедура и контрола, врше послови стратешког планирања и управљања пројектима, врше послови јавних набавки и други рачуноводствени и финансијско-материјални послови у складу с прописима о финансијском пословању и актима Уставног суда.

SADRŽAJ

САДРЖАЈ

Одјел за информационе технологије и интернет-страницу

Одјел за информационе технологије и интернет-страницу обезбјеђује квалитетан, поуздан и доступан информациони систем, брине се о безбједности информационог система, обезбјеђује исправно функционисање свих сервиса у оквиру информационог система (домен контролори, базе података, *mail* сервер, *web* сервер, итд.). Одјел брине о унапређењу информационог система и одржавању рачунарске опреме, инсталира и одржава системски и апликативни софтвер, обезбјеђује техничку помоћ и подршку корисницима информационог система, даје препоруке за његово унапређење, дефинише стандарде и процедуре за коришћење информационог система, обезбјеђује снимање и архивирање снимљених (аудио/видео) записа. У оквиру Одјела се, такође, администрира интернет-страница Уставног суда, обављају послови дизајнирања, ликовне и техничке обраде штампаних и електронских докумената Уставног суда, обављају послови графичког дизајна и обезбјеђује електронска обрада и припрема публикација Уставног суда.

Publikacije

Ustavni sud u okviru svoje izdavačke djelatnosti, koja je važan segment ostvarivanja javnosti rada ove institucije, objavljuje periodične i monografske publikacije. Objavljivanje publikacija, pored informativne dimenzije koju ima, svojevrsan je doprinos izgradnji vladavine prava, zaštiti i promoviranju vrijednosti i značaja ljudskih prava i osnovnih sloboda, a time i razvoju demokratskog društva u cjelini. Bilten sa odabranim odlukama Ustavnog suda BiH na domaćem jeziku štampa se periodično, jednom ili dva puta godišnje. Povremeno se štampaju i bilten na engleskom jeziku, pregled prakse Ustavnog suda BiH (na domaćem i engleskom jeziku), zbornici radova, te prigodne publikacije izvještajnog i informativnog karaktera. Sve publikacije se također objavljuju na internetskoj stranici Suda u elektronskoj formi.

- **Bilten Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine (1–27)**

Br. 1 – 1997

Br. 2 – 1998

Br. 3 – 1999 - I dio

Br. 4 – 1999 - II dio

Br. 5 – 2000 - I dio

Br. 6 – 2000 - II dio

Br. 7 – 2001

Br. 8 – 2002

Br. 9 – 2003

Br. 10 – 2004 - I dio

Br. 11 – 2004 - II dio

Br. 12 – 2005 - I dio

Br. 13 – 2005 - II dio

Br. 14 – 2006 - I dio

Br. 15 – 2006 - II dio

Br. 16 – 2007 - I dio

Br. 17 – 2007 - II dio

Br. 18 – 2008 - I dio

Br. 19 – 2008 - II dio

Br. 20 – 2009

Br. 21 – 2010

Br. 22 – 2011

Br. 23 – 2012

Br. 24 – 2013

Br. 25 – 2014

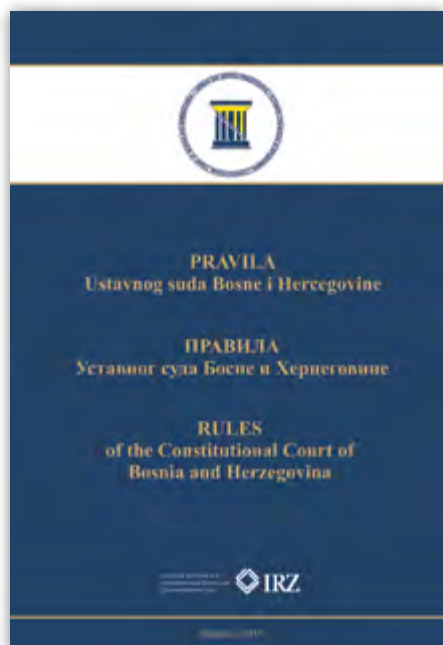
Br. 26 – 2015

Br. 27 – 2016

- **Bulletin of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina (1 – 3)**
 - No. 1 – 2006
 - No. 2 – 2011
 - No. 3 – 2016
- **Poslovník Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (2000, 2004)**
- **Informativna brošura Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (1999, 2006, 2007, 2008, 2011, 2013, 2015, 2017)**
- **Okrugli sto „Ustavni sud BiH i druge sudske instance”, Sarajevo, 29.11.1999. godine i Teslić, 8. i 9.12.2000. godine (2001)**
- **Međunarodna konferencija „Odnosi između ustavnih sudova i drugih sudskih instanci”, Sarajevo, 18. i 19.03.2000. godine (2001)**
- **Okrugli sto „Primjena Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama u Bosni i Hercegovini”, Sarajevo, 15. i 16.11.2001. godine (2003)**

- **Međunarodni seminar „Budžet Ustavnog suda, odlučujući faktor njegove neovisnosti”, Sarajevo, 14. i 15.10.2004. godine (2005)**
- **Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (2005)**
- **Pregled prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (2009)**
- **Digest of the Case-Law of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina (2009)**
- **Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (2015)**

- **Ustavni sud Bosne i Hercegovine 1964-2014 (2015)**
- **Međunarodna konferencija „Ustavni sud između negativnoga zakonodavca i pozitivnoga aktivizma: zbornik radova”, Sarajevo, 27. 3. 2014. godine (2015)**
- **Pregled prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – 2. izd. (2016)**
- **Digest of the Case-Law of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina – 2nd ed. (2016)**
- **Regionalna konferencija ustavnih sudova „Odluke Evropskog/Europskog suda za ljudska prava i njihov utjecaj na standard nacionalnih ustavnih sudova: zbornik radova”, Sarajevo, 7-9. 4. 2016. godine (2016)**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.565.2(497.6)“1997/2017”

USTAVNI sud Bosne i Hercegovine (Sarajevo)
Ustavni sud Bosne i Hercegovine :
1997-2017 / [urednik Mato Tadić]. - Sarajevo :
Ustavni sud Bosne i Hercegovine, 2017. - 134 str.
: ilustr. ; 25 cm

Tekst na bos., hrv. i srp. jeziku. - Lat. i ćir.

ISBN 978-9958-0389-6-9

COBISS.BH-ID 24010502